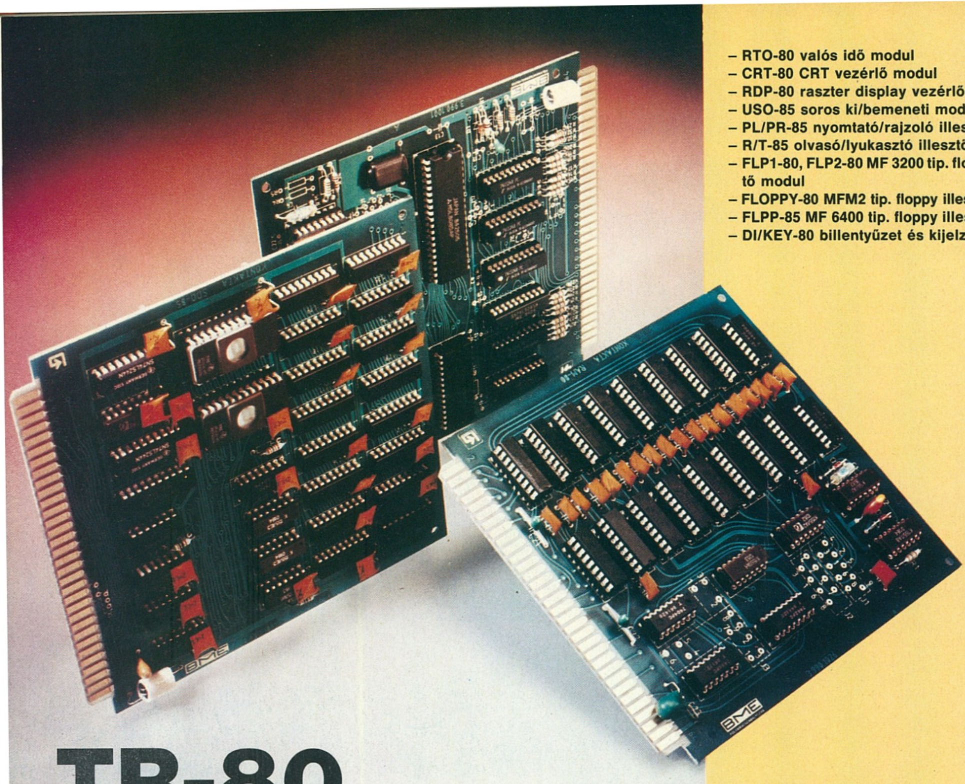

ÚJ!
video
magazin
6. szám
1987. augusztus
Ára: 39 Ft
ötlet

TR-80

MIKRO-PROCESSZOROS KÁRTYARENDSZER

Általános célú mikroprocesszoros rendszer, alkalmas digitális berendezésekben vezérlési, adatgyűjtési, adatfeldolgozási és egyéb számítástechnikai feladatok megoldására.

ALAPVETŐ JELLEMZŐJE:

- buszrendszer
- modularitás

A funkcionálisan egy egységet alkotó modulok kis ESZR méretű kártyán kerülnek elhelyezésre. A modulokat Kontakta gyártmányú DS 1580–264.5 típusú 64 pólusú közvetlen nyomtatott áramköri csatlakozó kapcsolja össze a buszt megvalósító hátlapmezzel.

A TR-80 MODULJAI:

KÖZPONTI EGYSÉG modulok
- CPU-85 processzor modul
- CPU-85 MEM processzor modul memóriával
- CPU-Z80 processzor modul

PERIFÉRIA modulok
- PPI/0-85 párhuzamos ki/bemeneti modul
- USART-85 soros-párhuzamos ki/bemeneti modul
- AMUX-80F analóg multiplexer modul
- AMUX-85 analóg multiplexer modul
- OUT-85 optocsatolt kimeneti modul
- IN-85 optocsatolt bemeneti modul
- RTO-80 valós idő modul
- CRT-80 CRT vezérlő modul
- RDP-80 raszter display vezérlő modul
- USO-85 soros ki/bemeneti modul
- PL/PR-85 nyomtató/rajzoló illesztő modul
- R/T-85 olvasó/lyukasztó illesztő modul
- FLP1-80, FLP2-80 MF 3200 tip. floppy illesztő modul
- FLOPPY-80 MFM2 tip. floppy illesztő modul
- FLPP-85 MF 6400 tip. floppy illesztő modul
- DI/KEY-80 billentyűzet és kijelző modul

MEMÓRIA modulok
- RAM-80 RAM memória modul
- UNIMEM-80 univerzális memória modul
- EPROM-85 EPROM memória modul
- SDO-85 árnyék memória modul

KIEGÉSZÍTŐ modulok
- A/D-85 analóg-digitális átalakító modul
- D/A-85 digitális-analóg átalakító modul
- APU-85 aritmetikai processzor modul
- ÉG 16/32-85 EPROM égető modul
- ÉGETŐ ADAPTER tartozék EPROM égetőhöz
- LZK-85 buszlezáró és illesztő modul
- PULT-85 hardver ellenőrző modul
- TR-80 BUSZ hátlap modul

Kifejlesztette:
BME Folyamatszabályozási Tanszék
Felvilágosítás:
KONTAKTA, Elektronikus Fejlesztés
Telefon: 279-200/279

Gyártó:

KONTAKTA

1201 Budapest XX., Helsinki út 52–53.
Telefon: 279-200
Telex: 22-4399

Kedves Olvasó!

Mire lapunk megjelenik – hála a példásan hosszú nyomdai átfutási időnek –, vélhetően már nemcsak belső hasábjainkon olvasható egy rövid cikk az újdonsült hazai (mármint annyiban hazai, hogy itthon és forintért árusítják) képmagnóról, a Toshiba V83–HG-ről, hanem az üzletekben is megszemlélhető és vásárolható lesz. Ezúttal ne is firtassuk a standard kategóriában átlagos képességűnek tűnő video erényeit, mert terveink szerint azokat részletesen elemzi majd következő, 1987/7-es magazinunk Teszt rovata. Ami azonban a Toshibáról már most szót érdemel: az ára! Lapzártakor ugyanis a fogalmazó cég illetékesei egybehangzóan állították: 35 ezer forintra kalkulált árával ez a videokészülék lesz a legolcsóbb hazai képmagnó.

Ez pedig azt jelenti, hogy megkésve ugyan, de (legalább a videoforgalmazásban) képesek voltunk követni az elektronika nemzetközi diadalútját, melynek során az egyre többet tudó készülékeket egyre alacsonyabb árakon sikerül előállítani és eladni. Egy-másfél éve még – emlékezzünk! – áruházainkban a Toshibával egy kategóriába tartozó Fishert és Magnasonicot árultak, 60–70 ezer forintért, vagyis közel kétszeres áron. Akkoriban, a régmúlt 1986-os évben még kitűnő bolt volt nyugaton képmagnót vásárolni, s azt itthon háromnégyszeres áron eladni. Ma már az efféle vásárlás igencsak ügyetlen próbálkozásnak számítana: a standard kategória jobb készülékeinek, mondjuk egy Seltronnak a müncheni vagy bécsi árához hozzászámítva a kiutazás és a (mégoly kedvezményes) vám költségeit, nagyjából a hazai árnál tartunk.

Persze valójában az lenne a meglepő, ha az árcsökkenés nem ment volna végbe. Az elektronikai fejlődés két legfőbb „haszonélvezőjének", a számítástechnikának és a videotechnikának ez évek óta kialakult s várhatóan még hosszabb ideig meghatározó tendenciája. Miközben például tranzisztorból a világ minden lakosára 1965-ben egy, 1975-ben kétszázötven, 1985-ben százezer (!) darab jutott; a chipek egy memóriaegységére, egy bitre eső költsége tízévenként századrészére csökkent.

Erre alapozódik végző soron a mi Toshibánk alacsony ára is. A szerkesztők bizakodásához már csak az szükséges, Kedves Olvasónk, hogy a V83–HG a lap megjelentekor valóban 35 ezerbe kerüljön. Mert azért történhet bármi a világban, e tájon mi még az árkalkulátorok kezei között vagyunk.

Bíró Zoltán

video magazin

ötlet

VIDEOVILÁG

FILMGLÓBUSZ

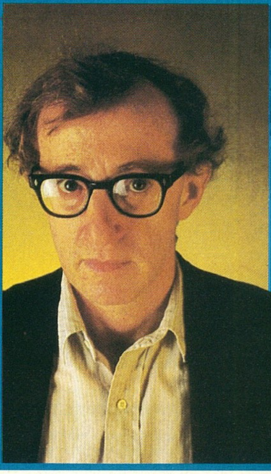
TESZT ÉS TECHNIKA

HÁZUNK TÁJA

VÁSÁRLÁS

KISLEXIKON

KILÁTÓ

Az Ötlet hetilap magazinja • Felelős szerkesztő: Horváth Béla
Szerkesztő: Bíró Zoltán • Művészeti szerkesztő: Kerék Antal
Képszerkesztő: Kiss Árpád • Szerkesztőség: Budapest XIII., Jász utca 103–105.
Levélcím: Budapest 1986 • Telefon: 203-803, 203-804 • Telex: 22-7363

Kiadja az Ifjúsági Lap- és Könyvkiadó Vállalat
Felelős kiadó: dr. Petrus György igazgató • Kiadóhivatal: Budapest VI., Révay u. 16.

Kossuth Nyomda, Budapest 87.0434 • Felelős vezető: Bede István vezérigazgató
Terjeszti a Magyar Posta

Címlap: Prohászka Imre
HU ISSN 0237-5141

A burok

(COCOON)

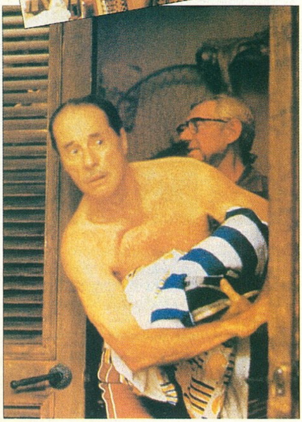
Gyönyörű pálmafák árnyékában, valahol Floridában kóborol a kamera. A kis házacskákban csupa idős ember éli megszokott nyugdíjaséletét. Sétálgatnak, kártyáznak, tévét néznek és – panaszkodnak. Elszaladnak az évek, s most egyre több helyen fáj. Az egykor daliás férfiak és csábos nők csúnya öregemberek lettek. Egyhangú napjaikat azonban különleges esemény zavarja meg. Néhány idegen jelenik meg egy hajón, s kibérlik a nyugdíjastelep uszodáját néhány hétre.

Fürge motoros hajójuk mindennap kifut a vízre, hogy aztán este sejtelmes csomagokkal térjenek haza a tengerről. A csomagokból furcsa, kagylószerű burkok kerülnek a medencébe. Az egyik virgonc öregúr elhatározza, hogy a fürdési tilalomnak fittyet hányva egy este besettenkedik a medencébe. Ahogy fürdik, érzi, hogy egyre jobb erőben van, s fáradtság helyett egyre frissebb lesz. Arcvonásai kisimulnak, délcegen lépkedve tér haza, s felesége legnagyobb megdöbbenésére éjszaka közeledik hozzá...

Az öregúr másnap már barátaival tér vissza, s a „kagylókkal" társbérletben úszik, fejest ugrik, fröcsköl, mint annak idején. A férfiakat követik a feleségek is, s nemsokára az egész telep a medencébe jár titokban. Mindnyájan érzik a hatást: frissek, életerőtől duzzadók lesznek, sőt nyavalyáikból is kigyógyulnak, mígnem... és itt kell abbahagyni a történetet, amely azon felül, hogy izgalmas, bővelkedik humoros jelenetekben is. A nagyszerű színészek elhitetik velünk a hihetetlent – azt, hogy az öregség nem visszavonhatatlan.

USA, 1985
Főszereplők: Steve Guttenberg, Don Ameche, Hume Cronyn
Rendezte: Ron Howard
96 perc

USA, 1986

Főszereplők: Roy Scheider, Ann-Margret, Vanity

Rendezte: John Frankenheimer

114 perc

52 Pick Up

Barbara és Harry hosszú évek óta idillikus házasságban élnek, amit még az sem ront el, hogy a férfi sikeres üzletemberként jól keres. De ahogy az már lenni szokott, a jókarban lévő negyvenes férfi egy szép nap találkozik a 22 éves csinibabával, akit – ki tudja, miért? – Cininek hívnak. Harry lakást bérel a lánynak, hogy pásztoróráikat ne gyanús külsejű garniszállókban kelljen tölteniük.

Gáláns gesztusáért azonban nagy árat kell fizetnie: az egyik találkán ugyanis Cini helyett három maszkos férfi jelenik meg, s az empirikus megismerés helyett egy videót mutatnak be az elképedt férfinak. Ezen a zsarolófilmek koreográfiája szerint látható legutóbbi együttlétük minden intim mozzanata. Az összeg, amit kérnek, ismerve a jól menő üzletet, nem tűnik soknak: 105 ezer dollár. Harry azonban úgy dönt, hogy nem fizet, sőt megfogadja, ha megmutatják feleségének a videofilmet, pisztollyal vesz elégtételt...

FILMISMERTETŐINK ILLUSZTRÁLÁSÁHOZ TÖBBEK KÖZÖTT FELHASZNÁLTUK A VIDEO, A VIDEO VIS, A VIDEO MAGAZIN ÉS A VIDEO AKTIV MAGAZINOK FOTÓIT IS.

Szélsőségek

(EXTREMITIES)

Csodálatos ruhákban, állandóan frissen és üdén ismertük meg Farrah Fawcett-Mayorst a Charlie angyalai című filmsorozat rendőrnője szerepében. A szőke szupersztár a sorozat befejeztével most játékfilmekben csillogtatja meg szépségét, amely kellemesen ellensúlyozza tehetségtelenségét. Robert M. Young filmjében Farrah Fawcett olyan metamorfózison megy át, hogy szinte rá sem ismerünk. A film alapötlete egy színdarab, amelyben egy prostituált és egy strici életét követhetjük nyomon. A színművet először egy kis New York-i színházban adták elő, majd tíz évig kellett a megfilmesítéssel várni, mert nem akadt producer, aki pénzt áldozott volna rá. Az író-rendező egy szokványosnak éppen nem mondható történetet vitt filmre.

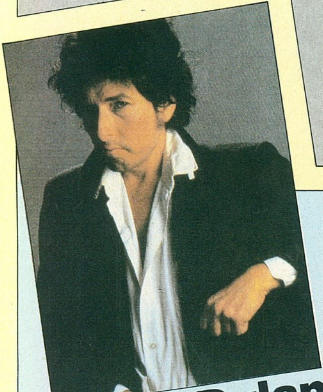
A jólétben, szép környezetben élő Marjorie Easton (akit Farrah Fawcett alakít) tipikus amerikai asszony. Szerelmi élete azonban sivár, míg egy nap találkozik Joe-val, aki végre megismerteti vele az igazi testi szerelmet. A fiatalember egy nap kocsiba ülteti és egy sötét utcába viszi. Kést szorítva torkához fenyegeti meg, s kényszeríti arra, hogy az utcasarokra álljon. Azonban a prostituáltak birodalmában is farkastörvények uralkodnak, a jó „placc" azé, aki bájjal, erőszakkal vagy éppen fegyverrel megszerzi...

USA, 1985

Főszereplők: Farrah Fawcett, James Russo, Diana Scarwid

Rendezte: Robert M. Young

89 perc

Bob Dylan

Öreg dalok, modern technikával. Ez lehetne a mottója annak a videofilmnek, amit a hatvanas-hetvenes évek nagy sztárja, Bob Dylan koncertjeiről készítettek. Az Ausztráliában indult világ körüli turné címe: Historic True Confessions azaz Történelmi igaz vallomások, hűen kifejezi a körút célját: a mai tinédzserek világába lopni egy darabkát a „világforgató" hatvanas évekből. A videofilm nézőit is megfogja Dylan senkihez sem hasonlítható alakja, furcsa, érdes hangja és lenyűgöző személyisége. Láthatók és hallhatók olyan, most már örökzöldnek számító slágerek, mint a Just Like A Woman, a Blowin' In the Wind, az It's All Right Ma és mások. Az előzenekar a hazánkban kevéssé ismert Tom, Petty & The Heart-breakers, Dylan kísérője pedig hagyományos zenekara, a The Band volt.

Bob Dylan: Hard to Handle

Virgin Music Video (Anglia)

Sztereo, 56 perc

A harmadik James Bond

Kezdetben vala Sean Connery, a kissé kopaszodó, negyvenes, atlétatermetű férfi, majd őt követte Roger Moore, akit a tévéképernyőkről mint Angyalt és a Minden lében két kanál bájgúnár hősét ismerhettük meg. S most a sors szeszélye úgy hozta, hogy beiktatták „tisztségébe" Harmadik James Bond őfelségét, Timothy Dalton 40 éves brit színész személyében.

Bond, azaz a 007-es ügynök sajnos nem jutott el még a hazai mozikba, pedig jó néhány „epizódja" kellemes, izgalmas alkotás. Szerzőjük, Ian Flemming, aki tucatszám írta a kémregényeket, ugyan már halott, de bőven van még megfilmesítésre váró és arra alkalmas műve. Az író – aki a mendemondák szerint maga is titkosügynökként járta a világot, s ily módon első kézből származó információi voltak – fordulatos történeteinek középpontjába az angol titkosszolgálat egének legfényesebb csillagát, a 007-es ügynököt tette. Az elegáns, mindig szellemes és minden bajból ép bőrrel kijutó világfi működési területe az egész földgolyó: Hongkongtól Grönlandig. Mindig az akkor még utópisztikusnak tűnő legújabb fegyvert – lézer, gázpisztoly stb. – használja, s ezért a korábbi filmek ma már egy kicsit nevetségesek.

A legújabb Bond-filmet már Daltonnal forgatták, amelynek címe: The Living Daylights. A szokásos „Lego-elemekre" épülő történetben mindössze az a szokatlan, hogy Bond nem kevesebb, mint 15 szépséges hölggyel veszi magát körül. A bájaikat egyáltalán nem takaró hölgyek között megismerjük a huszonhárom éves Mayte Sanchezt, vagyis Miss Gibraltárt, az alig húszesztendős Miss Floridát, azaz Linda Collier-t és Dianna Casale-t, aki Massachusetts szépe volt néhány éve.

A képeket elnézve úgy tűnik, hogy az előző Bondoknak összesen nem volt ennyi csinos filmbéli partnerük, mint a „trónörökösnek" az elsőben.

...három ... kettő ... egy – zéró! Felbőg a motor, kilengenek a mutatók, világítani kezd a jól ismert sárga jel. Nem képzelődés: az autóban egy miniatűr atommáglya zihál, s a startjelre rakétasebességgel nekilódul a fantasztikus jármű. Felizzik a beton, szétszakadnak a villanydrótok és a helyszínre érkező gerillák már csak bámulhatnak a piros fénybe és szürke füstbe vesző autó után.

A szuperkocsi utasa egy tinédzser, aki civilben éppen úgy gördeszkázik, udvarol vagy lóg a suliból, mint társai. A különbség csupán annyi, hogy kissé őrült feltaláló barátja minden titkába beavatja. Így kerül a kísérleti jármű fedélzetére Marty, akit Michael J. Fox alakít a filmben.

A szélsebes röpülés-robogás célja természetesen nem más, mint az időutazás. Hősünk el is jut az ötvenes évek Amerikájába. Megismerkedik saját teszefosza apjával, aki a középiskolában oly bátortalanul közelít megejtően csinos jövőbeni mamájához. Félénksége, gyávasága sok megalázó helyzetbe hozza, csak „fia" mentheti ki ezekből. Marty belefeledkezne a múltban élés kalandjaiba, de arra is gondolnia kell, hogy miképpen jusson vissza a jövőbe...

Vissza a jövőbe

(BACK TO THE FUTURE)

USA, 1985

Főszereplők: Michael J. Fox, Christopher Lloyd

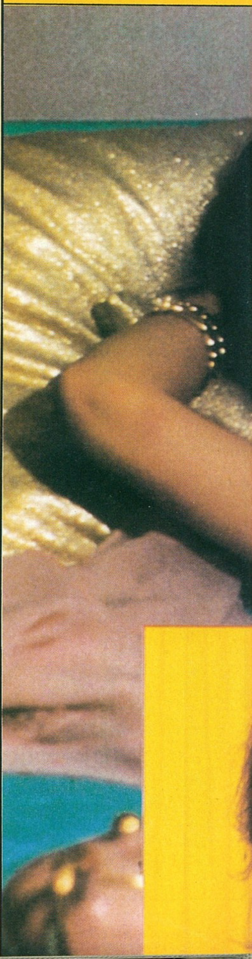
Rendezte: Robert Zemeckis

112 perc

Ké

A francia kikötővárosban, Brestben élő tizenhat éves kislány összekuporgatott zsebpénzén másodosztályú vonatjegyet vesz Párizsig, az álmok városáig. Mindössze 500 frankja marad arra, hogy szállást találjon. Különféle alkalmi munkákat vállal, míg egy napon a Republic téren lefényképezi egy fotós. A csinos, barna hajú francia lány, Beatrice Dalle élete ettől a pillanattól gyökeresen megváltozik. Fotómodell lesz, s ahogy az lenni szokott, egy rendező felfedezi.

Ennyi, s nem több egy karriertörténet, a buktató mindössze annyi, hogy az első filmet nem követi a második, harmadik, s a „felfedezett" kénytelen alábbadni; másodrangú szex- és videófilmekben aprópénzre váltani szép-

karriertörténet

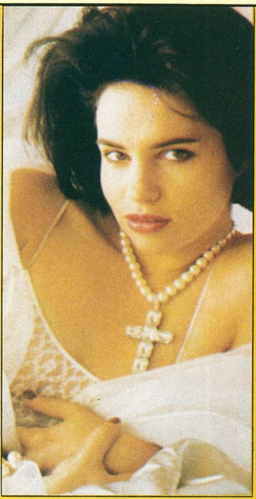
ségét. Úgy tűnik azonban, Beatrice szerencsés volt: Jean-Jacques Beineix egy erotikával fűszerezett krimiben adott számára bizonyítási lehetőséget, s a film mozi- és videosiker lett.

Beatricét pedig minden magára valamit is adó képeslap megszólaltatja, képeivel tapétázzák ki szobájukat a pattanásos arcú tinédzserek, a színi- és filmkritikusok pedig isten tudja hányadszor mondják: új Brigitte Bardot született...

•

Az NSZK nyugati városában, Duisburgban telefonközpontosként dolgozott a képen látható szépséges Carole-Ann, várva arra a bizonyos szőke hercegre fehér lovon. Bár a szőke hercegek arrafelé gyakoribbak, mint kies hazánkban, mégsem akadt senki, aki felkarolta volna a színésznői ambíciótól fűtött leányt. Így aztán nem csinált mást, mint telefonált, kávézott, esténként pedig kis manzárdszobájába húzódott. Egy nap azonban rámosolygott a szerencse: egy befolyásos fotóművész egy szempillantás alatt (?) felismerte tehetségét. Első szerepe ugyan nem volt túl művészi – egy hajápolószer-reklámban kellett hajat mosnia –, de ez egy cseppet sem vette el a kedvét a filmezéstől. Minden vágya, hogy egy romantikus főszerepet kapjon, lehetőleg egy középkori lovagfilmben. Addig is, míg ez a vágya beteljesül, kérjük, vessenek egy pillantást Carole-Annre.

BEATRICE DALLE

CAROLE-ANN

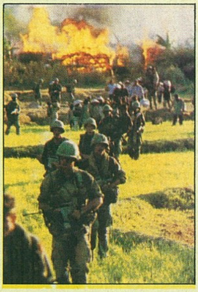

A szakasz

(PLATOON)

A kemény öklű, duzzadó izmú, mélabús szemű férfi kabátot és kalapot ragad, előrántja gépfegyverét, belegyűr egy hevedert, és visszaindul egykori hőstetteinek színterére, Vietnamba. Ott aztán ami belefér... Három irányba lő egyszerre, foggal nyitja ki a lakatot, nyílpuskával lő öt kilométerre – persze halál pontosan! – és kiszabadítja évek óta rabságban sínylődő egykori bajtársait. Ez a történet játszódik le különféle variációkban a hazai feketepiac slágereként is ismert Rambo-sorozat filmjeiben. A „Vietnam-

élmény" a mai Amerika egyik legfájóbb sebe, amit az ügyes filmgyártók kellően meg is lovagolnak. A méla szemű Sylvester Stallone (a Rambo-filmek hőse) helyett ebben a filmben egy tüskehajú fiút láthatunk, aki kilencezer kilométerre hazájától ismerkedik meg a háború borzalmaival.

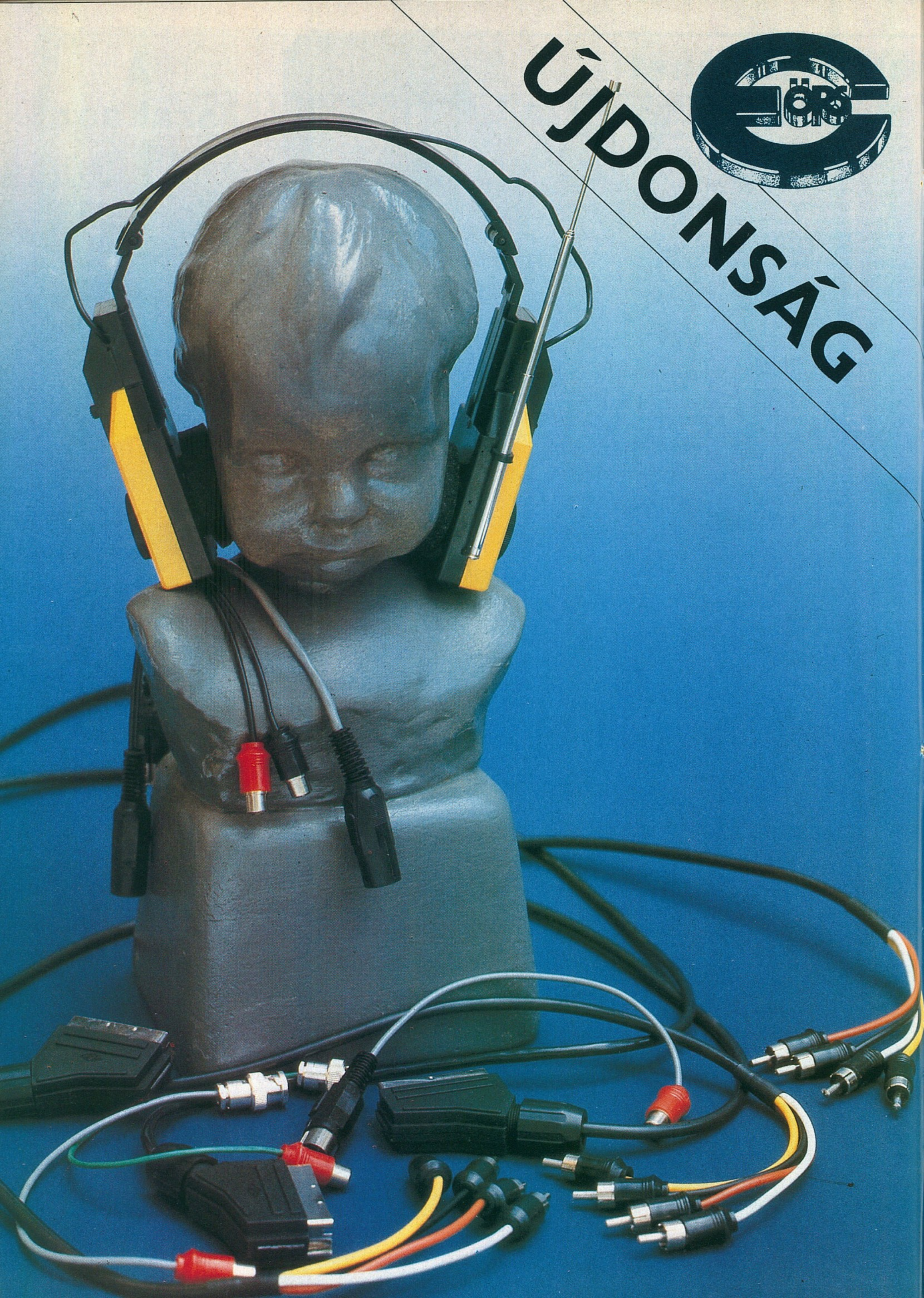
A Platoon az amerikai filmgyártás tavalyi csúcsteljesítménye, a vietnami háború hű krónikája, amolyan „ellen-Rambó". Mentes minden idealizálástól és sémától. Őszintén és kegyetlenül emlékezteti a „lehetőségek országát" történelmének legnagyobb szégyenére. A seregnyi díjat nyert film, méltó elődjével, a Killing Fields (Halálos mezők) című alkotással akkor is a filmtörténet jelentős alkotásai között lesz, amikor a Rambókat már csak néhány szadista videózó nézi...

USA, 1986

Főszereplők: Tom Berenger, Willem Dafoe, Forest Whitaker

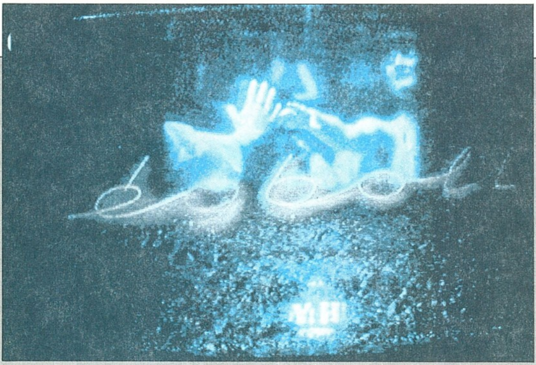
Rendezte: Oliver Stone

105 perc

ÚJDONSÁG
ÖRS

Beszélgetés Peternák Miklós művészettörténésszel

Az experimentális film és video

– Miben különbözik az experimentális film az úgymond hagyományos mozifilmtől?

– Véleményem szerint abban, hogy természettudományos egzaktságra törekszik anélkül, hogy a témáját, a tárgyát meghatározni tudnánk.

– Milyen egzaktság az, aminek a tárgyát nehéz meghatározni?

– A kísérleti jelző a természettudományos kísérlet elnevezéssel analóg. A kísérlet ez esetben nem azt jelenti, hogy valamit megpróbálnak, ami azután vagy sikerül, vagy nem, hanem a szó „kutatás" jelentésére utal. Az experimentális film tehát olyan kutatás, aminek célja a médiumnak, nevezetesen a filmnek a jobb megismerése.

– Mi derült ki a kísérletezés folyamán?

– Viking Eggeling Diagonális szimfóniája – a korai kísérleti filmek egyike – olyan nonfiguratív animációs film, mely témájához egyfelől a zene oldaláról közelít, másfelől Bergson Teremtő fejlődés című munkájából indul ki, ami egyebek között arról szól, hogy gondolkodásunk szerkezete mennyire hasonlatos a filmkameráéhoz, annak működéséhez.

Először a már említett Eggeling, Richter és Ruttmann 1920-as évek elején készült filmjei jelölik ki a kísérleti film útját. A korai szakaszt az éppen divatos stílusirányzatok határozzák meg. A kísérlet erősödésében olyan tényezők is közrehatnak, mint az egyre olcsóbbá váló nyersanyag és a 16, majd 8 milliméteres technika megjelenése. Az új médium szinte vonzotta a művészeket.

– Mielőtt időrendben követnénk az experimentális film fejlődését, tisztázzuk: a kísérleti film/video homogén vagy különböző film/video kategóriák gyűjtőneve?

– Az elnevezéssel vigyázni kell, tudniillik nem a címke a döntő.

– Ezzel tisztában vagyok, de szokás az experimentális film kifejezéssel közös nevezőre hozni egyebek között olyan filmkategóriákat, mint az abszolút film, a pszichedelikus film vagy a projekt film, és azt gyanítom, hogy a mozilátogatók zöme ezekről keveset vagy semmit sem tud.

– Erről tényleg csak pár szóval... Az abszolút film kifejezés tudtommal a magyar sajtóba Kassák Lajos révén került be, aki Walter Ruttmann „Berlin, egy nagyváros szimfóniája" című filmje kapcsán írt tanulmányt. Az abszolút filmről azt illik tudni, hogy semmiféle segédeszközre nincs szüksége, kizárólag a képek, a montázs, valamint a szerkesztésmód által mondja el üzenetét. „Nem beszél, hanem megtörténik", ez a kulcsmozzanata – mint Kassák írja.

Az elnevezések egyébként nem tudatosan jönnek létre; előfordult az is, hogy azonos irányzatok különböző néven szerepeltek egyidőben. A cinéma pur, amit Henri Chomette használt filmjei megnevezésére, például fényjáték-film és absztrakt film elnevezéssel is megjelölhető. A lényeg nem a címke – számuk egyébként az idők folyamán vagy másfél százra nőtt –, hanem a törekvés lényege. Azon törekvésé, amely sohasem ellentétes a hagyományos filmmel, pusztán alternatívát ad. A kísérleti filmnek mások a helyszínei, a bemutatási körülményei, mint az ismert mozifilmnek. Nem törekszik minden erővel moziforgalmazásra, az sem lényeges, hogy különösebben nagy közönsége legyen, ugyanakkor mégsem elitista kultúrtörekvés. Módszerét fejleszti, a többi mondhatni közömbös. Érdekes példa erre Wener Nekes, NSZK-ban élő kísérleti filmes didaktikus műve, a „Mi az, ami két képkocka között történik?" című, ami a filmezés előtörténetét reprezentáló tárgyak megmozgatásával jött létre.

– Jól sejtem, hogy a kísérleti filmek „békés egymás mellett élést" hirdető politikája néha kudarcot vall?

– Minden társadalmi és kulturális rendszer intoleráns a normatívtól eltérővel szemben. Van azonban egy ezzel ellentétes irányú folyamat is. Arra gondolok, hogy a kísérleti film első periódusának alkotói, René Clair, Buñuel mára klasszikus művészeknek mondhatók, bár tudható, hogy annak idején, az Andalúziai kutya vetítésére Buñuel kövekkel a zsebében ment... és azt is tudjuk, hogy az Aranykort Eizenstein Sztrájkjával egyidőben tiltották be.

Szóval a kísérleti film határhelyzetű a szónak abban az értelmében, hogy nem egy befogadói igényrendszernek megy elébe, és nem is kíván olyan ipari termékként üzleti sikereket elérni, mint általában a játékfilmek, valamint nem akar beépülni egyetlenegy politikai rendszerbe sem.

– Ha jól értem, az experimentális film egyszerre film és egyben saját maga elmélete. Ha ez nem egy közidegen megállapítás, akkor az a kérdésem, hogy egy ilyen közegben élő filmet mennyiben határoz meg a mindenkori mozitechnika?

– A legnagyobb gondok – különös tekintettel a kísérleti film bemutatására – itt találhatók. De nemcsak a mindenkori technikai fejlettség, hanem a filmtechnikával kapcsolatos szokások is meghatározóak. Nem köztudomású például, hogy Ruttmann-nak az Opus I–IV. című műve annak idején színes film volt, akkor, amikor színes film még nem is létezett.

– Az experimentális film életében mennyire volt jelentős pillanat a video megjelenése?

– Az egyik mozzanat feltétlenül az, hogy az alkotók tudatosabbá váltak saját anyagukat és technikájukat illetően. A filmnek sokkal erőteljesebb lett az anyagi karaktere egy másik médium megjelenése által, amivel összevethető. Változást hozott az is, hogy mások az előadás körülményei: a nagy kép, a több vetítő. Könnyebbé vált a video által a művek közvetíthetősége is. Ezen alapul például az Infermentál.

Összefoglalva tehát, az első két változás, amit a video megjelenése kiváltott: először az, hogy a film saját lehetőségeit sokkal tudatosabban látja át; másodszor pedig, hogy a video mint reprodukciós eszköz segít az experimentális film megismerésében. Ehhez csatlakozik, hogy a video a filmelemzésnek egy lehetséges nyelvévé vált.

A harmadik mozzanat az experimentális video megjelenése. Ez az új médium sajátosságaira épít, s végeredményben a video nyelvének mind teljesebb megismeréséhez vezet. Ez a harmadik a legfontosabb és egyben a legfelderítetlenebb terület. Ide sorolnám egyébként a ma oly divatos videoklipet is, amely érdekes határműfaj az avantgárd és a reklám között. A videoklipben ugyanis benne van az experimentális film nem egy sajátossága a kísérleti film tudatossága nélkül.

– Szó esett már az Infermentálról. Mi ez?

– A nyolcvanas évek elején valósította meg Bódy Gábor barátaival az Infermentált. Ez szerkesztett, tematikus kazetták sorozata, amely lehetővé teszi, hogy áttekintsék a világ legfrissebb experimentális film- és videotermését. Olyan ez, mint egy magazin. Tudtommal most folyik a nyolcadik kiadás előkészítése. A harmadik kiadás egyébként Budapesten készült a Balázs Béla Stúdió gondozásában. A szerkesztők Beke László és Forgács Péter voltak.

Fiala János Péter

Egy progresszív készülék

PRO CCD V 100

Itt van, de hol van? Van-e jövője és milyen? Ilyen és hasonló kérdések rajzanak a nyolcmilliméteres video körül. A kezdeti bizonytalanság és hosszú csend után egyre több gyártó jelenik meg a piacon nyolcmilliméteres kamerarekorderrel vagy asztali képmagnóval. A ké zülékek ára a nyugatnémet piacon 4000 márka körül van.

Most bemutatunk egy jónevű családot: a SONY cég nyolcmilliméteres videokészülékei közül a legújabbakat, tartozékaikkal együtt.

Első készülékünk a V8 PRO CCD V 100 típusú kamerarekorder. A PRO jelzés mindig valami progressziót, fejlődést, újítást jelent a múlthoz képest. Hogy ebben milyen újdonságok vannak? Talán a legszenzációsabb az, hogy ez a készülék képes nagyon rövid, 0,3 másodperces felvételeket készíteni, ami azt jelenti, hogy animációs videofelvételek készíthetők vele, s ezzel megszűnt a video legnagyobb hátránya a filmmel szemben. Pontosan: megszűnőben van, mert ez azért nem ugyanaz, mint a film kockánkénti felvétele. Ennek a félképenkénti, illetve két-két félképenkénti felvétel felelne meg a videonál. Ez a V 100 névre hallgató készülék azonban csak 0,3 mp hosszúságú, azaz kb. 15 félképből álló felvételeket tud készíteni. Igaz, lehetőség van arra, hogy 15 másodpercenként automatikusan készítsen egy-egy ilyen felvételt, de ezt a legtöbb jó amatőr filmkamera is tudja. Mindenesetre egy stabil állvány segítségével jó animációs effektusokat valósíthatunk meg. Az automatikus szaggatott felvételi mód pedig lehetővé teszi, hogy igen lassú mozgásokat (pl. naplemente, egy virág kinyílása stb.) kb. ötvenszeresére gyorsítva vehessünk fel. Az igen precíz szalagvezetés és a szervórendszer gondos tervezése lehet a titka a kockázó videofelvételnek. A háttérben azonban végül is az elektronikus áramkörök, mikroprocesszorok állnak.

Így van ez a másik újszerű tulajdonsággal is: már a felvételkor egy rakás trükköt tehetünk a felvett anyagba. Az eddigi kamerák is alkalmasak voltak például arra, hogy a képpel elússzunk feketébe vagy fehérbe, hogy a színeket szándékosan torzítsuk a fehéregyensúly kézi változtatásával, sőt némely videokamerán háttértrükköt is tudtunk csinálni a saját jellel (pl. a Panasonic G 1 típussal). Most annak vagyunk tanúi, hogy egy egész videokeverő és trükkegység kezd beköltözni a kamerarekorderbe. Ennek van egy nagy előnye: az, hogy kellő ügyességgel és gyakorlattal bizonyos esetekben a felvétel során (a helyszínen) olyan módon vehetjük fel a jelenetet, hogy – amennyiben ügyelünk a vágásokra is és biztosítani tudjuk a felvenni kívánt jelenetek megfelelő sorrendjét – egyből kész anyagot kapunk. Aki végzett már utómunkálatokat (editálást, hangosítást), az tudja, hogy mitől szabadul meg ezzel.

Ami emitt előny, az amott hátrány: a trükk benne van a felvételben, tehát ha nem sikerül úgy, ahogy szeretnénk, és ez csak otthon derül ki, amikor nyugodt körülmények között visszanézzük az anyagot – nincs mit tenni, legfeljebb kivághatjuk a rosszul sikerült részt.

A V 100 kamerarekorder mindenesetre az eddig is megszokott úszási trükkökön túl továbbiakat kínál. Többféle színbe lehet úszni, a képet különböző színű keretbe foglalhatjuk, amelynek szélessége változtatható úgy, hogy akár az egész képet betölti és így eltűnik vagy előtűnik belőle a kép stb.

A képbe feliratot szerkeszthetünk, két sorban hétféle színnel – ez már csaknem minden korszerű videokamerán lehetséges. A vario sebessége változtatható, úgy hogy 5–15 másodperc alatt járja végig a tartományt, de az átfogás itt is csak hatszoros: 12–72 mm között változtatható. Ugyancsak elengedhetetlen a makrobeállítás lehetősége az objektívon.

A kamera képátalakítója egy 2/3 colos CCD, amint a kívül is megtalálható felirat hirdeti. Érzékenysége f 1,4 nyílásnál 17 lux, de az elfogadható felvételhez ajánlott megvilágítási erősség 100 lux. A fehéregyensúlyt automatikusan be tudja állítani, mint a legtöbb videokamera, de van két gyárilag beállított érték is: egyik az átlagos napfénynek megfelelően (5800 K), a másik műfényre (3300 K). Ezekre akkor lehet szükség, ha a jelenetet megvilágító fény nem definiált színhőmérsékletű (pl. fénycsővilágítás) vagy hirtelen kell a felvételt elkezdeni és nincs mód a fehéregyensúly beállítására.

A fókusz automatikus beállítására is hagyatkozhatunk, ha a képben levő jelenet mélységi tagolódása nem nagy; egyébként

jobb, ha kézzel állítjuk az élességet. Ez nem túl kényelmes elfoglaltság, főleg hosszabb felvétel során, mert az elektronikus kereső kicsi: mindössze 0,7 col képátlójú.

A V 100 kamkorder kétsebességes. A felezett sebesség kétszeres játékidőt jelent, és ez egy P5–90 típusú kazettánál annyi, mint a szokásos VHS kazettáknál: 180 perc. A kilencvenperces kazetták azonban a tesztekben rossz minősítést kapnak, így ha lehet, kerüljük el használatukat. A P5–30 típusú kazetta 30 perces, a P5–60 60 perces, illetve ezek kétszerese lassú sebességnél. Jó lélekkel csak a hi-fi hangfelvételhez lehet a felezett sebességet ajánlani, itt ugyanis a minőségi különbség füllel alig vagy egyáltalán nem érzékelhető. A sztereo hi-fi hangot a két forgó hangfej FM-modulációval rögzíti a videoszalagra. A gép saját mikrofonja azonban csak mono és vese-karakterisztikájú.

A készülék tápfeszültsége névleg 6 V. Fogyasztása 7,1 W úgy, hogy a kamera felvételre van kapcsolva és üzemel a kereső is. Negyven C-foknál melegebb környezetben vagy fagyban nem szabad vele dolgozni.

Nagyjából 10 × 20 × 40 cm-es méretei és 2,3 kg-os súlya azt sugallja, hogy minél gyakrabban vigyük magunkkal, amikor csak lehet, és ezt megteheti bárki, aki 4500 NSZK-márkát tud adni érte. Érdekes megjegyezni, hogy egy nyugatnémet teszt vele szemben a Blaupunkt cég CR-8000 típusú készülékét helyezte az első sorba, amely pedig mindössze 4200 márkába kerül. Hja, mit tesz a lokálpatriotizmus…

Csúcstechnika Sony módra

EV–S 850 PS

A Sony EV-S 850 PS nevű asztali nyolcmilliméteres videokészüléke bizonyára a legkorszerűbb típus a maga kategóriájában. Az összehasonlításnak durván két szempontja van: egyik a képminőség, a másik a készülék által kínált szolgáltatások.

A képminőséget alapvetően meghatározza a rendszerválasztás (formátum), amit szabványok rögzítenek az azonos formátumú gépeken készült videofelvételek csereszabatossága érdekében. Ezen az áramkörök gondos tervezésével és kivitelezésével lehet valamit javítani, de nagy általánosságban véve adottnak kell tekinteni. (Hiába van ugyanis teszem azt egy csúcskészülékünk, ha a környezetünkben csupa rossz minőségű készülék van, mivel a kazetták cserebeberélése következté- ▶

SONY

ben gyakran kell néznünk azokon felvett gyenge minőségű anyagokat. A mi kiváló felvételeink pedig részben másoknak okoznak örömet. Ez persze nem baj, csak arra szeretnénk rámutatni, hogy a videózás kollektív műfaj és egy kiváló konstrukció nem tud a rendszerből kilépni.) Az idő múlásával a technika tökéletesedése megérlel olyan döntéseket, amelyek életre keltenek egy-egy újabb formátumot, videofelvételi rendszert. Nagyjából évenként születik egy-egy újabb formátum, de ezek közül kevés terjed el széles körben, aminek igen sok oka van. Mindannyian ismerjük a Grundig Video 2000 rendszer szomorú sorsát, amelyet nem silány műszaki megoldásai, hanem a japán VHS-dömping szorított ki a piacról.

Ezzel szemben a szolgáltatások fejlesztésének szinte végtelen lehetőségei vannak. Ezt ugyanis nem kötik a szabványok, csak a józan ész – bár néha talán még az sem. Gondoljunk az egy évre előre programozható képmagnókra: ki az, aki akár csak fél évre előre tudja, hogy „akkor és azt, arról a csatornáról" fel kívánja majd venni és ezért fél évre magára hagyja képmagnóját? Lehet, hogy közben megszűnik a kérdéses tévéadó vagy elavul a készülék a felvétellel együtt!

Készülékünk, az EV–S 850 ugyanattól izgalmas, mint a V 100 jelű típus: a kockázó felvételi módról van szó. Asztali készülék lévén illik, hogy valamivel precízebb legyen, mint hordozható rokona. Itt az egyes felvételi szakaszok hossza mindösszesen nyolc kép (kb. 0,15 sec), ezért az ezzel a géppel készített animáció sokkal tökéletesebb. Várható, hogy a videoanimációs lehetőség megjelenése új effektusok, videoművészeti megoldások kialakulásához vezet.

A másik szolgáltatásbeli újítás ezen a képmagnón nem új, de a megoldás eleganciája és pontossága miatt szót érdemel. Az említett kockázó felvételi üzemmód lehetősége miatt igen lényeges, hogy a videoműsor igen rövid részletét is nagyon hamar meg lehessen találni a szalagon. Márpedig ez nem kis feladat, ha egy három- vagy netán négyórás szalaggal van dolgunk. Egy koncentrikusan osztott tárcsa segít ebben bennünket. A külső gyűrű neve Shuttle-Ring és arra szolgál, hogy nagy sebességgel, több fokozatban lehessen csévélni a szalagot előre-hátra. A tárcsa középső részét úgy hívják, hogy Jog-Dial. Ez a lassú keresés eszköze. Segítségével félképenként lehet léptetni a szalagot. Ez a megoldás nem új a professzionális célra használt készülékeknél, de ott azt is megtehetjük, hogy időkódolással látjuk el a szalagot, és ennek alapján lehet a szalag tetszőleges részét igen hamar megtalálni. Utóbbi azonban költséges kiegészítő berendezéseket kíván. A Sony mérnökei egy ötletes félmegoldást találtak: 99 helyet meg lehet jelölni a szalagon, és ezeket automatikusan meg lehet keresni. Arra is meg lehet „kérni", hogy minden megjelölt részből játsszon be öt másodpercnyit egymás után. Nem kis előny ez, ha rövid, mozgalmas anyagokból kell pregnáns képeket kiválogatnunk. A profi technikával dolgozók azt mondhatják, hogy ez az egész silány aprópénzre váltása az „igazi" megoldásoknak. De azt is számításba kell venni, hogy nevetséges összegért ad kézbe egy olyan lehetőséget, amit eddig csak a profi technika tudott.

A hangfelvétel a hi-fi csatornában PCM kódolással történik. Amennyiben csak hangfelvételi célokra kívánjuk használni az EV–S 850 készüléket, 18 órányi anyagot rögzíthetünk egyetlen 90 perces videokazettára. A hangfelvétel a szalag hat szektorában foglal helyet, kereséskor tehát nem elég a szalag helyét megtalálni, hanem a megfelelő szektort is ki kell választani. Az ily módon készített hangfelvétel dinamikája 90 dB, ami professzionális minőségnek felel meg. Az időzítőegység hat esemény felvételét biztosítja három hétre előre, s vagy naponta, vagy hetente egy műsor felvételét. A képmagnóban van VPS-dekóder, amely az adóból jövő kódjelre indítja a tényleges felvételt. A hátralévő szalagidőt percnyi pontossággal jelzi a készülék. A felezett sebesség itt is lehetséges. Egyéb jellemzőiben ez a képmagnó hasonló a V 100 típusú, már ismertetett készülékhez, ezért ezekre nem térünk ki.

Egy s más a

A nyolcmilliméteres video kifejlesztésénél komoly szempont volt a méretek csökkentése. Ez mind a készülékek, mind a kazetták vonatkozásában szembetűnő. Egy VHS kazetta mérete 192 × 105 × 27 mm, míg a nyolcmilliméteres videokazetta alig nagyobb egy kompakt hangkazettánál. Mivel a szalagra felvett sáv szélessége és a szalag-fej relatív sebesség is jóval kisebb, mint a VHS rendszernél, a videofejre és a szalagra fokozott szerep hárul a jó minőségű felvétel biztosítása érdekében. A videofej résmérete technológiai okokból nem csökkenthető minden határon túl, így az utolsó lehetőség a szalagon levő mágnesezhető réteg szemcsézettségének finomítása. Régóta szó van az ún. fémgőzölt videoszalagokról, amelyek áttörést hoznának ezen a fronton, de ez ideig egyetlen gyártó sem készít szériában ilyen szalagokat. Ennek egyik oka abban van, hogy a fémgőzölt szalagok nem kompatibilisek a hagyományos mágnesrétegű szalagokkal. Így tehát a jelenleg használatos nyolcmilliméteres szalagok felépítése hagyományos, de az említett okok miatt különleges minőségi követelményeknek kell megfelelniük. Ez tükröződik az árukban is: míg egy átlag VHS kazetta kb. 20

Álom, vagy valóság?

Ha a mellékelt képeket nézzük, egy pillanatra valóban elgondolkodhatunk: álom-e vagy valóság? A Sony vállalat fejlesztői nem tétlenek és az is bizonyos, hogy van fantáziájuk. A képeken látható készülékek prototípusok, azaz működő (!) darabok és csak arra várnak, hogy a piaci lehetőségeket felmérjék és azután elkezdik gyártásukat. Mindegyik készülék a 8 mm-es video technikai megoldásain alapul.

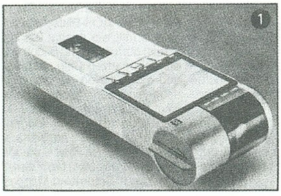
kazettákról

márka, addig egy nyolcmilliméteres kazetta 30 márka körül van.

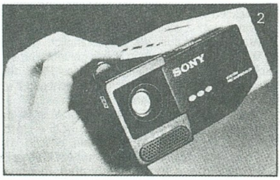
A nyolcmilliméteres kazettának három típusa van: 30, 60 és 90 perces játékidejű. Tudjuk, hogy a nyolcmilliméteres készülékeknél a felezett sebesség (LP) alapvető szolgáltatás. A 90 perces kazetta használatával szemben óvatosságra intenek, mert a tesztek bizonysága szerint ezek minősége még azonos gyártó esetén is gyengébb, mint a 60, illetve 30 perces kazettáké. Ennek az lehet az oka, hogy a benne levő szalag vékonyabb, sérülékenyebb. Ugyanez a helyzet a négyórás, E 240 jelű VHS kazettáknál is.

A nyolcmilliméteres kazettának mondhatni „kétszer olyan jónak" kell lennie ugyanolyan képminőség eléréséhez, mint a VHS-nek, és ez az árban is tükröződik.

A kazetták minősítésénél általában a következő tényezőket veszik figyelembe: dropout (jelkimaradás), jel-zaj viszony, az FM jel szintje a szalagon, a színjel szintje, a hangvisszaadás minősége, valamint a mechanikai tulajdonságok. Az általunk áttekintett tesztek egyöntetű minősítése szerint a Sony nyolcmilliméteres kazettái a legjobbak, utána a BASF és a Bauer következik.

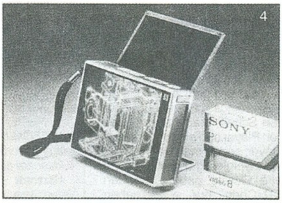
1

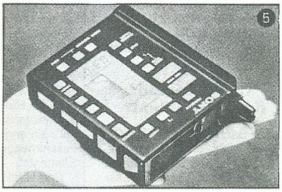
2

3

4

5

6

1. Íme egy „Watchman", azaz felügyelő kamera és képmagnó, természetesen egybeépítve, sőt egy LCD képernyőt is tartalmaz, amelyen a képet ellenőrizni lehet. A készülék lejátszásra is alkalmas. A pici videokamera nyilván CCD képérzékelővel működik és az elöl látható hengeres részben foglal helyet.

2. Képünk egy „közönséges" (talán nem is kellene idézőjelbe tenni?) nyolcmilliméteres kamerarekordert mutat, amely a jelenlegi típus továbbfejlesztett változata. Tudjuk persze, hogy a továbbfejlesztés ritkán eredményez nehezebben kezelhető, rosszabb képminőséget adó készüléket – ellenkezőleg... Egyébként Sport-Handycam a szerkezet neve és arra szánták, hogy egy robusztus, de ugyanakkor egyszerűen kezelhető, könnyű kamerarekordert adjanak a felhasználók kezébe. Ezeket az eszközöket a jövőben – remélhetőleg – mint „elektronikus jegyzettömböket" fogjuk használni. De azért ne feledjük, hogy a papírhoz és ceruzához nem kell akku vagy napelem, és jobban bírja a gyűrődést, mint ezek...

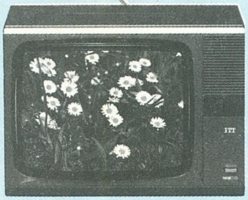
3. Ezzel a berendezéssel videoanimációs felvételek készíthetők. Az ismertetés „képenkénti" felvételről ír, de ez valószínűleg rövid, néhány tized másodperces részletek felvételét jelenti, azaz 10-15 félképet egy-egy lépésben. Az is valószínű, hogy az ily módon készült videoanyag bizonyos kívánnivalókat hagy maga után az időalap tekintetében, ezért át kell másolni egy időalap-korrektor közbeiktatásával. A kamera az állítható karba van felszerelve, a képmagnó az asztalban található és nemcsak kockázó, hanem folyamatos felvételre is alkalmas.

4. Ez egy olyan nyolcmilliméteres lejátszókészülék, amely napelem segítségével működik! LCD-képernyője viszonylag nagyméretű. A készülék neve „Video-Workman", ami arra utal, hogy tervezői szakmai alkalmazásokra szánták. A video – úgy tűnik – minden szakmában munkaeszköz lesz a jövőben, néhol szinte nélkülözhetetlen eszköz. Ez nyilván átalakítja a munkamódszereket és a munkastílust. Erre már most gondolnunk kell.

5. Készülékünk egy „Walkman" leszármazottja, ez ugyanis egy hangfelvételre átalakított video-nyolcas képmagnó. A felvétel digitális rendszerű és minden bizonnyal sokórás sztereó hi-fi hanganyagot tud rögzíteni, de pillanatnyilag ennél többet nem tudunk róla. No és a mérete: mint egy mai Walkman...

6. Ha hisszük, ha nem: ez egy videodeck. Nevetséges lenne hozzá távvezérlőt csinálni, olyan kicsi, ezért a tervezők azt a megoldást választották, hogy antennán juttatják el a jelét a tévéhez. Erről az antennát is tartalmazó adóegység gondoskodik, a másik rész maga a képmagnó.

Hi-Fi, video, tv márka-szervizek

Külföldi színes tv, videomagnó, garanciális és garanciális időn túli szakszerű javítása

Videók és televíziók két hangnormára történő átalakítása

ELEKTROMOS SZÖVETKEZET

Bp. VII., Majakovszkij u. 19.
Tel.: 225-252
Bp. X., Pongrác u. 9.
Tel.: 575-634

Pongrác úti szervizünkben soronkívül vállaljuk ASA–ELIN típusú televíziók teletext beépítését.

Irányár: 5600 Ft

ELSZÖV

A PANNÓNIA FILMSTÚDIÓ SZINKRON STÚDIÓJÁBÓL ALAKULT

MAGYAR SZINKRON ÉS VIDEO VÁLLALAT

MAGAS MŰVÉSZI ÉS TECHNIKAI SZÍNVONALON

VÁLLALJA:

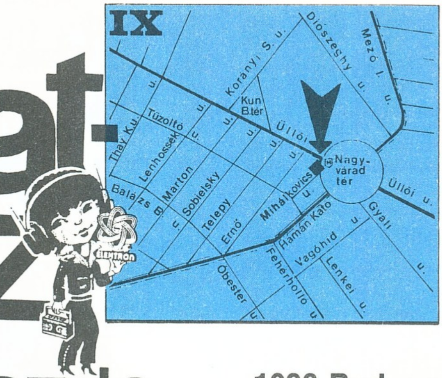
- referencia-, reklám-, termékpropaganda-, oktató- és dokumentumfilmek, valamint videoműsorok gyártását,
- helyszíni közvetítések lebonyolítását,
- 35 mm-es és 16 mm-es filmek átírását 1 coll Ampex, Sony U-matic, VHS és Betamax rendszerben,
- 1 coll Ampex, U-matic, VHS editálást,
- sokszorosítást VHS PAL rendszerben,
- magyar és idegen nyelvű hangosítást,
- videoanyagok számítógépes feliratozását magyar és idegen nyelven,
- film- és videotechnikai eszközök kölcsönzését (kamerák, rekorderek, monitorok stb.),
- videovetítő-kölcsönzést nagyobb rendezvények, konferenciák, tanácskozások részére,
- zártláncú hálózatok telepítését

MAGYAR SZINKRON ÉS VIDEO VÁLLALAT

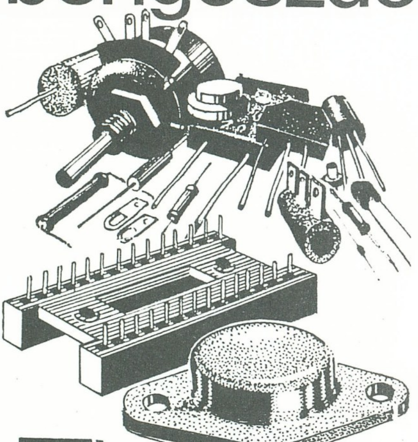
**1021 Bp., Vörös Hadsereg útja 64.
Telefon: 164-840, 767-943
Telex: 226823
Postafiók: 58**

ELEKTRON

alkatrész böngészde

ELEKTRON

1096 Budapest
IX., Mihálkovics u. 23.

Híradástechnikai alkatrészek és tartozékok:

- elektroncsövek
- félvezetők (memóriák, µP, TTL IC-k, tranzisztorok stb.)
- RC elemek
- forrasztástechnikai cikkek
- mikrokapcsolók
- tartozék jellegű alkatrészek
- árnyékolt kábelek

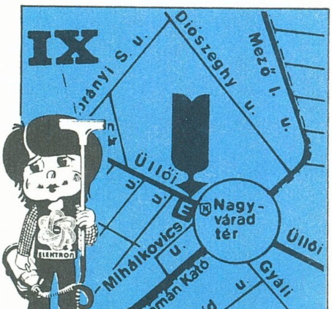
Egyedi megrendeléseket is teljesítünk!

Telefon: 137-611

Ferencvárosi

ELEKTRON

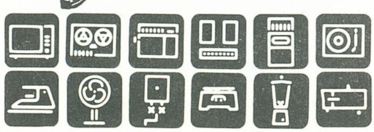
szaküzlet

1091 Budapest
IX., Üllői út 121.

- színes és fekete-fehér televíziók
- rádiók
- rádiós magnetofonok
- lemezjátszók
- video- és magnetofonkazetták
- elektroakusztikai cikkek,

valamint háztartási készülékek gazdag választékban kaphatók!

istvánfy '87

Telefon: 137-611

TESZT

Tévékínálat -videós szemmel

Videomagazinhoz illő elfogultsággal eddig főként képmagnókat szedtünk ízekre TESZT-rovatunkban. Ezúttal hobbinkat a másik „végénél" közelítettük meg, ott, ahol vigyázó szemünket a megjelenő képre vetjük: a televíziónál. Szakolczay Lajos, a MEEI csoportvezető mérnöke által készített tesztünkből a figyelmes szemlélő számára világossá válik: érdemes válogatni, mert ugyanolyan vastag pénztárcával a zsebükben, közepes és kiváló minőségű készüléket is vehetünk.

Kiss Árpád illusztrációja

Hazai gyártóink, az ORION és a VIDEOTON – most nem elemezhető külső és belső okok miatt – közel sem tudták kielégíteni a piac igényeit, ezért másfél éve „megtört a jég" és szép számmal kerültek az üzletek polcaira tőkés importból származó készülékek (Grundig, Siemens, Elin stb.). Ezek nagyon hamar elfogytak, tehát ma már nem érdemes foglalkoznunk velük. Feltűnt egy újabb „gyártó" a magyar televízió- és videomagnópiacon, a Skála-ITT Közös Vállalat képében. Az ITT-választék már első pillanatokban nagyon csábító képet mutatott: megalakulásukkor azonnal hétféle tévé és egy videomagnó előállítására tettek ígéretet. Ezek a típusok igen széles gyártmányskálát reprezentálnak, a legegyszerűbb telepíthetőtől a szupersarkított távvezérelt kivitelig mindent.

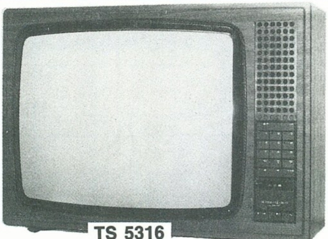
A vén Goldberger textilgyár falai nagyon furcsa gépparkváltozásnak lehetnek tanúi manapság, mert itt létesült az új összeszerelő üzem. Reméljük, a kezdeti ígéretek valósággá is válnak, és nemcsak hosszas várakozás után, előjegyzésre lehet egy-egy készülékhez hozzájutni. (Bár az előjegyzés fogalma nem ismeretlen hazai gyártóink esetében sem.)

Általánosságban meg kell állapítanunk, hogy egyes gyártók készülékei nagyon hasonlítanak egymáshoz, legalábbis belülről, mert többnyire csak a képcsőméretben és a kezelőegységben különböznek. Mégsem lehet egy kalap alá venni őket, különbséget kell tennünk az egyszerű és a távszabályzós kivitelűek között. Lenne még egy harmadik csoport is, a teletextesek családja, de ezekkel nem foglalko-

ALAPKÉSZÜLÉKEK

	VIDEOTON		ORION		RFT	SKÁLA–ITT	
	TS 4316 SPOC	**TS 5316 SPOC**	**CTV 156 SPOC**	**CTV 167 SPOC**	**COLORTRON 3100**	**IDEAL COLOR 3307 H**	**IDEAL COLOR 3416 H**
ÁLTALÁNOS ADATOK Méretek (cm)	680 × 450 × 400	780 × 520 × 430	690 × 460 × 440	795 × 525 × 470	780 × 580 × 410	495 × 460 × 470	640 × 450 × 430
Tömeg (kg)	34	38	30	37	39	22	25
Teljesítményfelvétel (W)	85	95	100	100	100	50	90
Képcsőátló (cm)	56	67	56	67	67	51	56
CSATLAKOZÁSOK Videomagnó	nincs		DIN		DIN	nincs	scart
Fülhallgató	DIN		3,5 mm jack		DIN	nincs	DIN
Hangmagnó	DIN		DIN		DIN	nincs	DIN
Külső hangszóró	nincs		nincs		nincs	nincs	nincs
SZOLGÁLTATÁSOK Nagyfrekvenciás AV	utolsó programon		utolsó programon		nincs	nincs	utolsó programon
Programozható csatornák száma	6		8		8	8	16
Hangszínszabályozás	kapcsolt		nincs		van	nincs	nincs
KÉPMINŐSÉG Képérzékenység	kiváló		kiváló		közepes	jó	kiváló
Videoátvitel	jó		jó		közepes	jó	jó
Színátvitel	jó		jó		jó	jó	kiváló
Szubjektív megítélés	jó		jó		közepes	jó	jó
HANGMINŐSÉG Kimenőteljesítmény	kiváló		jó		kiváló	jó	kiváló
Akusztikus átvitel	közepes		jó		kiváló	jó	kiváló
SZOLGÁLTATÁSOK Készülék	közepes		jó		jó	még megfelelt	kiváló
Kezelési útmutató	jó		jó		közepes	jó	jó
TELJESÍTMÉNYFELVÉTEL	jó		közepes		közepes	kiváló	jó
MINŐSÍTÉS	közepes		jó		közepes	még megfelelt	kiváló
ÁR (Ft)	22 800	28 900	26 100	30 800	25 900	27 900	31 900

TS 4316

TS 5316

CTV 156

CTV 167

COLORTRON 4100

IDEAL COLOR 3307 H

zunk, mert videós szempontból nincs jelentőségük, bár nagy vonalakban ismertetjük feladatukat.

Mindenekelőtt ismerkedjünk meg közelebbről a képcsőátló fogalmával, az 51, 56, 67 centiméter műszaki „vetületével". Nem feltétlenül előnyös, ha valaki a legnagyobb képcsőméretet választja, mert elsősorban a nézési távolság a meghatározó. A látott kép tulajdonképpen pontokból épül fel – a fotózás analógiájára „felbontó képesség" –, tehát a nagyobb felület nagyobb nézési távolságot kíván, az 56 cm-es átlóméretű 3 m-t, a 67 cm-es átlóméretű képcső átlagosan 5 m-t, hogy ugyanazt a képélességet láthassuk. Ne törekedjünk tehát a maximális méretek elérésére, előbb mérjük fel lakásunk adottságait, mielőtt tv-készüléket vásárolunk. Könnyebb a televíziót a lakáshoz igazítani, mint fordítva.

Nem árt, ha ismételten beszélünk a vételi normákról. A videomagnók kapcsán már tárgyaltuk ezt a kérdést, de nem haszontalan ismereteinket kissé felfrissíteni, mert csak a minden szempontból kétnormás készülék alkalmas igényeink kielégítésére. A hazai színes tv-adásokat SECAM rendszerben kódolva sugározzák, de a műsoros kazettákon lévő filmek PAL rendszer szerint vannak szalagra „ültetve". Hang szempontjából a sugárzott műsorokat OIRT norma szerint vesszük (kép–hang távolság 6,5 MHz), míg a videomagnók jó része csak a CCIR előírások szerint (5,5 MHz) adja a készülékeknek a hangot. Ha tehát valamelyik norma hiányzik, csak fekete-fehér (vagy valamilyen összevissza elszínezödött) képet láthatunk, esetleg semmit sem hallunk az eltérő rendszerben kapott műsoranyagból. Az általunk ismertetett készülékek ezeknek a követelményeknek minden szempontból megfelelnek.

A bőség zavara, mondhatnánk tesztünk láttán, mivel 19-féle készüléket tartalmaz, de ez senkit se tévesszen meg, mert ▶

TÁVSZABÁLYZÓS KÉSZÜLÉKEK

	VIDEOTON				ORION				
	TS 4326 SPOC	**TS 5326 SPOC**	**TS 4327 SPOC**	**TS 5327 SPOC**	**CTV 1556 SPOC**	**CTV 1567 SPOC**	**CTV 1156 SPOC**	**CTV 1167 SPOC**	**IDEAL COLOR 3426 H**
ÁLTALÁNOS ADATOK Méretek (mm)	700 × 450 × 400	780 × 520 × 420	700 × 425 × 400	780 × 520 × 420	690 × 460 × 440	790 × 530 × 440	695 × 445 × 460	795 × 525 × 470	635 × 445 × 432
Tömeg (kg)	32	38	35	38	30	36	31	37	25
Teljesítmény-felvétel (W)	95/12	95/12	100/12	115/12	100/—	100/—	100/5	100/5	100/10
Képcsőátló (cm)	56	67	56	67	56	67	56	67	56
CSATLAKOZÁSOK Videomagnó	nincs		nincs		DIN		DIN		
Fülhallgató	DIN		DIN		3,5 mm jack		3,5 mm jack		
Hangmagnó	DIN		DIN		DIN		DIN		
Külső hangszóró	nincs		nincs		nincs		DIN		
SZOLGÁLTATÁSOK Nagyfrekvenciás AV	utolsó programon		minden programon programozható		utolsó programon		minden programon programozható		
Programozható csatornák száma	16		29		8		29		
Hangszín-szabályozás	kapcsolt		nincs		nincs		nincs		
KÉPMINŐSÉG Képérzékenység	kiváló		kiváló		kiváló		kiváló		
Videoátvitel	jó		jó		jó		jó		
Színátvitel	jó		jó		jó		jó		
Szubjektív megítélés	jó		jó		jó		jó		
HANGMINŐSÉG Kimenőteljesítmény	jó		jó		jó		jó		
Akusztikus átvitel	jó		jó		kiváló		kiváló		
SZOLGÁLTATÁSOK Készülék	még megfelelő		közepes		közepes		jó		
Kezelési útmutató	jó		jó		jó		jó		
TELJESÍTMÉNYFELVÉTEL	jó		közepes		közepes		közepes		
MINŐSÍTÉS	közepes		közepes		közepes		jó		
Ár (Ft)	28 000	35 500	28 800	35 500	27 200	37 500	29 800	35 800	36 900

IDEAL COLOR 3416 H

TS 4326

TS 5326

amint a táblázatokból is látható, sokkal kevesebb alaptípus létezik, mint ahány tv, mivel a Videoton, az Orion és az ITT is közel ugyanarra az alaptípusra építi fel kis és nagy képcsöves készülékvariációit. A típusjelzéseket vizsgálva az üzletek polcain a táblázatokban nem szereplő gépekkel is találkozhatunk, ezek jobbára képcső- és kezelőegység-variációk. A képcső származási helyétől függően a típusjel után J (japán), F (francia) betűjelzéseket találhatunk (ez főleg a Videotonra jellemző). E készülékek kissé nagyobb fényességét, némileg erősebb színkontrasztját jó néhány ezer forint többletkiadással és természetesen a hazai és szocialista import készülékekre nyújtott OTP részletfizetési lehetőség elvesztésével fizetik meg a vásárlók. Sajnálatos módon ez a SKÁLA—ITT készülékekre is vonatkozik.

Ejtsünk néhány szót a teletextről is (magyar nevén: képújság). Ennek egyes lapjaival normál készülékeken is találkozhatunk nap mint nap, amikor az adástervben szerepel. Amennyiben azonban ilyen vétellehetőséggel kiegészített tv van a birtokunkban, akkor – ha van normál tv-adás is – a távszabályzón egy gombnyomással átválthatunk teletext-vételre és a kívánt oldalszámot beütve máris olvashatjuk a legaktuálisabb híreket, a hazai vagy a környező országok időjárás-jelentését, a valutaárfolyamokat, tájékozódhatunk a színházak műsorairól, a múzeumok tárlatairól, de olvashatunk sporthíreket is.

Ez a program jelenleg 200 oldalt foglal magába és sok érdekes információt ad. Az Orion és a Videoton gyárt ilyen készüléktípusokat, az ITT gépek nem képesek erre a szolgáltatásra, bár ennek a lehetősége adott. Reméljük, a SKÁLA gondoskodik beépíthető dekóderről. Ha valaki ezt az NSZK-ból kívánja beszerezni, nagyon vigyázzon, mert az eltérő ábécék igen sok

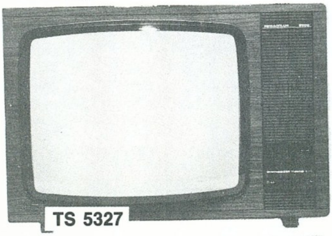
SKÁLA–ITT		
IDEAL COLOR 3726 H	IDEAL COLOR 3537 H	IDEAL COLOR 3327 H
720 × 520 × 480	660 × 480 × 450	640 × 450 × 430
32	30,5	22
100/10	100/10	80/10
67	63 szupersarkított	51
scart		scart
6,3 mm jack		nincs
nincs		nincs
nincs		nincs
O/AV-n		O/AV-n
39+AV		39+AV
van		van
jó		jó
jó		jó
kiváló		jó
kiváló		jó
kiváló		kiváló
kiváló		kiváló
kiváló		kiváló
jó		jó
közepes		jó
kiváló		jó
41 900	43 900	31 900

Kimondva vagy kimondatlanul, az elmúlt időkben újra és újra előkerül az a kérdés, hogy hordoz-e veszélyt (tűz vagy robbanás) magában a készülék, különösen a mostani Color Star-időszakban. (Meg kell jegyeznünk, hogy a világon mindenhol előfordulnak tv-tüzek, ez nem magyar specialitás.)

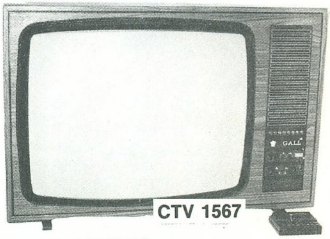
A kereskedelembe kerülő készülékek alapos típusvizsgálaton esnek keresztül, amelynek igen fontos része a gyakorlatban előforduló és veszélyt okozó hibák imitálása és annak értékelése, hogy ezekből milyen veszély származhat. Szigorú nemzetközi szabványok írják elő az alkalmazható anyagokra vonatkozó követelményeket és a védelmi módokat. Mégis tudni kell, hogy a képcsövek üzemeltetéséhez közel 25 kV-os feszültség szükséges, és a felvett teljesítmény jelentős része is hővé alakul át, a készüléken belül néhány helyre koncentrálódva. Igen fontos a használati útmutatóban előírt elhelyezési utasítások betartása. Semmi esetre sem szabad a készüléket úgy elhelyezni a szekrényfalban, hogy ne legyen szellőzése és baj esetén ne tudjuk azonnal áramtalanítani. De ablak mellé sem tanácsos állítani úgy, hogy a függöny ráboruljon, mert a legkisebb baj esetén is gyorsan tovaterjed a tűz. Továbbá nem tanácsos a készülékről megfeledkezni és felügyelet nélkül üzemeltetni. Elalvás előtt célszerű a gépet kikapcsolni, bár egyes típusok, így az Orion CTV 1156, 1167 és az ITT készülékek nem sokkal az adás megszűnése után kikapcsolják magukat. Ez természetesen csak a távszabályozós kivitelű készülékeknél oldható meg.

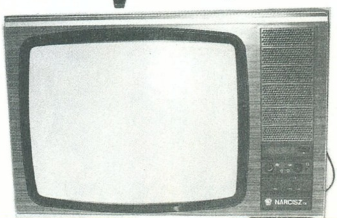
Természetesen csak egyes régebben gyártott típusok megbízhatóságáról vannak tapasztalataink. Az ITT készülékek adatai még nem állnak rendelkezésünkre, azonban a konstrukció kiforrottsága sejtetni engedi, hogy ilyen jellegű problémák nem lehetnek. Szervizelési kérdések megoldására a Skála széles körű vevőszolgálati hálózatot akar kiépíteni, mintegy zálogaként a biztos üzemeltetésnek. Ennek létrejöttével feltehetőleg az ITT készülékekhez is beszerezhetővé és beszerelhetővé válik a teletext dekóder, természetesen újabb 6–8 ezer forintos költséggel.

TS 4327

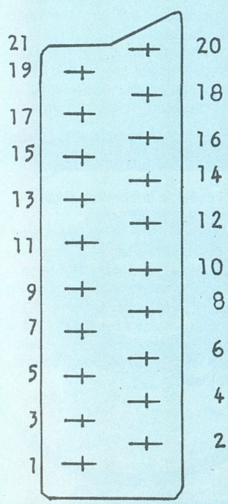

TS 5327

CTV 1556

CTV 1567

CVT 1156

AUDIO/VIDEO csatlakozó (Euro-Scart)

1. Hang-kimenet jobb
2. Hang-bemenet jobb
3. Hang-kimenet bal
4. Hang-test
5. Kék-test
6. Hang-bemenet bal
7. Kék-bemenet (RGB)
8. –
9. Zöld-test
10. –
11. Zöld-bemenet (RGB)
12. –
13. Vörös-test
14. –
15. Vörös-bemenet (RGB)
16. RGB kapcsolófeszültség
17. Video-test
18. RGB kapcsolófeszültség test
19. Video-kimenet
20. Video-bemenet
21. Árnyékolás/test

problémát okoznak. Sajnos nemcsak ez eredményezhet vételi és szózavart, hanem az antennarendszer is. Ma már köztudott, hogy a jó, szellemképmentes színes vételhez megfelelően méretezett és beállított központi vagy tetőantenna szükséges. Fokozottan igaz ez a megállapítás a képújság vételére.

Beszélnünk kell még a „nagyfrekvenciás AV" jelentőségéről is. Ez az áramkör az úgynevezett szinkronmódosító, amely egyes felvételek lejátszásakor a kép felső részén jelentkező „zászlós" lebegést hivatott kiküszöbölni – ez leginkább sokadik videomásolatnál fordul elő. Amelyik készüléknek van videocsatlakoztatási lehetősége, ott ez automatikusan üzembe lép, ha antennán keresztüli a kapcsolat, akkor általában az utolsó program esetén kapcsolódik be.

Videós szempontból a legjelentősebb kérdés a videocsatlakozó bemenet léte vagy nem léte. Végeredményben minden televíziókészülékkel lehet videomagnóról lejátszani vagy számítógéppel kommunikálni, csak ▶

nem mindegy, hogy milyen minőségben. Könnyű belátni ennek a jelentőségét, ha meggondoljuk, hogy tulajdonképpen az átviteli láncból három részegységet lehet a videocsatlakozó által kiiktatni – a videomagnó nagyfrekvenciás adó-, a televízió nagyfrekvenciás vevő- és középfrekvenciás egységeit –, ezáltal a jel sokkal rövidebb úton – s ezért jobb minőségben – kerül a képernyőre. Kétféle csatlakoztatási típussal, a DIN-nel és a röviden „scart"-nak nevezett EUROSCART-tal találkozhatunk. A DIN-nek – amint mondani szokás – egy hibája van, hogy megszületett és szabványosították, mert igen kevés gyártó alkalmazta. Videomagnóknál a Grundigon kívül senki sem. Nagy hátránya, hogy tv-ben alkalmazva külön külső kapcsolófeszültségre van szükség a készülék videoüzemmódra váltásának érdekében, ezt viszont egyetlen videomagnó sem szolgáltatja. Megoldható egy csatlakozón belüli rövidzárral is – szakember által a megfelelő pontokon –, azonban ez esetben a dugót minden alkalommal ki kell húzni és be kell dugni. Az ismertetett készülékeknél az Orion alkalmazza ezt a csatlakozótípust, de már ezt is méltányolni kell, mert a Videoton aztán egyáltalán nem létesít videobemenetet. Sokkal modernebb és használhatóbb csatlakozó az úgynevezett EUROSCART. Ez – szemben a DIN 6 pólusával – 21 pólusú, így nagyszámú ki és bemeneti lehetőségre van mód. Ezen is létrehozható a kapcsolófeszültség, azonban jobbára már nem használják ki, mert a készülékek programlehetőségei között szerepel az AV üzem, amely automatikusan lekapcsolja a nagyfrekvenciás részeket, és videobemenetre vált. A csatlakozó be- és kimeneteit részletesen nem taglaljuk, mert közöljük a rajzát és a bekötési sorrendjét. Itt találkozhatunk egy új jelzéssel, az RGB bemenet fogalmával, ami ténylegesen a monitor üzemmódot jelenti, és az átviteli láncból a teljes színdekóder áramkört is kiiktatja. Ez a vezérlési mód videomagnóknál még nincs, csak egyes személyi számítógépek esetében van lehetőség a használatára, természetesen újabb képminőség-javulást eredményezve. Ha már szóba került a személyi számítógép, hasznos tanácsként ajánlhatjuk, hogy ne használják a televíziót nagy fényerővel és ne hagyjuk a karaktereket túl sokáig egy helyben állni a képernyőn, mert nagy fény esetén azok beéghetnek a képmezőbe, és ha kell, ha nem, akkor is látni fogjuk, amikor műsorvételre használjuk a televíziót. Ennyit az EUROSCART-ról. Bízunk benne, hogy hazai gyártóink is észreveszik használhatóságát és előbb-utóbb alkalmazni fogják.

A készülék egyedi, részletes ismertetésére – a sok típus miatt – nem térünk ki, mert viszonylag átfogó képet kaphatunk róluk a táblázatok figyelmes áttekintése után. Két csoportra kellett osztanunk a készülékeket, mert nem lett volna ildomos együtt értékelni a nem távvezérelhető gépeket a távvezérlésűekkel. Úgy érezzük, a távvezérlés jelentőségét a gyakorló videósoknak nem kell külön magyaráznunk (bár vannak funkciók, amelyek a nem távvezérlős készüléken is távirányíthatóvá válnak a videomagnó által, például a csatornaválasztás).

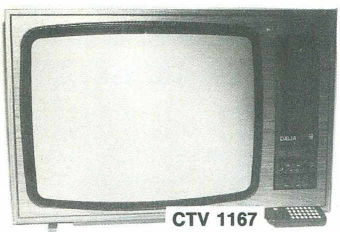
Értékelő táblázatunkat két részre oszthatjuk. Az első részben adjuk meg a szolgáltatásokat és a készülékek főbb jellemzőit, a második részben pedig a képminőséggel, a hangminőséggel és a szolgáltatások összesített értékelésével kapcsolatos megállapításainkat közöljük. Az utolsó előtti sorban mindent összevetve, kellő mérlegelés után mondjuk ki végső véleményünket az egyes készülékekről.

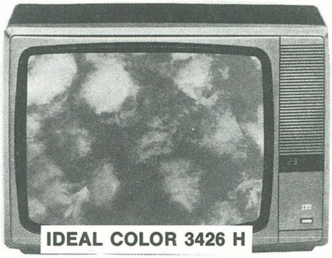
A mérlegelésnél a képminőséget lényegesen szigorúbban értékeltük, mint bármi mást. A szolgáltatásoknál természetesen a videomagnó-csatlakoztatási lehetőséget tekintettük elsődleges szempontnak.

Az állomások beállítására vonatkozóan a táblázat nem tartalmaz adatokat, mert a kisebb programszámú készülékeknél ezt általában mechanikusan, a nagyobbaknál elektronikusan oldották meg. Az utóbbi lényegesen korszerűbb, mégsem árt tanulmányozni a kezelési útmutatót (egyes használati könyvecskék egyenesen szakember segítségét javasolják), mert ugyan a hangolás valójában nem ördöngösség, de azért jó, ha odafigyelünk. Az ITT-készülékeknél rögtön előhívhatjuk a kívánt csatornát, azonban ehhez tudnunk kell, hogy az adó hol helyezkedik el, ezért kell figyelmesen elolvasni a kezelési útmutatóban lévő csatornakiosztási táblázatot.

A táblázatok Szubjektív megítélés címszava alatt sok különböző jellemzőt értékeltünk, és természetesen a saját véleményünket is elmondtuk a készülékekről.

Az elbírálás során értékrendet állítottunk fel. A Videoton készülékei – sajnálatos módon – alacsony pontszámot kaptak, de amint már a korábbiakban közöltük, videós szemmel néztük a gépeket, tehát a magnócsatlakozás hiánya sokat rontott az értékelésükön.

CTV 1167

IDEAL COLOR 3426 H

IDEAL COLOR 3726 H

IDEAL COLOR 3537 H

IDEAL COLOR 3327 H

AZ EÖRS VEGYESIPARI KISSZÖVETKEZET ÁTJÁTSZÓKÁBEL-GYÁRTÁSI PROGRAMJA GARANCIA A MINŐSÉGRE

Az Eörs Vegyesipari Kisszövetkezet többéves tapasztalatok alapján, kiváló minőségben gyárt video-, audio- és komputer-csatlakozó, illetve -átjátszó kábeleket.
Tetszetős csomagolás, nagy üzembiztonság, esztétikus kivitel és garantált minőség jellemzi termékeinket.
Termékeink lehetőséget nyújtanak a legkülönbözőbb csatlakozó rendszerek – DIN, RCA Jack – Euro–Scart közötti kapcsolatok létesítésére igen tág alkalmazási területeken, például:

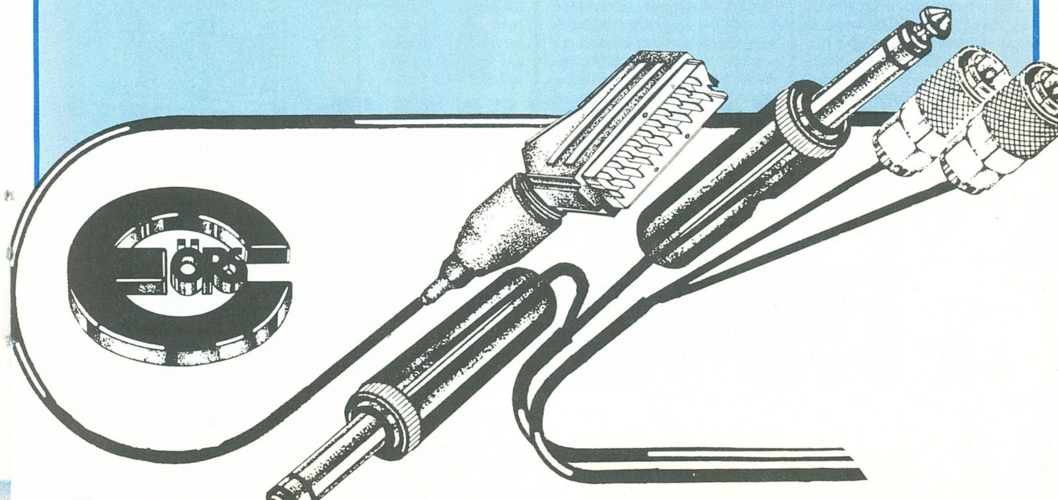
hangátvitel (audio)
képátvitel (video)
kombinált videokészletek
antennacsatlakozók tv-hez
antennacsatlakozók rádióhoz
hangfalcsatlakozók
komputerkábelek

Video összekötő kábeleink alkalmasak számítógép, tv és különböző csatlakozó rendszer videorekorderek egymással és a tv-vel való összekapcsolására, kép-hang átjátszás több ponton való bevitelére.
Az általunk gyártott kábeleket megvásárolhatja a

1038 Bp., Szentendrei út 211. sz. alatt lévő üzlethelyiségünkben, ahol egyéni és közületi vásárlókat egyaránt kiszolgálunk.

Nyitvatartás: Hétköznap 10–19 óráig
Szombaton 9–13 óráig

Telefon: 687-214
Kívánságra a teljesen egyedi megrendeléseket is teljesítjük.

HASZNOS VAGY VESZÉLYES TISZTÍTÓESZKÖZÖK?

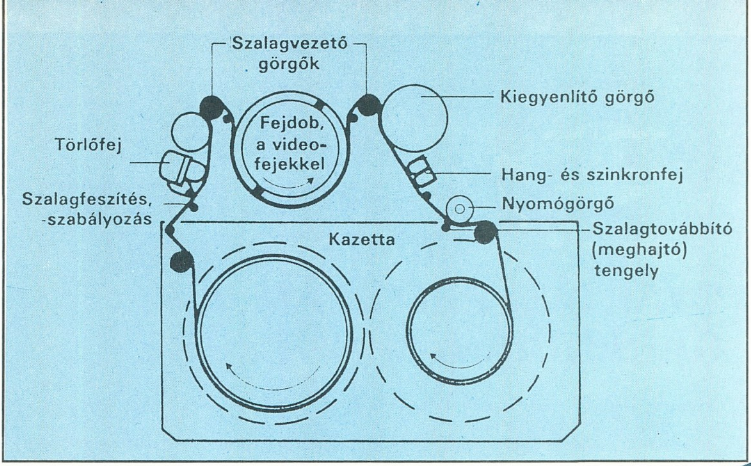
A videomagnókat néha műhelybe kell vinni, s nemcsak azért, mert rosszak. A fej tisztítását célszerűbb szakemberre bízni, mert a „csináld magad" módszer nem mindig jár sikerrel, sőt gyakran meglepetéssel végződhet.

Ha egy hi-fi rajongó vattás pálcikához nyúl, az csak ritkán jelent hadüzenetet a fülzsírnak, ugyanis a zeneszerző legtöbbször nem a hallójáratait, hanem magnókészülékének fejét akarja tisztítani. A vattás pálcikával és izopropilalkohollal ezt a laikus is megteheti anélkül, hogy a mágnesfej megsérülne – természetesen ha óvatosan nyúl a készülékhez.

A videomagnóknál más a helyzet, mechanikájuk sokkal érzékenyebb, emiatt nem szakemberek részére alig megközelíthető. A vattás pálcikával tehát nincs mit tenni. Mégis sajnos sokan saját szakállukra – akik sajnálják a pénzt szervizcélokra – próbálják tisztítani és néhány cég tisztítószereket is rendelkezésükre bocsájt. Néha azonban a vélt takarékoskodás komoly pénzügyi következményekkel jár, ha a készülék érzékeny belvilága megsérül.

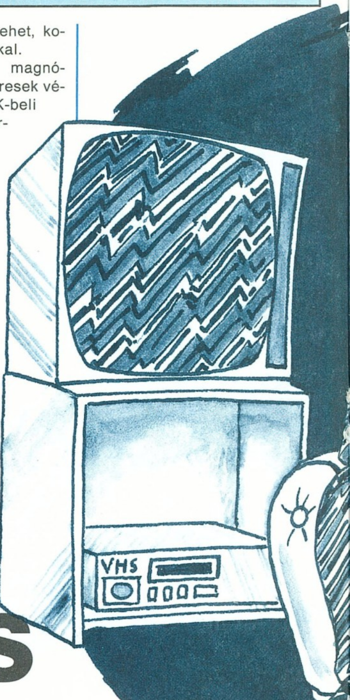
Videotisztítószerek sokféle variációban kaphatók. A különféle spraykkel és folyadékokkal nem foglalkozunk bővebben, mert csak professzionális szervizek használják őket. Figyelmünket inkább a tisztítókazettákra fordítjuk, melyeket túlnyomórészt az amatőrök próbálnak használni és megfelelően rossz hírük van. A magnógyártók véleménye szerint erősen koptatják a fejeket.

Hogy megértsük a tisztítószalag működési módját, vessünk egy pillantást a videomagnó belsejébe. Ellentétben a hangmagnókkal, amelyeknél a szalag – eltekintve a meghajtótengelytől (capstan) és a nyomógörgőtől – nem mozgó részek előtt halad, a videomagnók mágnesfejeit az úgynevezett fejdobban helyezték el, amely saját tengelye körül óriási sebességgel forog. Így tehát nem csoda, hogy egy túl durva szalag felület nagy károkat okozhat, hiszen valósággal lehorzsolhatja a fejeket.

Mindamellett egy kisebb fejcsiszolás nem árt, mert eltávolítja a piszkot. Ezt természetesen megteszik a gyárilag friss üres kazetták is. A száraz tisztítókazetták esetében egy igen nehezen feloldható ellentéttel állunk szemben, mert ha a tisztítókazetta enyhén dörzsölő hatású, ha nem különbözik a normál szalagtól, ha a felülete túlságosan durva, akkor valósággal „lesmirglizi" a fejeket. Nem véletlen, hogy sok cég esküszik a nedves tisztításra, melynél a szalagot néhány csepp alkohollal meg kell nedvesíteni. Mindegy, hogy száraz vagy nedves, a használati utasításokban olvasható, hogy a tisztítókazettákat csak néhány másodpercig kell használni. Egy ilyen utasítás félreérthetőségének igen nagy a veszélye, mert próbáljunk meg egy kazettát csak 5 másodpercig játszani – ez egy olyan rövid időintervallum, hogy szinte követeli, hogy túllépjék –, egy kicsivel alaposabb tisztítás nem árthat jelszóval, gondolhatják néhányan és végzetes tévedés lehet, komoly anyagi kihatásokkal.

Lássuk azonban a magnógyártók és a tisztítószeresek véleményét! Az NSZK-beli Test magazin körkérdést intézett a tisztítószalagokról alkotott véleményükről a magnó-, szalag- és tisztítókazetta-gyártókhoz. Több mint 20 válasz alapján nyílt lehetőség az értékelésre. Az eredmény: csak két válaszadó cég ajánlotta a tisztítókazetták használatát, természetesen az ezeket gyártók. A legtöbb magnógyártó a tisztítókazettákat kritikusan vagy tartózkodóan ítélte meg, sokan utaltak az öntisztítási effektusra, amely létrejön tisztítószerek nélkül is, ha jó minőségű kazettákat használunk. Általános vélemény,

hogy a szakszerűtlen kezelés veszélye igen nagy: így olyan jónevű gyártók, mint az AKAI, BLAUPUNKT, GRUNDIG, SONY és a TELEFUNKEN nem tanácsolják a tisztítókazetták használatát.

Milyen gyakran szükséges a tisztítás? 500 üzemóránként, mondja sok gyártó, de legtöbben nem látják értelmét konkrét időintervallumot megadni, mivel a készülékek különböző körülmények között üzemelnek. A romló képminőség a legjobb figyelmeztető jel. Amikor a „drop-out"-ok száma növekszik, vagy „mákosság" zavarja a nézést, mehet a készülék a szervizbe. Akkor mégis mit tegyen a „videológus", hogy a gondozási költségek ne legyenek túl nagyok? Fontos mindenekelőtt a helyes szalaganyag megválasztása; ha valaki egy névtelen gyártótól származó kazettát használ, megtörténhet, hogy erősen durva terméket fog ki. A márkás kazetták igaz, hogy drágábbak, de nem mindig az olcsó a ténylegesen olcsó, hosszú távon ez a tézis igen gyakran beigazolódik. Ha lehet, ajánlatos a kazettákat nem papír-, hanem műanyag tokban tartani. Mindenfajta por a videomagnó legádázabb ellensége. Elhelyezésüknél ezt is figyelembe kell venni. Semmi keresnivalója nincs például a tv tetején, ugyanis itt feltétlenül magához vonzza azt a port is, ami a készülék statikus vonzásából és a szellőzőnyílásaiból áramlik ki. Ne legyenek különféle tárgyak (pl. hamutartó) a készülék tetején! Egyesek még a dohányzást is káros hatásúnak ítélik, nemcsak az emberi szervezetre, hanem a videóra is.

Természetesen a leggondosabb kezelés mellett sem lehet megúszni egy-egy időnkénti tisztítást, de ezt lehetőleg ne saját kezűleg végezzük el, mert sokkal nagyobb kárt okozhatunk, mint amennyit megspórolhatnánk.

A tisztító megoldásokra vonatkozó megállapításaink alátámasztása érdekében egy sematikus ábrán megpróbáljuk bemutatni a videomagnó belsejét – üzem közben –, amit egyszerű földi halandó általában nem láthat. Nem csodákról van szó, bár igen komplikált elektronikus és mechanikus folyamat játszódik le egy-egy szalagbefűzés és -továbbítás alatt. Ezt jelzi az a rövid idejű zörgés-kattogás, amit a szalag behelyezése után észlelhetünk.

A kazetta „elnyelése" közben a védőajtó kinyílik, majd két befűző baba kapja el a szalagot és viszi fel a rögzítési rendszerre, tehát a kazettából kihúzott szalagrész elfoglalja működés közbeni helyzetét, rásimul az igen gyorsan forgó fejdobra, a hang- és szinkronfejekre, tehát a készülék üzemkész állapotba kerül.

A befűzési rendszer ismeretében rögtön két jó tanácsot szeretnénk adni. Az egyik, hogy lehetőség szerint a „stop" és a „play" gombokat minél kevesebbet használjuk egymás után, mert a szalagvezető babák minden befűzésnél nyomot hagynak a szalag anyagán és az a későbbi lejátszások alkalmával szinkron-, képbizonytalanság stb. formájában jelentkezik. A másik, hogy ha véletlenül a kazettában lévő szalag elszakadt, ne próbáljuk megragasztani, mert a legkisebb szalagegyenetlenség is az igen nagy kerületi sebességgel forgó videofej tönkremeneteléhez vezethet, ami nem csekély költséggel (8000–10 000 Ft) lesz javítható. Nem beszélve arról, hogy ha nem is következik be ez a komoly hiba, a kitüremlő ragasztóanyag mindenkor egy potenciális fejpiszkítási forrás. Ugyanezt eredményezheti a bizonytalan eredetű videokazetták használata is (sajnos még jó név esetén is előfordulhat, lásd UHER) azáltal, hogy az emulzió ragacsosan leválik a hordozófelületről és a fejeken tapad meg, kemény bevonatot alkotva rajta.

A fejek elpiszkolódásának jellegzetes jelei vannak. Ilyen például a szinkronbizonytalanság, ami azt jelenti, hogy nem áll össze a kép (főleg sorban). A zajosságnövekedés is erre utalhat (mákosság), valamint az úgynevezett „drop-out" hiba, amiről azonban egy kicsit részletesebben kell beszélnünk.

Ez a kifejezés a hangtechnikából már régen ismert, tulajdonképpen az emulzióhiányból bekövetkező információkimaradásokat jellemzi. A videokészülékek rendelkeznek úgynevezett drop-out kiegyenlítő áramkörrel, azonban ez csak egy bizonyos mértékig hatásos. Ha a jel hosszabb ideig hiányzik, akkor ez a képernyőn sok rövidebb, hosszabb fekete vagy fehér csík formájában megjelenik. A jelenség maga az egyik legfontosabb szalagminősítési jellemző, de lehet a videofej elpiszkolódásának a jele is.

Visszatérve még egyszer a kazettákra, fel kell hívnunk a figyelmet arra, hogy az ismertetett jelenségeket a szalagok is magukon hordozhatják, erről úgy győződhetünk meg, hogy egy ismert korábbi felvételünket lejátszva ellenőrizzük a tapasztalt hibajelenségek létét vagy nem létét.

A RAMOVILL Autószalon

megkezdte az 1–2 éves használt nyugati gépkocsik behozatalát és valutáért való értékesítését. A behozatalra kerülő típusok a következők:

Opel • Ford • Volkswagen • Audi
Peugeot • Mercedes • BMW

A behozott gépkocsik közül azonnal lehet választani. A kiválasztást követően a gépkocsit kb. 10 napon belül levizsgáztatva és forgalmi rendszámmal ellátva, kulcsrakészen adjuk át.

Címünk: **RAMOVILL Autószalon**

Budapest V., Galamb u. 6. tel.: 183-659

Nyitvatartás: hétfőtől péntekig 9–17 óráig

Videoberendezések javítása, áthangolása, színes televíziók áthangolása, valamint Hi-Fi berendezések áthangolása és javítása.
VIII., József krt. 38.
Tel.: 141-216.

Hazai és külföldi garanciális és készpénzes fekete-fehér és színes televíziók javítása, videomagnetofonok áthangolása.
XV., Frankovics M. u. 57–63.
Tel.: 635-225

Nyugati készülékek szervize:
Video- és Hi-Fi berendezések javítása, áthangolása.
VI., Lenin krt. 94.
Tel.: 311-129

Szervizeink
CSÜTÖRTÖKÖN 20 ÓRÁIG
tartanak nyitva.

RÁVISZ

SZOLGÁLTATÓ KISSZÖVETKEZET

Semmi kétség! A Rávisz a segítség!

MÓDSZERES JÓSLATOK

Nyugat-európai kommunikációs jövő 2005-ben

A jövő – pénz! Különösen azoknak, akik korunk legkomolyabb civil hazárdjátékában, a békés célú high-tech beruházásokban kockáztatnak százmilliókat, tízmilliárdokat dollárban, márkában, frankban.

Azt ugyan elég biztosan lehet tudni, hogy merrefelé érdemes keresni a Bonanzát. Például a biotechnológiában vagy a kommunikációs technikák vidékén nagyon nagy pénzeket ígér a jövő a világpiac meghódítóinak, de az csak sejthető, hogy pontosabban *hol* is lesznek föllelhetők. A kutatásba és fejlesztésbe ma kell befektetni, s esetleg tíz év múlva derül ki, érdemes volt-e. Az új kommunikációs rendszerek, fogyasztói eszközök és szolgáltatások *fajtáinak* száma úgy húsz körül van, s nagyobb részük még csak laboratóriumi példányokból vagy nullszériákból ismeretes. Melyiket, mikor és mennyire fogadja el a piac? Tessék megmondani a jövőt!

A jóslás az ősidőkben mágia volt és varázslat. Az antik Rómában például a madarak repüléséből vagy a Cumae barlangjában élő Sibylla jósnőtől szerették volna megtudni a jövőt, az ókori görögök pedig Delphiben az orákulumtól. Manapság a jóslást is módszeresen csinálják, s így prognózis a neve, az előjelzésre vállalkozó orákulumot pedig szakértőnek hívják.

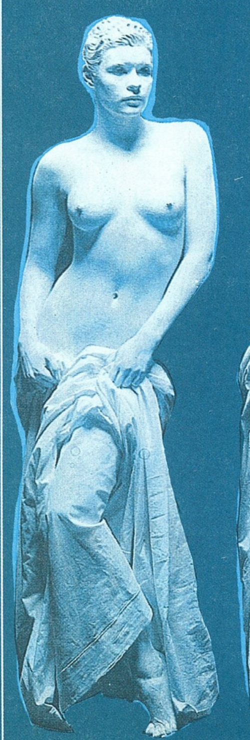
Az egyik gyakorta alkalmazott és sikeres prognosztikai eljárást *delphi módszernek* nevezik. Ennek az a lényege, hogy előzetesen felkért szakértőket egymás után több menetben kérdeznek meg a vizsgált jelenség várható alakulásáról, rendszerint igen hosszú kérdőívek alapján. Az első kérdezés eredményeit összegzik, megküldik a szakértőknek és felkérik őket, hogy ismét mondjanak véleményt a jövőről. A második fordulóban kapott válaszokat természetesen befolyásolja az első menet eredménye, és éppen ez is a cél. A sok egyedi vélekedésből a többiek várakozásainak megismerése nyomán alakul ki egyfajta jövőkép, számokban kifejezett „vízió". Mérséklődnek a szélsőségek, a túl optimista vagy pesszimista elképzelések, vagy éppenséggel az óvatos középútról térnek le a szakértők.

A nyugat-európai Közös Piac tagországai igencsak érzik, hogy minden erejüket össze kell szedniük, ha lépést akarnak tartani Észak-Amerika és Japán rohanó technikai fejlődésével. Egyik közös kutatási programjuk rövidített címe FAST, ami azt is jelenti: GYORSAN. Az egyik részfeladat az volt, hogy előjelezzék az új kommunikációs eszközök, szolgáltatások elterjedését a Közös Piac tagországaiban 1985 és 2005 között.

A delphi módszerrel készített prognózishoz 21 fő- és körülbelül 400 alkérdésből álló kérdőívet készítettek, s a megkérdezés második szakaszában 79 szakértő vett részt, tíz tagországból. Szakértőnek egyetemi és vállalati műszakiakat, tömegkommunikációs kutatókat, hirdetési szaktekintélyeket, kommunikációval foglalkozó politikusokat és jogászokat kértek fel.

E modern orákulumoknak nem volt könnyű dolguk. A sokféle új kommunikációs lehetőség között számos *egymással konkuráló* eszköz van. A kábeltévé versenytársa (is) lehet a műholdas műsorszórásnak, a képlemez a videónak, a DAT a kompakt hanglemeznek. S az új eszközök és szolgáltatások elterjedését feltétlenül *lassítja a mai magas szintű ellátottság.* A Nyugat-Európában használt több százmillió darab színes televíziót nem fogják kicserélni egyik évről a másikra az újabb generációba tartozó vevőkészülékek kedvéért. S vajon *mennyi pénz lesz* a Közös Piac országainak háztartásaiban az új kommunikációra? Végül az igazi nagy ismeretlen, hogy vajon ▶

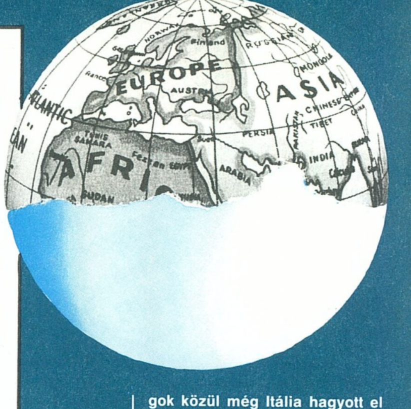
lesz-e szükségük az embereknek az egyik vagy másik új médiumra?

16 új kommunikációs eszközről kellett a szakértőknek véleményt mondaniuk. Az elterjedés várható gyorsaságát mindegyikük a saját országára vonatkozóan becsülte meg, az ellátott háztartások százalékában kifejezve. Az 1995-ös és a 2005-ös állapotokat kellett előjelezniük.

A táblázatban szereplő eszközökhöz érdemes talán néhány megjegyzést fűzni. A húsz- vagy több csatornás televízió elterjedése egészen alapvető szükségesség, mert nélküle kihasználatlan és értelmetlen lenne az a programbőség, amit a kábeltévé és a műsorszóró műhold tesz lehetővé. A nagy képfelbontású (1125 soros) televízió, a HDTV elsődleges jellemzője, hogy a szélesvásznú mozifilmek képminőségét nyújthatja a nézőnek. „Fizető televízión” olyan programok értendők, amelyekért a szokásos előfizetési díjon felül külön tarifát kell leróni, s vételükhöz a készüléket speciális dekóderrel kell ellátni. Az ISDN-t, azaz a digitális szolgáltatások integrált hálózatát érthetőbben „elektronikus autósztrádának” is szokták nevezni. A száloptikai kábelre alapozódó rendszer lényegében bármilyen kommunikációs kapcsolat, szolgáltatás továbbítására alkalmas, beleértve a legkülönfélébb kétirányú összeköttetéseket is. A távmásoló berendezések telefonvonal révén kapcsolhatók össze kommunikációs eszközzé.

Az új kommunikációs technikákkal ellátott háztartások százalékos aránya a Közös Piac tíz tagországában

	1995	2005
Húsz- vagy több csatornás televízió	66	85
Videokészülék	53	70
Képújság-dekóderes televízió	41	58
Kábeltelevízió-csatlakozás	39	56
Műsorszóró műholdvevő antenna	25	43
Személyi számítógép	25	41
Nagy képfelbontású televízió	22	41
„Fizető televízió” vételi lehetőség	16	39
Videotex-csatlakozás	23	39
Keskenysávú (64 Kbit) ISDN	17	30
Nagyméretű, lapos képernyős tévé	12	30
Szélessávú ISDN csatlakozás	12	28
Képlemezlejátszó	14	26
Képlemez felvevő és lejátszó	17	25
Lézernyomtató	9	17
Távmásoló készülék	10	16

A modern jóslás nehézségeit jól mutatja két tény. Az egyik az, hogy a prognosztizált eszközök közül hiányzik a DAT, mert a vizsgálat előkészítésekor, 1984-ben még nem lehetett róla tudni. A másik tény, hogy az új kommunikációs médiumok között szerepel a házilag „feltölthető” képlemez, ami – ha jól tudjuk – még egyáltalán nem került ki a fejlesztő laboratóriumok falai közül.

S miképp fest egyébként a mai orákulumok jövővíziója? Első pillantásra is látható, hogy *egészében véve* inkább mértéktartóak, talán óvatosak voltak a becslések. Tíz éven belül csak két eszközről jelzik, hogy a háztartások abszolút többségében jelen lesznek: a sokcsatornás televízió vevőről és a videokészülékről. 2005-ig két újabb médium csatlakozik hozzájuk, a képújság-dekóderes készülék és a kábeles műsorellátás. S még ekkor is csupán a sokcsatornás vevőkészülék lenne megközelítőleg olyan gyakori, mint manapság a televízió. Konzervatívok voltak a szakértők? Vagy realisták?

A becslések mögött egyrészt az húzódik meg, hogy a vezetékes ellátás hálózatai a legtöbb közös piaci országban még csak ezek után fognak kiépülni, feltehetőleg állami pénzekből, elég lassan. Másrészt, a szakértők számítanak ugyan gazdasági fejlődésre, a nyugat-európai lakosság vásárlóerejének növekedésére, de csak elég lassú ütemben. Továbbá – s ez eléggé meglepő – viszonylag mérsékelt árcsökkenéseket tartanak valószínűnek. 1985-höz képest 1995-re a kábeltévé-csatlakozás díját és a videokészülék árát 12–12 százalékkal, a képújság-dekóderes televízióét 36 százalékkal, a műsorholdak egyéni vevőantennáit pedig 34 százalékkal várják olcsóbbnak.

Az óvatosság eme tüneteivel szemben túlzott optimizmusnak látszik, hogy a nagy képfelbontású televízió már minden ötödik nyugat-európai háztartásban jelen lesz 1995-ben. Igaz, hogy Japánban már tavaly december óta rendszeres kísérleti HDTV adásokat sugároznak az egyik műsorholdról, de ez még csak műszaki fejlesztési célokat szolgál. Nyugat-Európa pedig épp tavaly fúrta meg egy világértekezleten a japán HDTV szabvány elfogadását, abban a reményben, hogy 1990-re elő tud állni a saját rendszerével, legalábbis papíron lévő megoldás vagy nullszériás mintadarabok formájában. S ettől még igen messze lesz a háztartások 22 százalékának ellátottsága, különösen akkor, ha egy HDTV vevőkészülék 1995-ben 60 százalékkal drágább lesz, mint egy mai színestévé.

S ha tovább bogarászunk az adatok között, akár ellentmondásokat is találhatunk. Ilyesminek tűnik a képújság-dekóderes készülékek jókora lemaradása a sokcsatornás televíziók elterjedése mögött. Az ember úgy hinné, hogy ezt a viszonylag egyszerű többletszolgáltatást a nem is távoli jövőben már minden színestévében meg fogja kapni.

Mindezek azonban az átlagokból látszanak így. A Közös Piac különböző országaiban a szakértők eléggé eltérően látják a jövőt, jórészt attól függően, hogy milyen ott a tömegkommunikációs jelen.

A kábeltelevízió széles körű elterjedését sehol nem prognosztizálták olyan magas szintűnek, mint Belgiumban és Hollandiában, a videotexét a francia becslésekhez hasonlóan, s a video és a képújság olyan átütő sikerét, mint Angliában. Vagyis ahol egy eszköz máris jócskán elterjedt, ott a jövőben is vezető helyre teszik. Fantáziátlanság ez vagy realizmus?

S mit mondanak a prognózisok, ha megpróbálunk egy kicsit magyar szemmel olvasni a számok között? Talán az a legérdekesebb, hogyan gondolják el a tömegkommunikációs jövőt Olaszországban, hiszen a részletesebben elemezhető országok közül még Itália hagyott el bennünket – nagyon viszonylagosan értve – legkevésbé a gazdasági fejlettségben. (Görögországból és Írországból nagyon kevés szakértő vett részt a prognózis készítésében, Spanyolország és Portugália pedig még nem is volt a Közös Piac tagja, amikor a munkálatok megkezdődtek.)

Az olasz szakértők 1995-re a hazai háztartások alábbi ellátottságát prognosztizálták (százalékban):

Videokészülék	53
Képújság-dekóderes televízió	31
Kábeltévé-csatlakozás	13
Műsorszóró műholdantenna	12
„Fizető televízió” vétel	10
Videotex-csatlakozás	8

E számok mögött persze látni kell a jelenlegi 4 országos tévéprogramot, valamint a legalább 600 további helyi televíziót, az 1990 után felbocsátandó olasz műsorholdat, a kábeltelevíziók jelenlegi teljes hiányát stb.

Mindezzel együtt is, a magyar helyzetet valahol eme ellátottsági szintek alatt képzelhetjük el. Csak azt nehéz megjósolni, hogy mikor – 1995-ben vagy 2005-ben?

Jakab Zoltán

NÁLUNK

Manapság már úgy tűnik, hogy lépten-nyomon videón akad meg az ember szeme. Legalábbis a nagyvárosokban. Budapesten szinte már meg sem nyílhat egy valamirevaló, de azért nem túl elegáns szerződéses vendéglő, sörbár vagy eszpresszó videokínálat nélkül. Diszkókban, ifjúsági házakban is úgymond természetesen van videoprogram, s egyáltalán – „mindenki videózik”.

Tévedés! A látszat most is csal. Derűlátó becslések szerint sincs 200 ezernél több videokészülék Magyarországon, s a merész saccolások sem mennek tovább 300 ezernél. A video tényleg látványosan terjed nálunk, de bizony még mindig ritkaság.

A Tömegkommunikációs Kutatóközpont országos felmérései szerint 1986-ban a 18 éves és idősebb népesség 2,4 százaléka (kereken 200 ezer felnőtt) élt videóval rendelkező háztartásban. A kutatók szerint ez alighanem alatta marad a tényleges aránynak, mert – emlékezetes okok miatt – sokan még ma sem szívesen ismerik el, hogy van képmagnójuk.

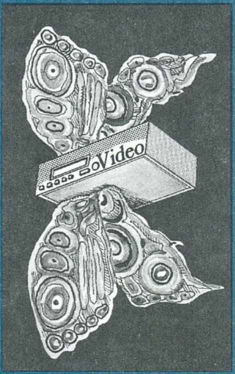
Videofilm-behozatal

Elvileg bárki, gyakorlatilag a Mokép

Magyarországon *elvileg bárki* foglalkozhat videofilmek importjával, *feltéve*, hogy van erre a célra engedélyezett valutája, s ezen felül még efféle működésre szóló engedélye is a Művelődési Minisztérium Filmfőigazgatóságától. Az elmúlt öt évben – vagyis amióta nálunk videofilm-behozatal folyik – e két feltételnek tulajdonképpen csak a Mokép tudott eleget tenni. (Eltekintve néhány ritka kivételtől, például a Magyar Televízió esetében.)

1982-től 1987 áprilisáig a Mokép 283 játékfilmet importált nyugati országokból videoforgalmazás végett. Ezen kívül 102 szovjet játékfilmet hozott be, s további 61-et a többi szocialista országból.

A videokazettán Nyugatról vásárolt kópiák száma évente általában 30 és 50 között váltakozott, s a 100 darabos határt nem haladta meg. A hazai videopiac még mindig igen kicsi. (1986-ban a Mokép Videotékát mintegy 5000 ügyfél kereste fel kölcsönzés végett.) A szűkös kereslet korlátozza a behozatalt, mert a bevételekből gyakorta lehetetlen volna megfizetni a meglehetősen magas nyugati jogdíjakat.

1986-ban a Mokép Videotéka kínálata 860 tételből állt, ennek 40 százaléka nyugati játék- és zenés film volt, 29 százaléka magyar játékfilm, 13 százaléka szocialista országból importált játékfilm, míg a maradékot rövidfilmek és mesefilm-összeállítások tették ki. E kínálatnak körülbelül 10 százalékát csak videoforgalmazás révén mutatták be Magyarországon.

Az idén a Videotéka 193 nyugati videofilmre kötött szerződést, ebből május végéig 76 érkezett be. Némileg nőtt a megvásárolt kópiák száma. Legfrissebb kínálatnak a zenés filmek tekinthetők, mint például a „David Bowie Live", az ugyancsak Bowie-műsor „Érezd a mozgást", vagy „A Band együttes visszatér". A tervek szerint az idén 100 játékfilmet hoznak be a szocialista országokból.

Angol video top lista

Angliában az idén tavasszal (is) amerikai játékfilmek uralták a video top listát. A szigetország változatlanul világelső a videózásban, hiszen az idei év elején már minden második háztartásban használták – saját vagy bérelt – készüléket. 10 font körüli áron, azaz 7–8 korsó sör ellenértékéért igen jó klasszikus szórakoztató és művészfilmeket, sportprogramokat, rajzfilmeket lehet kazettán vásárolni. Az igazi siker azonban mégis csak a jóval drágábban kapható „új" film.

A londoni *TV World* májusi száma az alábbi video top listát közölte.

1. Jewel of the Nile
(A Nílus ékköve)
2. Távol Afrikától
3. Commando
(Kommandó)
4. Back to the Future
(Vissza a jövőbe)
5. Highlander
(A hegyvidéki skót)
6. Day of the Dead
(A halott napja)
7. Police Academy III.
(Rendőr akadémia, III. rész)
8. Down and out in Beverly Hills
(Kiütötték Beverly Hillsben)
9. Rocky IV.
10. Indiana Jones és a végzet temploma
11. Teenwolf
(Az ifjú farkas)
12. A smaragd románca

A sikerek tartósak. A TV World korábbi számaiból kiviláglik, hogy a februári top listákhoz képest áprilisban csak három új cím került be az első 12-be: a Jewel of the Nile, a Távol Afrikától és a Day of the Dead.

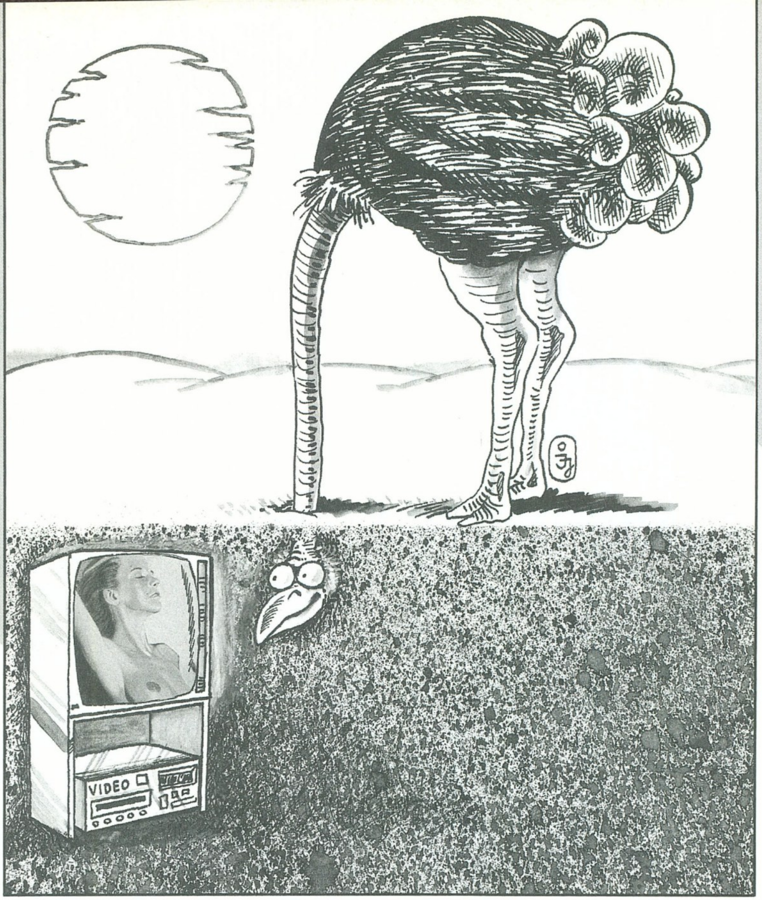
MENNYIEN VIDEÓZNAK?

A videózók tábora azonban ennél jóval nagyobb. Már 1985-ben is körülbelül 700 ezer felnőtt nézett időről időre videót, s 1986-ban 1,2–1,3 millióra nőtt a számuk. Többségük alkalmi kapcsolatba kerül az új műsorforrással, de a rendszeresen – hetenként legalább egyszer – videózók száma is elég tekintélyesnek mutatkozik. (1986: 280 ezer felnőtt.)

Húsz-huszonöt évvel ezelőtt az emberek tömegesen jártak televíziót nézni a barátaikhoz, ismerőseikhez. Manapság valami hasonló történik a video kapcsán. Tavaly úgy 600–700 ezer ember járt videózni a közeli személyes kapcsolatok alapján, s vagy 400 ezren néztek műsorokat különféle szórakozóhelyeken bizonyos rendszerességgel. Az otthon videózók köre ennél jóval szűkebb, s még kevesebben néznek műsorokat iskolákban, munkahelyen, művelődési házakban stb. Az emberek túlnyomórészt csak egyféle módon jutnak a video közelébe, leginkább tehát barátaik, ismerőseik révén.

Az előzőekből is sejthető, hogy a video a fiatalok kommunikációs eszköze. Az idézett felmérések szerint a 18–24 éveseknek 15 százaléka mondta magát hetenként videózónak, a 25–29 évesek közül már csak 6 százalék, a 30 éven felüliek körében pedig az arány jóval alatta maradt a 3 százaléknak. Ugyanezt másképp kifejezve, az iskolázottabbak és a gyakori mozilátogatók közül kerül ki a videózók többsége.

A hazai videopiacon igen sok a kalózkazetta, az idegen nyelven hangzó műsor. Nem csoda hát, hogy a valamilyen idegen nyelvet ismerőknek, értőknek jó negyedrésze szokott időnként videózni, míg a csak magyarul tudók közül 14 százalék. (Ez a vizsgálati eredmény nem csupán a video szempontjából érdekes, hanem a közeljövőben megkezdődő nyugat-európai műsorszóró műholdak miatt is.) A nyelvtudás elősegíti a külföldi programok fogyasztását, de igen sokan néznek olyan műsorokat, amelyekből egyetlen *szót* sem értenek. Igaz viszont, hogy a *képek* internacionálisak, szavak nélkül is sokat mondanak.

Tanulni, tanulni, tanulni

Az előadás már elkezdődött. Leülök a hátsó sorba. Mellettem porno- és horrorkazetták cserélnek gazdát, közben előkerülnek a nyugaton beszerzett legfrissebb prospektusok és végül a saját készítésű videofelvételek is. Szóval a hátsó sorban zajlik az élet. „Tuti” információk hangzanak el „állítólag” változó vámszabályokról, olcsón beszerezhető felvevőkről, valamint az éppen beszélő előadóról, aki az első sorban állva egy maszatos tábla előtt a felvevő elektronikus rendszerének titkairól tájékoztatja a tanfolyam hallgatóit. Az oktató állítólag nagyon szigorú, jó lesz vele vigyázni, nem árt elővenni majd a jegyzeteket és kölcsönkérni a meg nem vásárolható tankönyveket. Ezen is töprengenek a hátsó sorban, de miután közelebb húzom székemet a társasághoz, eltűnnek a kazetták, a prospektusok, a jegyzetfüzetek, és kíváncsi tekintetek firtatják tolakodásom okait.

– *Az Ötlet Video Magazintól jöttem, kíváncsi vagyok, milyen egy videokezelői tanfolyam* – kezdem óvatosan.

– Video Magazin? Az már rég megszűnt! – csap le rám az egyik jól tájékozott.

– Nem, nem, most újra megjelent – véd meg valaki az utolsó sorból, és pisszeg, hogy ne fecsegjünk az előadás alatt.

– *Mindig ilyen bizalmatlanok?* – próbálok valamit megtudni.

– Mindenkivel azért nem. Ha mindenáron tudni akarja – kezdi egy testes, ősz hajú úr –, elmondhatom, hogy gmk-t akarok szervezni. Referenciafilmeket fogunk gyártani. Szakértelmem már lenne hozzá, de nemcsak nekem, a többieknek is, akiket már bevettem a buliba. Tudja, mi „olyan” helyen dolgozunk, ahol ez majdnem munkaköri kötelesség, de papírunk az nincs róla. Ezért vagyok én most itt. A hivatalos okmányért.

Ha nem is kőbe, de a jegyzetfüzetembe vésem a válaszoló minden szavát. Partnerem észreveszi és elhárítja a további kérdezősködést, sőt – jogaira hivatkozva – ragaszkodik inkognitójához is.

– Nincs szükségünk reklámra. Van berendezésünk, munka is akad, szükségtelen az irigyek indulatait ébresztgetni. Mindenki azt hiszi, hogy ez a vállalkozás a „fenékig tejfel” – fejezi be a tájékoztatást a jól öltözött idős úr. És fél fordulatot tesz társai felé, mutatván: végeztünk.

Megvárom az előadás végét, mert már többen idegeskednek. Talán nem is a hátsó sorokból jövő sutyorgás miatt, hanem mert közeleg a dél és lassan már negyedik órája megállás nélkül tart az előadás. Szemmel látható, hogy többen elvesztették már a „fonalat”, gyaníthatóan elsősorban a humán műveltségűek, ugyanis az előadáshoz szükségeltetik némi technikai előképzettség. Ezt az előadó *Kertész Lajos*, a televízió munkatársa az ebédszünetben meg is erősíti.

– Nem könnyű úgy előadást tartani, hogy a résztvevők előképzettsége rendkívül változó. A tanfolyamon részt vevő ötven hallgató között van olyan, aki lényegesen többet tud a videózásról, mint én. De olyan résztvevő is akad, aki a középiskolás fizika alapfogalmaival sincs tisztában, amikor beiratkozik. Pedig enélkül nehéz ismeretet elsajátítani. Mégis próbálok olyan előadásokat tartani, amelyekből a keveset tudók is értenek valamit, de a tájékozottabbak is gyarapodhatnak valamennyit.

– *Nem lehetne külön választani a kezdőket és haladókat?*

– Dehogynem! Ez már szóba került a Magyar Amatőrfilm- és Videoszövetség által szervezett

tanfolyamokon, tudják ezt a szervezők is. De nemcsak itt, hanem, az ország többi részén is, hiszen ha jól tudom, összesen nyolc helyen indítottak oktatást. Talán majd később megvalósulhat egy emelt szintű képzés is, egyelőre azonban ezt nem könnyű bevezetni, mert nincs igazán kialakult tananyag, kevés a jó szakkönyv. Tehát nincs központi tanmenet. Aminek azért van jó oldala is.

Hogy nem sok a könyv, azt igazolja, hogy beszélgetésünk alatt fénymásolt jegyzetek garmadája cserél gazdát. Sürget az idő, rövidesen közeleg a vizsga, ahol – a rossznyelvek szerint – nem lehet nagyot bukni. Mások viszont az ellenkezőjét állítják. Hozzátéve, hogy „évismétlésre" talán keveseket küldenek, de aki csak megfelelt, az nem kaphat sem iparengedélyt, sem jogot bármely más gazdasági közösség alapítására. Ezért aztán mégiscsak nagyot lehet bukni – még a közepessel is. Hisz a tanfolyam költsége négyezer forint, s ezt egy gyors közvéleménykutatás szerint a társaság csaknem fele saját zsebéből fedezi. A többiekét a vállalat és az iskola, netán a művelődési ház állja.

– Nekünk mindenképp megéri a tandíj – állít meg *Csala István*, a jánoshalmi mezőgazdasági szakmunkásképző munkatársa.

– *Jó, de ahhoz berendezés is kell!* – válaszolom, de meglepődöm, amikor ezen csak mosolyog.

– Az nekünk már régen van. A MÉM-től kaptunk egy zártláncú tv-hálózatot. Ehhez egy Sony 8-as teljes rendszerét is megvették nekünk. Tehát a felvevőtől, a lejátszón át az editálóig minden van az intézetünkben. A minisztérium ugyanis szeretné, ha ellátnánk magunkat és más mezőgazdasági szakiskolát oktatófilmekkel. Szinte minden tantermen kívüli tananyagról, tehát a szántásról, a vetésről, a mezőgazdasági gépek beállításáról, de az állattartásról is csináltunk már filmet.

– *Nem túlságosan költséges ez?*

– Akkor lenne az, ha nem mi csinálnánk a filmeket. AZ AGRO-VIDEO-tól egy percet 1000–1500 forintért rendelhetnénk meg. Számoljon csak utána, van tizenöt-húsz negyedórás összeállításunk és még csinálunk többet is. Közben több pedagógus is bekapcsolódik a beszélgetésbe. Mások is megerősítik: drága az oktatófilm, ráadásul nem is a legfrissebb, no és a választékot sem dicséri senki... Az is kiderül, hogy a videózás jó játék, a közös alkotás lehetőségét nyújtja tanárnak, diáknak egyaránt. És nemcsak tananyagról lehet filmet csinálni, hanem „maszek tv-t" a lakónegyedben, a faluban vagy az iskolában. Egyre többen veszik kezükbe az amatőrfilmesek közül a kamerát, amely egyszerűbben kezelhető és ha már megvan, a végtermék is olcsóbb. A tanfolyamon is van amatőrfilmes, de csak hosszas unszolásra hajlandó megszólalni.

– A régi filmjeimet akarom átmásolni. Meg tudja... de nem, a tervemről még nem akarok mondani semmit. Mert nem is tudom, talán tilos dolog jár a fejemben. Gmk-t akarok szervezni én is, mint itt sokan. A film a szerelmem, remélem, a „mellékes" is kijön belőle. Kaptam egy felszerelést külföldi rokonaimtól és többen azt vettük a fejünkbe, hogy angol, német, francia filmeket hozunk be – amit lehet –, s azokat lefordítjuk, szinkronizáljuk. Néhányan már csinálják, elég jó bolt. Csak az a baj, hogy jogi előadást még nem tartottak, nem tudjuk, hogy szabályos-e a dolog. Ezért nem akarom még nyilvánosságra hozni. Ha nem jön össze, mást találok ki, mondjuk másolást...

– Szerintem se ezt, se azt nem lehet – veti közbe az egyik hallgató. – Nem engedik a jogszabályok. Nehéz eligazodni köztük, én egy mozivállalatnál dolgozom, sajnos elég kevés a néző, próbálunk videomozikat szervezni, de hát ahhoz meg nincs elég friss film. Így aztán nem tudunk a kocsmákkal, bárokkal versenyre kelni, holott ott a tulajok meggazdagodnak az „éjszakai" titkos vetítéseken. Persze nem ez az egyetlen megoldatlan helyzet a hazai videoforgalmazásban és -készítésben – legyint, aztán visszaül a helyére, az utolsó sorba, mert kezdődik a következő előadás.

Kardos Ernő

Ki árulhat kazettát?

Vajon milyen feltételekkel árusíthat (netán kölcsönözhet) egy magánkereskedő műsoros videokazettát, egyáltalán folytatható-e legálisan ez a tevékenység? A helyzet azért is szorul tisztázásra, mert az elmúlt időszakban jó néhány olyan cikk látott napvilágot, amely pontatlanul, félreérthetően tájékoztatott ennek jogi-hatósági kereteiről.

A pontos megértéshez feltétlenül külön kell választani az állami és magánkereskedelmet. Az előbbire természetszerűen más jogszabályok vonatkoznak, mint például az üzletek működési engedélyéről és a szakmai üzletkörökről szóló, tavaly módosított BkM-rendelet, mely pontosan meghatározza azokat az állami üzleteket, ahol műsoros videokazetta árusítható. Ezek: a híradástechnikai cikkeket, elektromos háztartási gépeket árusító üzletek, villamossági szaküzletek, a hangszer- és a hanglemezboltok, a könyv-zenemű, térképüzletek, valamint a valutáért árusító üzletek.

A magánkereskedelemre azonban nem ez, hanem egy ugyancsak tavaly módosított jogszabály, a 11/1986. (X.11.) BkM számú rendelet vonatkozik. A rendeletet kiegészíti egy tájékoztató a magánkereskedői szakmák üzletköréről. Ebben viszont még azoknál az üzleteknél sem szerepel a videokazetta, amelyek intézményi megfelelőinél pedig megtalálható, így mondjuk egy maszek hangszer- vagy hanglemez-kereskedő jelenleg nem jogosult műsoros videokazettát árusítani, egyéb üzletekről nem is beszélve...

Ugyanakkor kétségtelen, hogy ha egy magánkereskedő legális, jogosított kiadó által megjelentetett műsoros videokazettát kíván már meglévő, valamilyen szakirányú üzletében kiegészítő jelleggel árusítani, szükségtelen és célszerűtlen az államigazgatási gátak és tiltások alkalmazása. A joghézag áthidalására kompromisszumos megoldást találtak a Művelődési Minisztérium Filmfőigazgatóságának és a Belkereskedelmi Minisztérium igazgatási osztályának munkatársai.

A BkM – átmeneti megoldásként – a közeljövőben várhatóan kiad egy körlevelet a megyei (fővárosi) tanácsok kereskedelmi osztályainak, amelyben a magánkereskedői szakmák üzletköréről szóló 8003/1982. (BkM) 20. számú tájékoztató vas, műszaki, üveg szakmai csoportba tartozó villamossági és híradástechnikai kereskedés, valamint a kultúrcikk szakmai csoportba tartozó hangszerkereskedés és hanglemez-kereskedés termékkörét kiegészíti a „magyar kiadó által megjelentetett műsoros videokazetta" termékkel. Végleges megoldást a rendelet módosítása hozhat. Erre viszont az 1986-ban végrehajtott jogszabályi revízió miatt mostanában nem kerülhet sor. Ettől függetlenül – a miniszteri leirat életbe lépése után – a helyi tanácsok ipari-kereskedelmi osztályai jogosultak lesznek engedélyezni ezt a tevékenységet az alábbi korlátozásokkal:

1. Önálló tevékenységként a műsoros videokazetta magánkereskedelem nem végezhető, tehát csak a fentebb felsorolt üzletek tulajdonosa kaphat erre engedélyt.

2. Műsoros videokazetták bérbeadása (üzletszerű kölcsönzése) továbbra is tilos, csak az árusítás lesz megengedett.

3. A külföldi eredetű, az országba jogdíjmegváltás nélkül bekerült műsoros videokazetták értékesítése ugyancsak tilos, kizárólag magyar kiadó (például MOKÉP, MTV-Televideo) által megjelentetett és a magánkereskedő részére e célból átadott kazetták árusíthatók.

Nyilvánvaló, ez a kör jóval szűkebb, mint amire igény lenne, és ezek a műsorok tartalmukban sem konkurálhatnak a video feketepiac kínálatával, de tudomásul kell vennünk, hogy a hatályos szerzői jogi, külkereskedelmi és egyéb jogszabályok nem teszik lehetővé a szélesebb körű magánforgalmazást.

Kiss Zoltán

SIKERLISTA

A MOKÉP Videotéka sikerlistája 1987 első negyedévében, a kölcsönzött napok száma alapján:

1. Sok pénznél jobb a több (olasz vígjáték)
2. Tudom, hogy tudod, hogy tudom (olasz vígjáték)
3. Bajhozó (francia bűnügyi film)
4. Kalandorok (francia bűnügyi film)
5. Speciális kezelés (francia bűnügyi film)
6. Fiúk a C csapatból (hongkongi akciófilm)
7. Az istenek a fejükre estek (botswanai vígjáték)
8. A csendőr nősül (francia vígjáték)
9. A csendőr nyugdíjba megy (francia vígjáték)
10. A csendőr és a rendőrlányok (francia vígjáték)
11. Fehér telefonok (olasz vígjáték)
12. Konvoj (amerikai kalandfilm)
13. A királynő birodalma (hongkongi bűnügyi film)
14. Seriff az égből (olasz vígjáték)
15. Seriff és az idegenek (olasz vígjáték)
16. Bumeráng (francia filmdráma)
17. Bátor lovacska (argentin rajzfilm)
18. Vízipók (magyar rajzfilm)
19. Vérbosszú Marseille-ben (francia bűnügyi film)
20. Halálos játszma (hongkongi–amerikai kalandfilm)

Hungaropop

Új cég készül betörni a hazai műsoros kazetták piacára: a Hungaropop Kulturális Kiadó és Szolgáltató Vállalat. A videokiadói jogokkal felruházott Safari Klub gazdálkodó szervezete ez év januárjától készül arra, hogy az audiokazetták és hanglemezek gyártása és forgalmazása mellett videotermékeivel is felhívja magára a figyelmet.

Alapelvük, hogy jogosítványaikat komplexen használják, s így a videót sem hagyják ki. Például egy popzenei hangzóanyag kiadásakor – legyen az kazetta vagy hanglemez –, a hangfelvételek mellett műsoros videokazettát is készítenek. Ha szervezési, rendezési munkáik során színpadra állítanak egy darabot, akkor az terveik szerint egy idő után videón is kapható lesz a kiskereskedelmi forgalomban.

Videózásukban két profilt tartanak meghatározónak: részben a szórakoztató jellegű produkciók forgatását, terjesztését, részben az önálló reklámtevékenységhez kapcsolódó videogyártást. Néhány napja már kapható Rockgála címmel a Hungaropop egyórás koncertösszeállítása a Senator, a Nino, a Szeptember, a Soho együttesekkel és F. F. Mikivel; a Gitárpárbaj koncertfelvétele, melynek zeneanyagát az MHV adta ki lemezen és a 3+2 kazettája hatvan percben. Ezen a vajdasági zenekar két győri fellépéséből látható részlet néhány videoklipjükkel együtt. *Tóth Gábor,* a vállalat igazgatója is tisztában van azzal, hogy e kiadvánnyal még nem igazán szolgálják a kultúrát, de mint mondja, az anyagi előrelépéshez erre feltétlenül szükségük volt. Vagy egy tucat klipet is leforgattak már, többek között a Ciklámen együttessel, Csuka Mónikával, Sárközi Anitával, aki Timár Péter Moziklipjéből ismert. A. Nitával (ez a művészneve) exkluzív szerződést is kötöttek, s az ő nagylemezét még az idén saját kiadásban meg akarják jelentetni. Megbízásból több együttes klipjét is forgatják már.

A Hungaropopnál egy hatvanperces, Kodakra sokszorosított kazetta termelői ára 950–1120 forint, a terjesztői árrés 32 százalék. Ugyan műsoraik kaphatók az ÁKV, a Könyvért és a Művelt Nép boltjaiban, de szeretnék kiépíteni saját terjesztői hálózatukat is. „Elvünk, hogy nemcsak az a terjesztés, amikor a vevőnek kell elmennie az áruért, hanem szerintem az az igazi, amikor az áru megy el a vásárlóhoz" – vallja az igazgató. „Mi a benzinkutaktól a mozgóárusokon, az ujságosstandokon át egészen az ügynöki hálózatig akarjuk forgalmazni termékeinket, jókorát lehasítva a termelői árrésből."

Felmerül a kérdés, vajon mi garantálja a vevő számára, hogy a Hungaropop kiadványai profi technikai minőségűek és színvonalúak, hiszen a vállalat neve még ismeretlen.

Tóth Gábor minderre azt feleli, ahhoz, hogy a vállalat működési engedélyt megkaphatta a Filmfőigazgatóságtól, bizonyos feltételeknek eleve meg kellett felelniük. A munkálatokat például egy szakembernek kell irányítania: őt *Mész András* rendezőoperatőr személyében találták meg. A vállalatnak biztosítania kell a műfajhoz és a tevékenységi körhöz szükséges technikát is. Ezt a MAFILM II-es telepéről és a televíziótól bérlik, a televíziós és a filmes szakembergárdát pedig egyedi megbízások alapján foglalkoztatják. A Hungaropopnál mindössze tizenhatan dolgoznak főállásban, közülük négyen intézik a video ügyeit. Egycolos adáskópiára készülnek műsoraik, melyekben elismert szakmabeliek dolgoznak; például Bognár István, ifj. Jancsó Miklós, Szegő Mihály, Halla József vagy Gulyás Buda. A sokszorosítást is külső cégekkel végeztetik, például a Filmlaboratóriummal.

Még az idén tervezik videón megjelenteti a Vigadó nyári produkcióját, az AIDS-ről szóló darabot, s négymillió forintos költségvetéssel forgatnak egy csaknem másfél órás, Budapestet bemutató filmet. A húszas-harmincas évek slágereit szeretnék feleleveníteni korhű környezetben, úgy, mintha a klipek annak idején készültek volna. Német változatban is tervezik a kazettát, s szeretnék, ha az majd a nyugati piacon is eladható lenne. Neves szerzők gyermekdarabjait is videón kívánják kiadni, s tervezik egy hozzájuk igazodó neves zenekar saját szerkesztésű, összefüggő műsorának megjelentetését.

Hogy meg tud-e majd élni a Hungaropop videoműsorok készítéséből és forgalmazásából a hazai piacon, ha kazettaáraik egyelőre nem lesznek számottevően olcsóbbak? Az igazgató optimista: „Egyes produkcióknál feltétlenül számítunk majd jelentősebb kiskereskedelmi forgalomra, bár tudjuk, hogy kezdetben csupán a videoműsorok önmagukban nem lesznek nyereségesek, de egy azonos lemez-, audiokazetta-, videokazettaműsor már egymást erősíthetik."

Falus Tamás

HÍREK

Hírgyűjtő: Falus Tamás

PÁLYÁZAT UTÁN FORGATÁS

Forgatókönyvekre írt ki pályázatot, a Balázs Béla Stúdió Kísérleti Stúdiója melyre a stúdió vezetőit elsősorban az anyagi források szűkös volta kényszerítette. Erejükhöz mérten így is szeretnének hozzájárulni a hazai videokultúra színvonalának emeléséhez. A BBS-ben úgy vélik, a fejlődést szélesebb körben akadályozza az elégtelen technikai háttér, főleg a kamerák indokolatlanul magas ára. Idehaza egyelőre a passzív videózás terjedt el, a klipek, a horror és a pornó nézése. A pályázat a videós szemlélet erősödését is hivatott szolgálni.

A BBS belső híradójában közzétett fölhívás határideje június 20-a volt, s az elfogadott forgatókönyvekből már megkezdődött a forgatás.

ÚJABB MAVIDEO KLUBOK

Több mint hatszázra nőtt már a Magyar Videósok Országos Egyesületének létszáma. Újdonság, hogy a tagok saját számítógépes programjukkal maguk feliratozzák magyarra a külföldi játékfilmeket, s összejöveteleiken, zárt körű filmklub keretében vetítik. A MAVIDEO-nak bárki tagja lehet ezer forint éves díj ellenében, de aki csak filmeket szeretne nézni, az is válthat kilencven napra szóló filmklubtagsági igazolványt 280 forintért, s ezért vehet részt. Az egyesület videotanfolyamot is szervez: 920 forint ellenében a jelentkezők megtanulhatják a magnók, kamerák kezelését, a műsorkészítés és a forgatókönyvírás alapjait, s előadásokat hallhatnak a videojogokról is.

A MAVIDEO klubok címe, s klubnapjai:

MAVIDEO Klub
1052 Budapest, Semmelweis u. 9.
Tel.: 169-984
Elnök: Bartha Miklós
Titkár: Hudák József
Klubnap: hétfő tel.: 180-303

MAVIDEO Budai Klubja (KFKI)
1111 Budapest, Budafoki út 10/a
Tel.: 453-906
Klubvezető: Kovács Lajos, Kővári István
Klubnap: csütörtök

MAVIDEO Kőbányai Alkoholmentes Klub
1102 Budapest, Halom u. 33.
Klubvezető: Stemler Mihály
Klubnap: szerda

MAVIDEO Kőbányai Testépítő Klub
1102 Budapest, Gőzmozdony u. 20.
Klubvezető: Stemler Mihály
Klubnap: péntek

MAVIDEO Heves Megyei Központi Klubja
3301 Eger, Knézich u. 8.
Klubvezető: Varga Endre
Klubnap: hétfő

MAVIDEO Somogy Megyei Központi Klubja
8700 Marcali, Széchenyi út 3.
Tel.: (Marcali) 383
Klubvezető: Élő János
Klubnap: kedd, szerda

Tisza Művelődési Ház MAVIDEO Klubja
6630 Mindszent, Szabadság tér 1.
Klubvezető: Fekete Zoltán
Klubnap: hétfő

MAVIDEO Jászsági Klubja
5100 Jászberény, Bercsényi út 1.
Klubvezető: Bíró János
Klubnap: kedd

13+1 MAVIDEO Klub
1214 Vénusz utca 2.
(XXI. Kerületi Tanács VB Művelődési Központ)
Klubvezető: Dorogi Géza
Klubnap: vasárnap (14–23 óráig)

Valamennyi MAVIDEO Klubban 17–22 óráig tartják a zártkörű összejövetelt. A tagsági igazolványokkal bármelyik MAVIDEO Klubban igénybe vehetők az önköltséges szolgáltatások.

FILMEK AMERIKÁBÓL

Jelentősen nő az amerikai filmek száma a MOKÉP Videotékájában. A vállalatnak sikerült megállapodnia az amerikai Canon és Manson cégekkel: filmjeik videojogát hajlandók öt évre, egy összegért eladni Magyarországnak. Hamarosan kölcsönözhető is lesz a Manson húsz, a Canon tizenkét produkciója. Így többek között a Csillagok inváziója és az Időlovas sci-fik, a Gospel zenés film, vagy A meztelen ököl című alkotás. Egy-egy mű videojoga 800–2000 dollár, s az anyakazettadíjjal, a fordítással és a feliratozással együtt egy új amerikai film átlagban 150 ezer forintba kerül (nem számítva a gyártási költségeket és a forgalmi adót). A téka reméli, hogy még az idén újabb három-négy, legalább egytucatnyi filmet tartalmazó „csomagot" tud beszerezni az Egyesült Államokból, s már folynak a tárgyalások a Metro-Goldwyn-Mayer és a Walt Disney cégekkel.

FEKETEPIACI KÉPEK

A feketepiacon, úgy tűnik, a helyzet változatlan. Általában továbbra is 1200 forintba kerül egy másolt műsoros kazetta, melyen két film található, egy részük magyar hangbemondással. Ha valaki megunta vásárolt kazettáját, ugyanott 600 forintért újabbakra cserélheti.

Kivételes árak azért akadnak. A fantom kommandó című amerikai produkció, a body building bajnok Arnold Schwarzeneggerrel a főszerepben 1500 forintot kóstál. A nem legális csatornákon ezekben a hónapokban a legkeresettebb produkciók egyike az amerikai Hitcher (Autóstopos). E pszicho-krimiben egy tudathasadásos stopos egy szintén tudathasadásos állapotban lévő fiatalember Cadillacjébe ül be, s a filmből nem hiányzik sem gyilkosság, sem robbanás. Sikeres a Brazil című angol játékfilm, mely a jövőben játszódik, de a mai társadalom bürokratikus fonákságait tűzi pellengérre. Népszerű a Murphy Law (Murphy törvénye) is, Charles Bronsonnal a főszerepben, aki sajátos módon kíván-

Luxus kategó-riában

Nem a kedélyeket kívánjuk borzolni, mindössze bővíteni, színesíteni az információt, kiszolgálni egy igényesebb vásárlói réteget. Míg szokásos tesztünkben eddig elsősorban a hazai videósok többségének érdeklődésére leginkább számot tartó közép-, illetve standard kategóriás, tehát olcsóbb készülékek közül csemegéztünk, most a táblázat a luxus és a komfort kategória kínálatáról nyújt tájékoztatást. A már megszokott hazai „second hand" irányárak mellett közöljük – már amelyik készüléknél van – a július elsejétől életbe lépő új vámértékeket is. Az, hogy a luxus kategóriában a vámértékek hiányoznak, nem véletlen.

A minősítés jelzőszámainak magyarázata:

0 = kiváló

1 = nagyon jó

2 = jó

3 = megfelelő

4 = még megfelelő

KÉPMAGNÓK

Luxus kategória (2450 DM-től 3000 DM-ig)

Helyezés	Gyártó, típus	Rendszer	Ár, nyugat-német márkában	Új vámérték (ezer Ft-ban)	Bizományi	Fotoelektronik	Ofotért	Képminőség	Hangminőség	Szolgáltatások	Az árhoz képest a teljesítmény	A magazin minősítése
1	JVC HR-D755EG	VHS	2900	100				1	0	1	1	nagyon jó
2	ITT VR-3997	VHS	2800	90				1	0	1	1	nagyon jó
3	Sony SL-HF950ES	Super Beta	2900	–				0	0	1	1	nagyon jó
4	ITT VR-3995	VHS	2650	90				1	0	2	1	nagyon jó
5	Grundig VHS-380 Hifi	VHS	2700	95				2	0	1	1	nagyon jó
6	Panasonic NV-890EG	VHS	2650	93				1	0	2	1	nagyon jó
7	JVC HR-D470EG	VHS	2500	–				1	0	2	2	jó
8	Philips VR-6860 HiFi	VHS	2550	87				2	0	2	1	jó
9	JVC HR-D566EG	VHS	2500	90				2	0	2	2	jó
10	JVC HR-D565EG	VHS	2500	85				2	0	2	2	jó
11	Sony EV-S700	Video-8	2500	80				2	0	2	1	jó
12	Akai VS-607EO	VHS	2500	80				2	0	2	2	jó
13	Grundig VS275	VHS	2600	–				2	3	1	2	jó
14	Blaupunkt RTV434EG	VHS	2700	95				2	0	2	4	jó
15	Fisher FVH-P840	VHS	2500	75				2	1	2	4	megfelelő
16	JVC HR-7600MS	VHS	2900	85				2	2	2	4	megfelelő

Komfort kategória (1750 DM-től 2400 DM-ig)

Helyezés	Gyártó, típus	Rendszer	Ár, nyugat-német márkában	Új vámérték (ezer Ft-ban)	Bizományi	Fotoelektronik	Ofotért	Képminőség	Hangminőség	Szolgáltatások	Az árhoz képest a teljesítmény	A magazin minősítése
1	Panasonic NV-H70	VHS	2400	85			130 000	1	0	2	1	nagyon jó
2	ITT VR-3977 HiFi	VHS	2300	80				1	0	2	1	nagyon jó
3	Blaupunkt RTV-478HiFi	VHS	2400	–				1	0	2	1	nagyon jó
4	Blaupunkt RTV-454	VHS	2100	80				1	0	2	1	nagyon jó
5	Fisher FVH-P990K	VHS	2150	80				2	0	2	1	nagyon jó
6	Mitsubishi HS-421VPS	VHS	2400	85				1	0	3	1	nagyon jó
7	ITT Digicontrol VR-3946	VHS	1900	60				2	2	1	1	nagyon jó
8	Mitsubishi HS-410	VHS	2200	75				1	0	2	1	nagyon jó
9	Akai VS-516EO	VHS	1900	70				1	1	2	1	nagyon jó
10	Loewe Opta OC-75H	VHS	2150	70				2	0	3	1	nagyon jó
11	Grundig VS-320	VHS	2100	70				2	2	1	1	jó
12	Loewe HiFi 460H	VHS	2400	–				2	0	3	1	jó
13	Philips VR-6760	VHS	2100	75				1	0	3	1	jó
14	Hitachi VT-175E	VHS	2200	75				2	1	2	1	jó
15	Grundig VS-340HiFi	VHS	2000					2	1	2	1	jó
16	Blaupunkt RTV-324	VHS	1950	70		61 000		2	2	2	1	jó
17	Grundig VS-310	VHS	1900	60				2	3	1	1	jó
18	ITT VR-3976	VHS	2400	80				2	0	2	2	jó
19	Hitachi VT-86E	VHS	2200	75				2	0	2	1	jó
20	Sharp VC-693	VHS	1900	65				1	0	3	1	jó
21	Orion VH-2004HS	VHS	2000	60				2	1	2	1	jó
22	Hitachi VT-255EVOS	VHS	2400	95				2	3	2	1	jó
23	JVC HR-D180E	VHS	1800	65				1	3	2	1	jó
24	Siemens FM-468	VHS	2100	70				2	1	2	2	jó
25	Hitachi VT-88CT	VHS	2000	70				2	1	3	1	jó
26	Sanyo VHR-2700HF	VHS	2100	75				2	1	3	2	jó
27	Loewe OC70H	VHS	2100	70				2	0	3	2	jó
28	Loewe Stereo 440S	VHS	1800	70				2	2	3	1	jó
29	Sony SL-HF150	Beta	2100	–				2	0	2	3	jó
30	Sanyo VHR-1500G	VHS	1900	65				2	3	2	2	jó
31	JVC HR-D160EG	VHS	1900	55				2	3	3	1	jó
32	Sharp VC 5F3C	VHS	2000	70				2	1	2	3	jó
33	Philips VR-6660	VHS	1900	65				2	3	3	1	jó
34	JVC HR-D455EG	VHS	2200	75		75 000		2	2	2	2	jó

Toshiba – előzetes

Toshiba V83-HG; ez a típusjele annak a képmagnónak, amely várhatóan szeptember végén vagy október elején jelenik meg az Ofotért üzleteiben, az áruházak úgynevezett Fotopont-

Helyezés	Gyártó, típus	Rendszer	Ár, nyugatnémet márkában	Új vámérték (ezer Ft-ban)	Bizományi	Fotoelektronik	Ofotért	Képminőség	Hangminőség	Szolgáltatások	Az árhoz képest a teljesítmény	A magazin minősítése
35	**Telefunken VR-A940**	VHS	2000	65				2	3	3	1	jó
36	**Panasonic NV-810**	VHS	2100	74	85 000			3	0	3	2	jó
37	**Mitsubishi HS-319G**	VHS	1800	60				2	3	2	2	jó
38	**Telefunken VR-970**	VHS	2000	70				2	2	2	2	jó
39	**NEC N9510G**	VHS	1750	60				2	1	3	2	jó
40	**Sharp VC-585**	VHS	1800	60				2	3	2	3	megfelelő
41	**Blaupunkt RTV-311**	VHS	1800	50				2	3	3	4	megfelelő

HORDOZHATÓ KÉPMAGNÓK

Helyezés	Gyártó, típus	Rendszer	Ár, nyugatnémet márkában	Új vámérték (ezer Ft-ban)	Bizományi	Fotoelektronik	Ofotért	Képminőség	Hangminőség	Szolgáltatások	Az árhoz képest a teljesítmény	A magazin minősítése
1	**Panasonic NV-180**	VHS	3200	120	180 000		140 000	2	2	2	1	jó
2	**Olympus VC 104E**	VHS	3200	120				2	2	2	1	jó
3	**Hitachi VT-8CT**	VHS	3400	130				2	2	2	1	jó
4	**JVC BR-6200**	VHS	3600	135				2	2	2	2	jó
5	**JVC HR-S10EG**	VHS	3200	120	130 000			2	2	3	2	jó
6	**Saab PVR-6083**	VHS	3200	80				2	2	3	2	jó
7	**Mitsubishi HR-710G**	VHS	1800	62				2	2	3	2	jó
8	**Sharp VC-3300**	VHS	2200	80				2	2	3	2	jó
9	**Dual VR-92**	VHS	3100	110				3	2	2	2	jó
10	**Hitachi VT-7**	VHS	2900	100				2	2	2	3	jó
11	**Orion VP-10**	VHS	2000	60	120 000			3	2	2	3	megfelelő

KAMKORDEREK

Helyezés	Gyártó, típus	Rendszer	Ár, nyugatnémet márkában	Új vámérték (ezer Ft-ban)	Bizományi	Fotoelektronik	Ofotért	Képminőség	Hangminőség	Szolgáltatások	Az árhoz képest a teljesítmény	A magazin minősítése
1	**Blaupunkt CR-8000**	Video-8	4200	155				1	2	1	1	nagyon jó
2	**Sony CCD-V100E**	Video-8	4500	180				1	2	2	1	jó
3	**Loewe Profi 8**	Video-8	4300	–				1	2	2	1	jó
4	**Panasonic NV-M5EG**	VHS	4000					1	2	2	1	jó
5	**Fuji P300AF**	Video-8	3000					2	2	1	2	jó
6	**Canon VM-EIN**	Video-8	3500	145	300 000		293 000	2	2	1	2	jó
7	**Panasonic MC-5**	VHS-C	4000	145				2	2	2	1	jó
8	**Sharp VC-C50**	VHS-C	4200	160				2	2	2	1	jó
9	**Sanyo VM-800P**	Video-8	4200	150				1	2	2	1	jó
10	**Hitachi VM-500E**	VHS	4300	150				1	2	2	2	jó
11	**Sony CCD-V7AF**	Video-8	3400	125				2	2	2	1	jó
12	**Toshiba SK-60**	VHS-C	4000	160				2	2	2	1	jó
13	**JVC-GR-C7E**	VHS-C	4400	160				2	2	2	1	jó
14	**Nordmende CV 2101**	VHS-C	4400	145				2	2	2	1	jó
15	**Saba VM 6800CCD**	VHS-C	4200	150				2	2	2	1	jó
16	**Graetz TMC-4877**	VHS-C	3800	140				2	2	2	1	jó
17	**ITT VMC-3877**	VHS-C	3800	135				2	2	2	1	jó
18	**Philips VKR-6830S**	VHS-C	3700	145				2	2	2	1	jó
19	**Canon VM-EL**	Video-8	3400	141				2	2	2	1	jó
20	**Loewe CC-90**	VHS	4000	145				2	3	1	2	jó
21	**JVC GR-C1**	VHS-C	2700	100				2	3	2	0	jó
22	**Aiwa CV-50**	Video-8	3000	120				2	2	2	1	jó
23	**Grundig VS-C50**	VHS-C	4300	155				2	2	2	1	jó
24	**Telefunken 890 movie**	VHS-C	2700	95				2	3	2	0	jó

KAMERÁK

Helyezés	Gyártó, típus	Rendszer	Ár, nyugatnémet márkában	Új vámérték (ezer Ft-ban)	Bizományi	Fotoelektronik	Ofotért	Képminőség	Hangminőség	Szolgáltatások	Az árhoz képest a teljesítmény	A magazin minősítése
1	**Panasonic**	F10 CCD	3800	–				0	2	2	2	nagyon jó
2	**Panasonic**	WVP G1	3900	140		170 000		1	2	2	2	nagyon jó
3	**Panasonic**	WVP-F2	2900	100	180 000	170 000	190 000	1	2	2	2	nagyon jó
4	**Canon**	VC-30	3300	115				2	2	2	2	jó
5	**Panasonic**	WVP-A2	2400	84	150 000			2	3	2	1	jó
6	**Blaupunkt**	TVC-323	2400	85				2	3	2	1	jó
7	**JVC**	GX-N8	2500	87				2	2	1	2	jó
8	**Dual**	VCC 95	2500	87				2	3	1	2	jó
9	**Saba**	CVC 76SL	2400	84			150 000	2	3	2	2	jó
10	**Saba**	CVC 74SL	2000	70			100 000	2	3	2	2	jó
11	**Sharp**	XC-78	2400	85				2	3	3	2	jó
12	**Orion**	VCC-10	1800	62				2	2	3	2	jó
13	**Hitachi**	VK-C1600	2900	100				2	3	2	2	jó
14	**Panasonic**	WVP-A1	1900	70	63 900		95 000	2	3	2	2	jó
15	**Grundig**	FAC-12	2000	70				2	3	3	2	jó

sarkaiban, valamint – noha erről még nincs végleges megállapodás – kisebb számban valószínűleg a Keravill boltok polcain is.

A készülék nevében a „HG" betűk a „Hungary" rövidítést jelentik, egyben tehát azt, hogy a japán cég ezt a videomagnót speciálisan a magyar piacra gyártja. Egy szomorú magyar specialitás, a hálózati frekvencia gyakorta előforduló ingadozása miatt van erre szükség, hiszen emiatt a készülékbe épített óra késik vagy siet, amit a rövid távon nem is, hosszabb időszakra vetítve bizony gondokat okozhat a programozásban. Nos, a gyártó vállalta, hogy beépít egy oszcillátort, amely az órát kvarcvezéreltté, ily módon a hálózati ingadozásoktól függetlenné teszi.

Előreláthatólag – kompenzációs üzlet keretében – ebben az esztendőben 3000 darab kerül a Toshibákból a boltokba. Annyi már az Ofotérthoz a nyár elejéig érkezett telefonhívásokból is sejthető volt, hogy nem fognak sokáig ott porosodni. Ugyanis a Toshiba V83–HG – e sorok írásakor legalábbis úgy tűnt – a magyar piac e kategóriában legolcsóbb videomagnója lesz. Ára nem haladja majd meg a 35 ezer forintot. Egyelőre még nem tudni, hogy a későbbiekben mekkora mennyiség kerül belőle az országba. Nyilván a Toshibának is úgy érné meg – ha már a vevő kérésére úgyis módosította a konstrukciót, ráadásul az ellentételezés is megoldható –, hogy nagyobb szériát is gyárthasson a magyar változatból. Az Ofotért kereskedelmi igazgatója nem tartja lehetetlennek, hogy a beszállított nagyságrend néhány esztendő alatt elérje e típusból a 10 ezer darabot.

Vajon mit nyújt a készülék ezen az áron? Természetesen kétnormás, azaz PAL-SECAM rendszerű, OIRT/CCIR hangsávos, infra távirányítós, lejátszásra és felvételre egyaránt alkalmas. Kamera közvetlenül nem, csak tápegységgel csatlakoztatható hozzá. Négy műsor rögzítését lehet rajta 24 napra előre programozni. A magnó képléptetővel rendelkezik. Természetesen az arra illetékes szervek – a KERMI és a Magyar Elektrotechnikai Ellenőrző Intézet, valamint a Posta – már bevizsgálták a készüléket. Minősítése a Video Magazin korábbi tesztjeinek kritériumai alapján: standard kategóriás készülék.

M. Z.

Nemcsak az idő pénz...

...hanem a kazetta hossza is – mondhatná az olvasó az NSZK-beli Video Magazin nyomán közölt 210–240 perces kazettákat bemutató rendhagyó tesztünket böngészve. Az idő pénz – mondják a szakemberek is. Csakhogy ők egészen másként gondolják, mint a kazettavásárlásra készülő laikus.

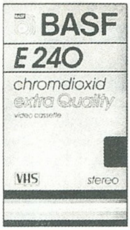
A MEEI szakemberei hosszú játékidejű kazetták esetében elsőként a magátmérőre – „lefordítva": a szalag spulnijának átmérőjére – hívják fel a figyelmet. Ez a 30 perces kazettáktól kezdve a 180 percesekig folyamatosan változik. A 180-as és a 240-es között azonban már nincs különbség. Ebből nem nehéz kitalálni, a plusz egy órányi műsoridőt a szalag vastagságából sikerült lespórolni. A következmény: a szalag könnyebben nyúlik, s azok a kis rovátkák, bemélyedések, amelyet a ki-, illetve bekapcsoláskor a kiemelő villa hagy a szalagon, jobban és észrevehetőbben károsítják a 240 perces kazettákat, mint rövidebb műsoridejű márkatársaikét. Romlik a dropout jellemzője és a frekvenciastabilitás.

Az elmondottakat némileg az is alátámasztja, hogy szerte a világon az azonos típusú kazetták esetében egy-két kivételt leszámítva és látszólag ellenkezve a logikával,

Agfa

Ár: 16 DM
Kép: jó
Hang: jó
Dropouts: nagyon jó
Laborminősítés: nagyon jó
Szalagmechanika: jó
A magazin minősítése: jó

BASF Extra Quality

Ár: 15 DM
Kép: jó
Hang: jó
Dropouts: megfelelő
Laborminősítés: nagyon jó
Szalagmechanika: megfelelő
A magazin minősítése: jó

BASF SHG

Ár: 20 DM
Kép: nagyon jó
Hang: megfelelő
Dropouts: jó
Laborminősítés: nagyon jó
Szalagmechanika: nagyon jó
A magazin minősítése: nagyon jó

BASF SHG HiFi

Ár: 22 DM
Kép: jó
Hang: megfelelő
Dropouts: kiváló
Laborminősítés: nagyon jó
Szalagmechanika: jó
A magazin minősítése: jó

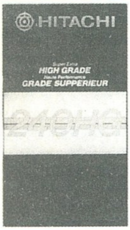
Fuji

Ár: 14 DM
Kép: megfelelő
Hang: megfelelő
Dropouts: nagyon jó
Laborminősítés: megfelelő
Szalagmechanika: megfelelő
A magazin minősítése: megfelelő

Fuji SHG

Ár: 18 DM
Kép: jó
Hang: megfelelő
Dropouts: nagyon jó
Laborminősítés: nagyon jó
Szalagmechanika: jó
A magazin minősítése: jó

Hitachi Super EHG

Ár: 23 DM
Kép: jó
Hang: jó
Dropouts: jó
Laborminősítés: nagyon jó
Szalagmechanika: jó
A magazin minősítése: jó

JVC HR

Ár: 17 DM
Kép: megfelelő
Hang: jó
Dropouts: nagyon jó
Laborminősítés: jó
Szalagmechanika: megfelelő
A magazin minősítése: jó

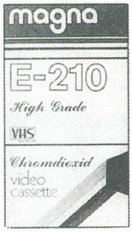
JVC SHG

Ár: 20 DM
Kép: jó
Hang: jó
Dropouts: megfelelő
Laborminősítés: nagyon jó
Szalagmechanika: megfelelő
A magazin minősítése: jó

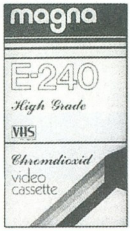
Kodak

Ár: 15 DM
Kép: megfelelő
Hang: megfelelő
Dropouts: nagyon jó
Laborminősítés: megfelelő
Szalagmechanika: jó
A magazin minősítés: megfelelő

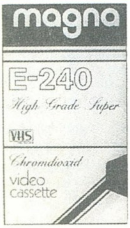
Magna HG E-210

Ár: 14 DM
Kép: jó
Hang: jó
Dropouts: jó
Laborminősítés: nagyon jó
Szalagmechanika: megfelelő
A magazin minősítése: jó

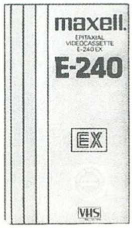
Magna HG E-240

Ár: 15 DM
Kép: jó
Hang: jó
Dropouts: megfelelő
Laborminősítés: nagyon jó
Szalagmechanika: jó
A magazin minősítése: jó

Magna HG Super

Ár: 18 DM
Kép: jó
Hang: jó
Dropouts: jó
Laborminősítés: nagyon jó
Szalagmechanika: jó
A magazin minősítése: jó

Maxell EX

Ár: 15 DM
Kép: megfelelő
Hang: jó
Dropouts: nagyon jó
Laborminősítés: megfelelő
Szalagmechanika: nagyon jó
A magazin minősítése: jó

Maxell HGX

Ár: 19 DM
Kép: Jó
Hang: megfelelő
Dropouts: jó
Laborminősítés: nagyon jó
Szalagmechanika: jó
A magazin minősítése: jó

kevesebbe kerülnek a 240-es, mint a 180-as kazetták. Néhány példa: a TDK EHG típusjelű 180 perces kazettája 24 DM, a 240-es 18 DM; a JVC Super HG 180 25 DM, a 240-es 20 DM; a Sony Super HG 180-as 22 DM, a 240-es 20 DM.

Olyan szempontból is érdekes ez az árkülönbség, hogy míg az előbbi 180-as Sony a magazin tesztrangsorában csak a 23. helyet foglalja el, az olcsóbb 240-es változat a maga kategóriájában az előkelő második helyen áll.

Az már csak tipikusan magyar jelenség, hogy az eddig leírtakkal ellentétben, valószínűleg a cikk elején említett népi bölcsességből kiindulva a hazai magánkereskedelemben bizony alaposan megfizettetik a vevővel az egyórányi többlet játszásidőt és függetlenül a beszerzési ártól ezek a kazetták a drágábbak.

Az állami kereskedelem viszont nem forgalmaz 240 perces műsorhordozókat, sőt nem vásárolja és nem is árulja ezeket a Bizományi Áruház sem. A tartóssági kifogásokhoz még azt is hozzáfűzik a szakemberek, hogy nehéz kihasználni „a hosszú" szalagokat, hiszen négyórás film nincs (vagy legalábbis ritka), másfél órásból pedig a 180-asra is ráfér kettő.

És mégis... Hogy miért közöljük e 240 perces kazettaösszeállítást, az szoros összefüggésben van hazai videósaink devizában mért anyagi lehetőségeivel. Számoljunk egy kicsit, nézzük a már említett TDK 24, illetve 18 márkás árát. Négy kazetta a 180-asból 96 DM, három a 240-esből 54 DM. A műsoridő mindkét esetben hat óra, az árbeli különbség csaknem ötven százalékos. Ennyiért a kevés pénzű magyarnak már megéri takarékoskodni vagy akár elviselni a képminőség csekély romlását is.

Panasonic Premium Standard

Ár 17 DM
Kép: megfelelő
Hang: jó
Dropouts: kiváló
Laborminősítés: megfelelő
Szalagmechanika: jó
A magazin minősítése: jó

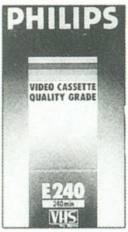
PDM Standard HG

Ár: 16 DM
Kép: jó
Hang: megfelelő
Dropouts: megfelelő
Laborminősítés: nagyon jó
Szalagmechanika: megfelelő
A magazin minősítése: jó

PDM SHG HiFi

Ár: 19 DM
Kép: jó
Hang: jó
Dropouts: nagyon jó
Laborminősítés: nagyon jó
Szalagmechanika: jó
A magazin minősítése: jó

Philips Quality Grade

Ár: 15 DM
Kép: jó
Hang: jó
Dropouts: nagyon jó
Laborminősítés: jó
Szalagmechanika: megfelelő

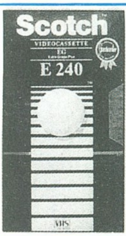
Philips Extra HG

Ár: 19 DM
Kép: jó
Hang: jó
Dropouts: kiváló
Laborminősítés: jó
Szalagmechanika: jó
A magazin minősítése: jó

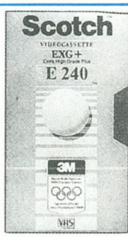
Philips EXG HiFi

Ár: 23 DM
Kép: jó
Hang: jó
Dropouts: kiváló
Laborminősítés: nagyon jó
Szalagmechanika: jó
A magazin minősítése: jó

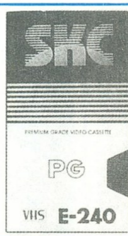
Scotch EG Plus

Ár: 16 DM
Kép: jó
Hang: jó
Dropouts: megfelelő
Laborminősítés: megfelelő
Szalagmechanika: megfelelő
A magazin minősítése: jó

Scotch EXG Plus

Ár: 19 DM
Kép: jó
Hang: jó
Dropouts: jó
Laborminősítés: jó
Szalagmechanika: jó
A magazin minősítése: jó

SKC Premium Grade

Ár: 14 DM
Kép: kiváló
Hang: jó
Dropouts: nagyon jó
Laborminősítés: kiváló
Szalagmechanika: jó
A magazin minősítése: megfelelő

SKC Super Premium Grade

Ár: 15 DM
Kép: megfelelő
Hang: jó
Dropouts: nagyon jó
Laborminősítés: kiváló
Szalagmechanika: megfelelő
A magazin minősítése: megfelelő

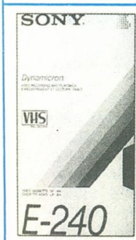
Sony Dynamicron

Ár: 16 DM
Kép: megfelelő
Hang: megfelelő
Dropouts: kiváló
Laborminősítés: kiváló
Szalagmechanika: megfelelő
A magazin minősítése: megfelelő

Sony Dynamicron HG

Ár: 18 DM
Kép: jó
Hang: jó
Dropouts: jó
Laborminősítés: nagyon jó
Szalagmechanika: jó
A magazin minősítése: jó

Sony Ultra HG HiFi

Ár: 20 DM
Kép: nagyon jó
Hang: megfelelő
Dropouts: kiváló
Laborminősítés: nagyon jó
Szalagmechanika: nagyon jó
A magazin minősítése: Nagyon jó

TDK HS

Ár: 15 DM
Kép: megfelelő
Hang: jó
Dropouts: nagyon jó
Laborminősítés: megfelelő
Szalagmechanika: jó
A magazin minősítése: jó

TDK Extra HG

Ár: 18 DM
Hang: jó
Dropouts: kiváló
Laborminősítés: nagyon jó
Szalagmechanika: jó
A magazin minősítése: nagyon jó

VÁM ABC

Honfitársaink 1986-ban mintegy 12 ezer videokészüléket hoztak haza külföldről. Így nem véletlen, hogy a műszaki, technikai jellegű kérdések után, legtöbben a vámjogszabályokkal kapcsolatos tanácsokért keresik szerkesztőségünket. Minthogy a videomagnók iránti rajongás valószínűleg tovább fokozódik, minden kedves olvasónk figyelmébe ajánljuk alábbi írásunkat.

Megpróbáltuk tehát a Vám- és Pénzügyőrség Országos Parancsnokságának szakemberei segítségével összefoglalni mindazokat az információkat, előírásokat, amelyeket a külföldön videót vásárolni szándékozó magyarnak feltétlenül ismernie kell.

Ajándékozó levéllel 45 százalék...

Országszerte elterjedt, hogy emelkedtek a vámtarifák, 30 százalékról 45 százalékra nőtt a mértékük. A hír így nem igaz, az intézkedés magyarázatához azonban az előzményeket is meg kell vizsgálni.

Közismert, s mi is számtalanszor leírtuk már, hogy a külföldre utazók turistaellátmánya csakis turisztikai célokra, tehát az utazás, étkezés, szállás költségeire és kisebb vásárlásokra fordítható, éppen ezért az ilyen jellegű utazások során vásárolt, 25 ezer forint értéket meghaladó áru csakis a Magyar Nemzeti Bank külön engedélyével vámkezelhető. Idővel a nyugatra látogató magyarok számának megszaporodásával és a mind több ajándékozó levél kíséretében hazahozott műszaki cikk miatt a Magyar Nemzeti Bank annyi engedményt tett, hogy az ajándékba kapott, s ezt hivatalos okirattal igazolt cikkeknél átruházott hatáskörben a Vám- és Pénzügyőrség szervei adják meg az engedélyt. Az ajándékként beérkezett áruk vámtétele 45%, míg az utasforgalomban behozott cikkeknél általánosan 30% volt a vámtétel. A rendszer közmegelégedésre működött, mígnem kiderült, hogy egyes külföldi kereskedők egy év alatt több ezer ajándékozó levelet állítottak ki. De esetenként akadtak, akik több millió forintos „tranzakciókat" is lebonyolítottak, élve ezzel a lehetőséggel.

Visszatérve tehát a rémhírre vagy inkább tévhírre, nem a vámot emelték, hanem egy új rendelkezés értelmében a külföldön ajándékként kapott áruk esetében, amennyiben a vámkezeléshez devizahatósági engedély szükséges, úgy az ajándék-vámtarifa rendelkezéseit kell használni, ami a gyakorlatban azt jelenti, hogy 45%-os vámot kell fizetni.

VHS-kedvezmény

Változatlanul megmaradt a VHS rendszerű videoberendezések és tartozékaik (a kazetták kivételével) ötvenszázalékos vámkedvezménye. Érdemes azonban tudni, hogy a videorekorderek vámértéke meghaladja a 25 ezer forintot, így behozataluk-hoz vagy a saját BC számla, OTP devizaszámla igazolására, vámkezelési engedélyre van szükség, s a felsorolt esetekben – beleértve a külföldön dolgozó magyar állampolgárokat is – továbbra is 15 százalék a VHS rendszerű készülékek vámja. Az ajándékozó levéllel behozott, illetve „csomagban kapott" berendezéseké viszont a már említett 45 százalék fele, tehát 22,5 százalék.

Ezek után egy jó hír: lassan hagyománnyá lesz, hogy a Vám- és Pénzügyőrség esztendőről esztendőre a nyári utazási dömping megindulása előtt átdol-

gozza, „korszerűsíti" vám irányárjegyzékét, melyben figyelembe veszi az időközben piacra került új berendezéseket s az esetleges áreséseket is. Az új jegyzéket böngészve helyenként jelentős vámértékcsökkenés tapasztalható, de talán önmagában az is pozitívum, hogy a legfrissebb készülékeket is tartalmazó lista segítségével elkerülhetők a felesleges viták a határon.

Kinek jó, kinek nem

S ha már a vitáknál tartunk... Olvasóink is gyakran felteszik a kérdést, mit is tükröznek a vámértékek? S a költői kérdést gyakran hosszas példálózások követik, hogy ez meg ez, itt és itt ennyibe kerül, de... A válasz nem könnyű. A vámértékeket a Pénzügyminisztérium elvi iránymutatása alapján igazságügyi szakértők bevonásával állapítják meg, s a szempontok mindegyikét szinte képtelenség lenne felsorolni. Nem lehetnek irányadók a nyugati árak, hiszen egyes cikkeknél országonként 15–20 százalékos különbségek vannak, de ez az eltérés – mondjuk az Egyesült Államokat és Nyugat-Európát összevetve – akár több száz százalékos is lehet.

Szabadáras termékekről lévén szó a hazai kereskedelmi árak sem perdöntőek, itt is nagyok az eltérések, elég ha arra gondolunk, hogy ugyanaz a Fisher karácsony táján a kereskedelem különböző boltjaiban 10–15 ezer forintos árkülönbséggel vár vevőre. Nem tükröznek reális értéket a feketepiac csillagászati árai és a forgalmazó vállalatnak a kereslet-kínálattal és a ritkaságértékekkel kialakított árai sem. Így a szakértőknek a műszaki paraméterekkel együtt a felsorolt árak és tényezők mindegyikét figyelembe véve kell valamilyen középutat-középárat találniuk, hogy megakadályozzák az árfelhajtást, azt, hogy valaki több száz százalékos haszonnal forgassa valutáját. Természetesen még a vámértékek folyamatos „karbantartásával" sem lehet mindenkinek kedvére tenni (nem is ez a cél), hiszen aki saját használatra hozza be a berendezést, az alacsony vámértékben érdekelt, aki viszont eladásra, közületi megrendelésre, az nem akarja elveszteni a réven, amit megnyert a vámon, tehát minél magasabb vámértéket szeretne kicsikarni.

Nem árt tudni, hogy ilyen jellegű viták alkalmával az érdekelt kérheti a vámhivataltól igazságügyi szakértő igénybevételét, de ezt saját maga is megteheti.

Családi kedvezmények

Közös háztartásba tartozó együtt utazó magyar állampolgárságú családtagok figyelmébe ajánljuk a következő kérdést: hogyan lehet „összevonni" a személyenkénti 10 ezer forintos vámkedvezményt? Minden önálló útlevéllel rendelkező magyar állampolgárt – tehát a szülő útlevelébe bejegyzett kisgyereket nem – megillet a kedvezmény: 10 ezer forintig vámmentesen hozhat be árut.

Külföldi állampolgárok (diplomata, szolgálati útlevéllel rendelkezők kivételével) évente egyszer, magyar turisták és külszolgálatot teljesítők elvileg akárhányszor élhetnek ezzel a lehetőséggel. (A külföldön egyéni munkavállalóként dolgozók viszont esztendőnként csak az első három hazautazáskor élhetnek ezzel.)

A kedvezmény összevonható, de nem korlátlanul. Csakis három családtag vámmentességét lehet „összeadni", tehát amenynyiben öttagú a család, attól még nem lesz vámmentes az 50 ezer forint értékű videoberendezés, viszont az 50 ezerből levonható 30 ezer forint (három családtag kedvezménye), s a maradék 20 ezer 15, illetve 22,5 százaléka a vám. A fennmaradó kedvezményt más árunál igénybe vehetik. Megjegyezzük, hogy a csökkentett vámtétellel kezelt videók csak a kedvezményes és a teljes vám megfizetése után idegeníthetők el.

Drága félreértés

A kedvezmények felsorolásához kapcsolódva feltétlenül tisztáznunk kell egy sokakat és anyagilag igencsak érzékenyen érintő félreértést. Lapunkban s általában a sajtóban némileg tömörítve, s ily módon félreértelmezhetően jelent meg a videózással foglalkozó kisiparosokat érintő vámkedvezményről szóló híradás.

Ahogy írtuk: „...a Művelődési Minisztérium Filmfőigazgatóságának, majd a fővárosi, illetve megyei tanácsok művelődési osztályának engedélyére van szükség ahhoz, hogy igénybe vehessék a kisiparosokat és kiskereskedőket megillető vámkedvezményt. Ennek alapján 200 ezer forint belföldi értékig az általános szabályok szerint kaphatnak videofelszerelést és vámmentességet". Az említett engedélyek azonban nem járnak együtt automatikusan a vámmentességgel. Erre a legjobb példa a vendéglátósok helyzete. Nekik ugyancsak be kell szerezniük a felsorolt hivatalok pecsétjeit, amennyiben a Radeberger mellé Bruce Lee-t is kívánnak nyújtani, viszont nem kapnak vámkedvezményt (ahogy ezt számtalan felháborodott hangú telefonálónk elpanaszolta).

A jogszabály ugyanis csak a tevékenység folytatásához alapvetően szükséges gépről, készülékről, szerszámról és műszerről is ír. Nem érinti tehát azokat, akik, akárcsak a vendéglátósok, csak bővítik a szolgáltatást a videóval. A lényeg, hogy az alaptevékenység, alapszolgáltatás elengedhetetlen eszköze legyen a video. Így például megkapják a vámkedvezményt az esküvői vagy gyermekfelvételeket hivatásszerűen iparengedéllyel előállítók. A magánkölcsönzők a kölcsönzött tárgyakra nem kapnak vámmentességet.

Nem érvényes a kedvezmény a kazettákra sem. Ahogy ez utóbbiak vámértékét nem csökkenti a „VHS kedvezmény" sem. Az átlagos vámértékek az üres kazetták esetében játszási időtől és tartalomtól függően 600–900–1200 forint között mozognak, s az előbbiek alapján 30 százalék a vám. Újra csak leírjuk: nem vámkezelhetők a hazánk vagy más szocialista ország, továbbá bármely nép, nemzetiség, felekezet vagy faj elleni gyűlölet keltésére alkalmas, valamint a szocialista közerkölcsöt és közszemérmet sértő sajtótermékek, kiadványok, ábrák és tárgyak (pornográf jellegű termékek, horrorfilmek stb.).

Centizett forintok

Szó esett lejátszókról, szalagokról, végül hátravan a házi videózás legalább ennyire elengedhetetlen eszköze, a jó minőségű színes televízió. Ez az a berendezés, melynek vámértékét a turista maga is könnyen kiszámíthatja. A legutóbbi időkig elég volt a tévéképernyő átmérőjét megszoroznia 600-zal. Nemrégiben finomították a módszert. A hifi sztereo készülékeknél centiméterenként 900, a hagyományos nyugati gyártmányú televízióknál 600, s a szocialista országokból behozott berendezéseknél 300 forint lett a szorzó.

Nem érvényes mindez a monitorokra, melyek vámértékét más módszerekkel határozzák meg, s mivel ezek a méregdrága készülékek csatlakozásukról könnyen felismerhetőek, nem érdemes megpróbálni egyszerű színes televízióként feljegyezni a vámpapírra. Fordított esetben, ugyancsak hiábavaló kísérlet letenni a nagyesküt a határon, hogy a színes televíziót csakis monitorként fogjuk használni.

Ajándék gépnek nézd a korát!

Befejezésül még egy jó tanács. Ne fogadjunk el mindent a rokonoktól és a barátoktól, illetve ne próbálkozzunk műszaki cikkek vám előtti mesterséges koptatásával. Részben, mert ez úgyis kiderül. A „használtság" mértékét a gépjárművek és ezek alkatrészei kivételével figyelembe veszik.

A gépjárműveknél minden esetben az új állapotot, vagy alkatrészeiknél legalább 50%-os műszaki állapotot vesznek figyelembe a vámérték megállapításakor. Ennek a rendelkezésnek az az elvi alapja, hogy ne árasszuk el az országot korszerűtlen, lepusztult, gyakran amúgy is javíthatatlan műszaki cikkekkel.

V. B.

kis-Lexikon

A magazin műszaki szakkifejezéseihez

ADAPTER
– illesztő- vagy átalakító egység két készülék között

AM
(amplitúdómoduláció)
– olyan jelátviteli mód, amelynek során a vivőhullám nagyságának változásai hordozzák az átvinni kívánt információt

ANIMÁCIÓ
– mogzókép-készítési eljárás, melynek során a felvenni kívánt tárgy egy-egy mozgásfázisáról rögzített kameraállásból egyenként készítünk felvételeket, melyeket gyors egymásutánban lejátszva folyamatos mozgás érzetét kapjuk

ÁRNYÉKOLÁS
– 1. vezetéket körülvevő külső hengeres fémburkolat (szövet vagy fólia);
2. tereptárgy rádióhullámok egyenes vonalú terjedését megakadályozó hatása

BURST
– referencia segédjel a színinformáció átviteléhez, amely az egyes tévésorok elején található (l. színsegédvivő)

CCTV
(Closed Circuit TV)
– zártláncú tévé (l. ZTV)

CHROMAKEY
– olyan videotrükk, amely eltérő színű képrészletek segítségével kombinál össze két videoképet úgy, hogy az egyik kép bizonyos színű részei helyén megjelenik a vele szinkronban lévő másik kép megfelelő részlete (l. bluebox, háttértrükk)

DECK
– olyan elektronikus információs készülék, melyből hiányzik a megjelenítő és az azt kiszolgáló egység (végerősítő és hangszóró, képcső és kiszolgáló áramkörei stb.)

DIGITÁLIS
– diszkrét, elkülönített, meghatározott értékű, időben nem folyamatos jelekkel dolgozó (rendszer, készülék stb.)

DOC
(Dropout Compensator)
– olyan áramkör a képmagnókban, amely rövid jelkimaradás esetén visszajátszáskor a megelőző képsorral vagy egy átlagos feszültségszinttel helyettesíti a hiányzó sort vagy sorokat

DRUM SERVO
– a fejdob mozgását vezérlő szervoáramkör a képmagnókban

EFP
(Electronic Field Production
– helyszíni videoműsorkészítés)
– mozgó (gépkocsiba telepített) videofelvételi egység, amely kész, a stúdióból egyből adásba adható videoanyagot készít utómunkálat nélkül

ENG
(Electronic News Gathering – elektronikus hírgyűjtés)
– kis vagy egyszemélyes stáb által készített híradószerű videofelvételi eljárás

FEHÉRSZINT
– a videojel legnagyobb feszültségértéke, amelynél a fekete-fehér tévé képernyője fehér

FEKETESZINT
– a videojel legkisebb értéke; ilyenkor a tévéképernyő „fekete", mivel az elektronsugár nem gerjeszti a fényporréteget

FÉMGŐZÖLT SZALAG
– vákuumos fémgőzölögtetéssel létrehozott mágnesezhető rétegű szalag, melynek szemcsefinomsága sokszorosan meghaladja a hagyományos mágnesszalagokét

FM
(frekvenciamoduláció)
– olyan jelátviteli eljárás, amelynek során a vivőhullám frekvenciaváltozásai hordozzák az átvinni kívánt információt

FORMÁTUM
– videofelvétel geometriai (és az ennek megfelelő elektromos) elrendezése a választott videoszalagon

HÁTTÉRTRÜKK
(l. chromakey, bluebox)

IDŐKÓD
(time-code)
– a videoszalagra felírt elektronikus kódjel, melynek segítségével a szalag tetszőleges helye azonosítható és (automatikusan) visszakereshető

IRÁNYÉRZÉKENYSÉG
(iránykarakterisztika)
– bizonyos érzékelők – pl. vevőantennák vagy mikrofonok – azon tulajdonsága, hogy a különböző irányokból jövő jelekre jobban vagy kevésbé érzékenyek

JOG
– „kockázó", félképenkénti keresés képmagnókon

MAKRO
– extrém közeli beállítás videofelvételnél

MULTI-ELŐTÉT
– prizmaszerű csiszolattal ellátott optikai előtét, amely a látványt többszörözi

PRO
– gyakran használt kifejezés a kiváló minőség jelzésére – inkább a reklámmal hozható kapcsolatba, mint egzakt műszaki fogalmakkal

SHUTTLE
– gyorskeresés jelzése képmagnókon

SVENK
(pan – panorámázás)
– a kamera vízszintes síkban történő mozgatása felvétel közben jobbra vagy balra

SZÍNSEGÉDVIVŐ
(Color Subcarrier) – a színinformációt hordozó segédjel színes videorendszerekben (l. burst)

TRACK-JELEK
– a videoszalag szélére felvett 50 Hz-es impulzusok, amelyek biztosítják, hogy visszajátszáskor a videofejek pontosan az előzőleg felvett videosávokon haladjanak

UV-SZŰRŐ
– ultraibolya-szűrő

VARIO
– változtatható gyújtótávolságú objektív; a gyújtótávolság változtatásával felvétel közben a tárgyhoz való közeledés vagy az attól való távolodás látszatát lehet kelteni (l. zoom)

VPS
(Video Program Selector)
– olyan áramkör a képmagnó időzítőegységében, amely az adóból jövő kódjelre ténylegesen elindítja a felvételt az előzőleg beprogramozott idő környezetében (pl. a műsor késése esetén annak kezdetekor)

Szerelem és erotika a filmművészetben

A KÉK ANGYALTÓL A „BUTA SZŐKÉIG

2. rész

Sorozatunk első részében a húszas évek végéig jutottunk el, s az emlékezetes fekete szerdai tőzsdecsőd, 1929. szeptember 24-e után következő időszak hosszú ideig rányomta bélyegét Európa filmművézetére. A megrázkódtatást gyorsabban kiheverő Amerikában a mindjobban iparosodó filmgyártás továbbra is ontotta a sztárokat, akik a ruháikat ugyan nem dobálhatták le magukról a filmvásznon, erotikus megjelenésükkel mégis lázba hozták a férfinézők millióit.

Star system, azaz csillagrendszer – így nevezték el a húszas évek Amerikájában azt az irdatlan gépezetet, amelynek egyetlen feladata az volt, hogy sorozatban gyártsa a közönség igényeit minél teljesebben kielégítő filmcsillagokat. E rendszer szellemi atyja Adolph Zukor volt, s ő alapította Hollywood ma is virágzó filmgyárát, a Paramountot.

Zukor első sztárja ugyan nem tartozik az erotika filmbeli megtestesítői közé, mégis érdemes néhány szót vesztegetni rá, hogy pontosabb képet kapjunk egy érdekes mechanizmus működéséről. A filmszínésznő neve Mary Pickford (eredetileg Gladys Smith), ír származású kanadai lány, s néhány év leforgása alatt olyan népszerűségre tett szert, hogy az Egyesült Államokban „Our Mary" (A mi Marynk), majd „America's Sweetheart" (Amerika menyasszonya) néven emlegették. Göndör, szőke hajú, babaarcú lány volt Mary Pickford, akinek minden filmjében a gyermeki jóságot kellett megszemélyesítenie, s e célból elképesztően bárgyú forgatókönyveket írtak számára. Az átlagos amerikai nézőnek Mary a harmatos ártatlanságot jelentette, így hát a filmipar mindent elkövetett, hogy ezt az illúziót szét ne rombolja: a színésznő leginkább matrózruhácskát viselt, majdnem mindig anyja jelenlétében tűnt fel, nehogy egy „vadállati" férj – a maga alantas vágyaival – szétoszlassa a szűziesség rózsaszínű képét. A filmvásznon tilos volt dohányoznia (még ceruzát sem vehetett a kezébe, mert az a hátsó sorokból esetleg cigarettának látszik), a szeszes italokat is száműzték Mary hamvas kezecskéiből. Az amerikai filmipar vezetői valóságos traumát éltek át, amikor a bálványozott csillag beleszeretett Douglas Fairbanksbe, s a producerek minden tiltakozása ellenére feleségül ment hozzá. Igaz, hogy előbb mindkettőjüknek el kellett válniuk. Ez a házasság kis híján véget vetett Pickford tündöklésének. Az ünnepelt sztár mégsem vesztette el a közönség kegyeit, folytatnia kellett kislányszerepeit. Hogy továbbra is gyermeki legyen, s ne gyermeteg, filmtechnikai trükkökkel siettek a segítségére: a szokásosnál sokkal nagyobb poharakat, tányérokat, kilincseket használtak a forgatáskor, és férfi partnerei is feltűnően magas termetűek voltak. Rejtély, hogyan tudta húsz éven keresztül lebilincselni közönségét.

„Túl kövér vagyok, és az arcom olyan, mint egy krumpli" – ez a megállapítás Marlene Dietrich színésznő szájából hangzott el, amikor Joseph von Sternberg rendező fölkérte a Kék angyal (Die Blaue Engel) című film főszerepére. Sternberg azonban nem tágított, s ezzel kezdetét vette a filmtörténet legnagyobb nőiesség-mítosza. Marlene hamarosan Amerikába került, ahol – Greta Garbóhoz hasonlóan – négy év alatt öt tucatfilm főszerepét kellett eljátszania. Ennyi idő azonban éppen elegendő volt ahhoz, hogy „a végzetes szerelem asszonya", „szexepil-császárnő" váljék belőle. Az eleganciájáról is híres Marlene valójában lompos színésznőként érkezett meg Hollywoodba. Érdekességképpen idézzünk erről egy részletet kissé rosszmájú pályatársa, Hedda Hopper visszaemlékezéseiből: „. . . egy teán találkoztunk futólag. Amikor Travis (Marlene Dietrich későbbi szabója) meglátta, az ájulás környékezte. Telt csípőjére szoros, fekete strucctollszegélyes szaténruha tapadt, uszályt vonszolt maga után. Travis felkarolta őt, és ettől fogva kettejükben öltött testet a kor divatja. Marlene imádta a tollakat... A paradicsommadár, a strucc tollát, a tolldíszeket és a kitömött madarakat. Travis egyszer tervezett neki egy paradicsommadár-tollas, fekete estélyi ruhát, ami négyezer dollárba került. Zajos sikert aratott, Hollywood minden filmcsillaga ugyanolyan ruhát akart magának, de képtelenség volt annyi tollat előteremteni."

Amerika filmrajongóit nemcsak a Marlene Dietrich-féle végzet asszonya vonzotta. Stan Laurel és Oliver Hardy egyik vígjátékában feltűnést keltett az a jelenet, amelyben a színésznő ruháját becsípi egy gépkocsi ajtaja, majd az autó elindul, s a szép filmszínésznő ottmarad félmeztelenül. Az ilyesféle jelenetekből nem sok csúszhatott át a szigorú cenzúrán, s ha mégis megtörtént, viharos sikert arattak a kiéhezett férfinézők körében. A félmeztelen színésznőt Jean Harlow-nak hívták, s rövidesen elhalmozták mesés szerepajánlatokkal. A platinaszőke szépség a Pokol angyalai című repülősfilm egyik jelenetében elöl-hátul mélyen kivágott ruhát visel, s miközben vidáman társalog egy tiszttel, hirtelen megszólal: „Megbocsát, ha itthagyom egy pillanatra, és magamra veszek valami könnyebb ruhát." Jean Harlow előszeretettel viselt átlátszó, dekoltált ruhákat, így ő sem kerülhette el a katolikus vénlányegyletek dühödt támadásait. Jeant, aki szerint a ▶

nemiség éppolyan természetes, mint az alvás, az evés és az ivás, megpróbálták tisztes háziasszonnyá alakítani. Mielőtt még sikerülhetett volna a producerek terve, Jean Harlow meghalt, tömeghisztériát váltva ki szerte az Egyesült Államokban.

1932-től Mae West, ez a rendkívülien érzéki szépség adott munkát az amerikai cenzúrának. Már gyermekkorában színpadra lépett, s nem is akárhogy! Szerepléseivel kivívta magának a „baby vamp" címet. Ő volt a megalkotója a shimmy nevű, egykor rendkívül népszerű táncnak, majd e nagy tömegeket megmozgató „találmánya" után zenés színházak, orfeumok csillagává vált. Amikor erre is ráunt, gondolt egyet, s fölcsapott írónőnek. Vígjátékokat írt, amelyekben olyan gátlástalan kendőzetlenséggel tárgyalta a nemiség kérdéseit, hogy a rendőrség bezáratta a színházat, ahol ő maga játszotta a főszerepet Szex című darabjában. Büntetésképpen tíz napra a prostituáltak börtönébe zárták. Filmjei korántsem voltaklehettek olyan botrányosak, mint a színdarabjai, híres volt azonban „vetkőztető nézéséről", amikor tekintete az előtte álló férfin lassan, kimérten és kihívóan kúszott végig, alulról fölfelé...

Mae Westet, a színésznőt a saját regényéből vett idézettel jellemezhetjük legtalálóbban. „Olyan szép volt, hogy az embernek elállt a lélegzete. Nem volt benne semmi közönséges, fiatal volt, dereka olyan karcsú, mint a nádszál, keblei dúsak, vérforralóak... ujjain, csuklóján gyémántokat viselt, amelyek arra szolgáltak, hogy felhívják a férfiak figyelmét, és meggyőzzék őket arról, hogy az önmegtartóztatás bűnénél sokkal kívánatosabb a paráznaság erénye..."

A harmincas években egyremásra kapta a hírnév szárnyaira a színésznőket, akiknek neve ugyanolyan gyorsan feledésbe is merült. A sok filmszínésznő közül – akik csak halvány utánzatai lehettek a nagy sztároknak – említsük meg Hedy Lamarrt,

aki egy emlékezetes botrány által vált nevezetessé.

A bécsi születésű, rendkívül kellemes külsejű Lamarrt anyaszült meztelenül láthatták az 1934-es velencei filmfesztivál szerencsés nézői Machaty Eksztázis című alkotásában. A főszereplő nem sokkal ezután egy gazdag fegyvergyáros felesége lett, s az újdonsült férj megpróbálta fölvásárolni az Eksztázis összes kópiáját – sikertelenül. A Hollywoodba került Hedy Lamarrnak ez volt az első és egyben utolsó feltűnést keltő szereplése.

Emlékezzünk meg egy másik férfibolondító filmcsillagról is, aki sikereit elsősorban a második világháború idején és az azt követő néhány évben aratta. Rita Hayworth eredetileg a Margarita Cansino névre hallgatott. A spanyol származású szépségből vörös hajú, erotikus tündért faragtak producerei, s 1945–46-ra a legnépszerűbb „cover girl" (címlaplány) lett az Egyesült Államokban. Ő a negyvenes évek második felének eszményi nője Amerikában, aki mellesleg fantasztikusan táncolt, így felváltotta a „géppuskalábú lányt", Ginger Rogerst Fred Astaire oldalán. Sikerének csúcsára a Gilda című közepesre sikeredett, ma már feledésbe merült filmjében ért, amelyben utánozhatatlan mozdulattal húzta le – sajnos nem a ruháját – hosszú, fekete kesztyűjét. Ez a szertartásos mozdulatsor mégis úgy hatott, mintha valóban levetkőzött volna. Rita Hayworth népszerűsége akkora lett, hogy 1946-ban a Bikini-szigeteknél fölrobbantott kísérleti atombombára is ráragasztották az arcképét. Egy amerikai expedíció az Andokban befalazta Rita Hayworth egyik filmjét, hogy az utókor is láthassa e nem mindennapos csodát.

A második világháború háttérbe szorította a filmművészetet, egyedül a náci propagandagépezet gyártatta sorozatban az erotikus és pornófilmeket, ezek az „alkotások" azonban elsősorban politikai-ideológiai céllal készültek, s legfeljebb a fasiszták által hirdetett fajelmélet, felsőbbrendűségi teória illusztrálására voltak alkalmasak.

A szétzilált, háború tépázta világban mintha a star system is fölmondta volna a szolgálatot. Jelentéktelen színésznők még jelentéktelenebb filmjei uralták a filmvásznakat. Ebből a tehetségtelen tömegből emelkedett ki 1946-ban Jane Russell – no nem kivételes képességeivel, hanem szépséges, dús kebleivel. Rajta is ragadt a név: „A kebel". A törvényen kívüli (The Outlaw) és A francia vonal (The French Line) című filmjei megint csak a cenzoroknak okoztak bosszúságot, s – talán nem túlzás – Jane „mell-képeivel" némi örömet is.

1947-ben kezdte meg pályafutását a háború utáni évek legnagyobb hatású szexbombája, Norma Jean Mortensen, akit ez alkalomból átkereszteltek Marilyn Monroe névre. A Los Angelesben született Marilyn gyermekkora maga volt a pokol. Egy idegbajos munkásasszony törvénytelen lányaként látta meg a napvilágot, s családjában több ágon is fel-felbukkant az elmebetegség. A kis Norma idegen családokban nevelkedett, s nem sok hiányzott hozzá, hogy ne érje meg a felnőttkort. Kétéves korában egy őrült majdnem megfojtotta, vánkost szorítva az arcára. Hatéves volt mindössze, amikor egy ferde hajlamú férfi megerőszakolta. Ott,

ahol nevelkedett, mindig neki kellett elvégeznie a legpiszkosabb munkát, mosogatással, súrolással töltötte az idejét. Egy ideig árvaházban élt, s annyira szégyellte az intézeti egyenruhát, hogy a templomban meztelenre vetkőzött. Serdülőkorának legnagyobb élménye egy kölcsönkért kék pulóver volt, amely különösen feszült rajta. Ezt az eseményt így írja le később: „Amikor beléptem az osztályba, a fiúk hirtelen üvölteni, nyávogni kezdtek, le-föl ugráltak... Életemben először történt, hogy a környezetem fölfigyelt rám. Először szereztem magamnak barátokat." Ezután Norma szinte kereste a feltűnést, s igen rossz hírbe keveredett. Hamarosan férjhez ment egy tisztességes munkáshoz, legfőképpen azért, hogy ne kelljen visszatérnie az árvaházba. Egy öngyilkossági kísérlet után, tizenhét éves korában már elvált asszony.

Hogy pénzhez jusson, meztelenül modellt állt egy reklámnaptár felvételeihez, s ez a naptár indította el fantasztikus útján Normát. A naptár ugyanis több millió példányban fogyott el szerte az Egyesült Államokban, és felfigyeltek rá a filmproducerek is. Jelentkezett a Twentieth Century Foxnál, s apró-cseprő szerepekkel megindult pályáján.

1950-ben végre elérkezett az alkalom, hogy kiugorjon az ismeretlenségből. John Huston Az aszfaltdzsungel című filmjében egy zugügyvéd kitartott szeretőjét játszotta, ám a szerep nem hozta meg a sikert. Egész sor középszerű alakítás után 1953-ban, a Niagara bemutatásával kirobbant a siker. A kritikusok szerint ezt elsősorban annak a vöröses színű ruhának köszönhette, amelyben Marilyn teljesen meztelennek tűnt; másodsorban pedig annak, hogy egészen sajátosan, összeszorított térdekkel járt-kelt a filmben, s ez a hullámzó mozgás – azon felül, hogy kiemelte érzéki formáit – erotikus volt, izgató, különleges.

A Niagarát sorozatban követték a főszerepek, Marilyn hatása elsöprő volt – a közönség körében. A lapok filmrovatai ugyanis nem kímélték a szőke csodát, „ostoba luxuslibának", „buta szőkének" titulálták, s azt is megírták róla, hogy több van a blúzában, mint a fejében. Egyik bírálója szerint „két dolgot csinál remekül: ahogyan jár, és ahogy megáll. Meg aztán jó érzékkel mindig a méreténél vagy két számmal kisebb ruhákat vesz magára."

Sikerének első esztendejében megkapta a Photoplay Awardot, az év legnépszerűbb színésznőjének járó díjat. Ettől kezdve már nem vállal annyi szerepet, évente mindössze egyet-kettőt. Amerika pedig feltétel nélkül imádta választottját, rajongói lesték szavait, a riportereknek adott nyilatkozatait. Ha egy kérdésre sikerült szellemesen válaszolnia, másnap már szállóigévé változott a felelet. Amikor egy újságíró arról faggatta, hogy mit vesz fel éjszakára, a következő volt a válasz: „Chanel N° 5. parfümöt!"

A Hét év vágyódás (The Seven Year Itch) című filmjének befejezése után kijelentette, nem hajlandó tovább ostoba libaként szerepelni, s megvált a Twentieth Century Foxtól. New Yorkba költözött, és megalapította saját filmgyártó vállalatát, a Marilyn Monroe Corporationt. New Yorkban végre megtalálta önmagát az Actor's Studio nevű színésziskolában, úgy érezte, itt tanulta meg igazán a színészi mesterséget. Arra a kérdésre, hogy miért tanul színészetet, azt felelte: „Egyszerűen azért, mert megnéztem a filmjeimet." Ez a mondat nem kis bátorságra vall egy befutott, világsztár filmszínésznőtől. Marilyn Monroe, aki a testével, erotikus trükkjeivel tört a siker csúcsára, egész életében szenvedett attól, hogy nem érezhette magát nagy színésznőnek.

Berkes András

Kiss Árpád felvétele

ISTEN, SHAKESPEARE ÉS WOODY

Legfrissebb híreink szerint Allen Stewart Konigsberg, a New Orleans-i Temetési és Ragtime Zenekar klarinétosa megint *nem utazott el* Cannes-ba, ahol tizenhatodik, *Radio Days* című filmjét vetítették, továbbá: élettársa, Mia Farrow, eddigi négy saját és három örökbefogadott gyermeke mellé vár egy nyolcadikat – az ötvenkét éves Woody Allen apa lesz.

Allen nem botrányhős, de érdekes módon az úgynevezett „kis színes hírek" többet foglalkoznak vele és magánélete különcségeivel, mint a szaklapok filmjei elemzésével. Egy-két bágyadt fesztiváltudósítás, közhelyeket felsoroló kritika és elemzés, melyekben Chaplinhez, Buster Keatonhöz hasonlítják, freudizmusát emlegetik – szinte ez minden. Pedig két filmjét is játsszák egyszerre a mozik *(Zelig, Broadway Danny Rose)*, egy harmadikat nemrég láthattunk a Filmglóbuszban, s hamarosan ezt is bemutatják *(Hannah és nővérei)*. (Magazinunk megjelenésére a hamarosanból múltidő lehet.)

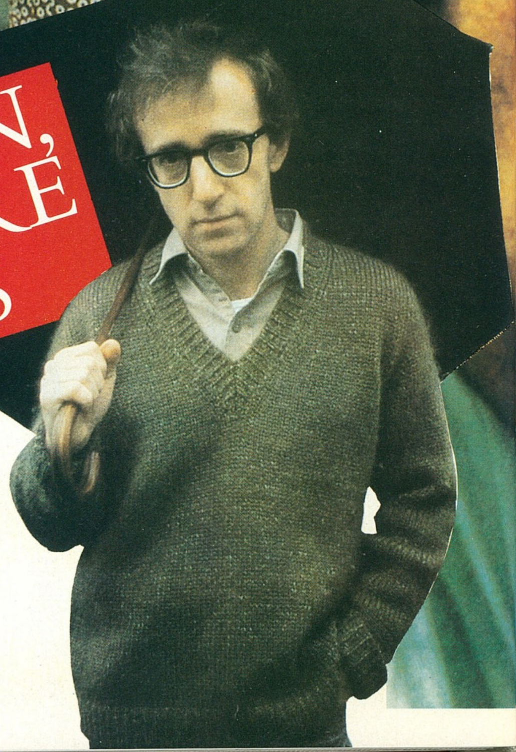
Woody Allen nem kommerszfilmsztár, de a filmművészet, amely az elemzések számával értékeli fel vagy le alkotóit, vele kapcsolatban, úgy látszik, máig tanácstalan. Filmjei sikeresek, de nem valószínű, hogy videokazettán vándorolnának, egyre kopottabb kalózmásolatok készülnének róluk. Kié tehát Woody Allen?

Azt mondják róla az amerikai filmesek, hogy a kizárólagos lehetőségek birtokosa. Hogy szertelen lendülettel függetleníti magát a Nagy Pénzcsináló Filmgépezettől, amelynek ők, a többiek, többé-kevésbé kénytelenek behódolni. Hogy semmilyen engedményt nem tesz a kasszasikernek, egyszóval: azt csinál, amit akar. Pontosabban: azt csinál*hat*, amit akar. Pedig amikor pályája kezdetén mint kabarékomikus lépett fel New Yorkban, azt jósolták neki: humora annyira helyiértékű, hogy Greenwich Village-en – New York művésznegyedén – kívül nem fogják megérteni. Aztán ez a különös humor váratlanul nagyot robbant Európában. Kiderült, hogy otthon közepesen fogadott filmjei a Kontinensen és Angliában is zajos sikert aratnak.

Tény, hogy humorában nagyon kevés a speciálisan amerikai. Gondoljunk csak az időnként a mi tv-nkben is felbukkanó amerikai showkra. Milyen idegenkedve figyeljük a gyermekesnél is gyermekesebb vicceket, az állandó, idegbetegen felvillanyozott jókedvet, a pubertáskori nyerítéseket. Allen is vicceket mond, poénokat süt el (egy helyütt azt meséli, hogy van egy poénja, melyet minden egyes filmjébe beleforgatott, és eddig kivétel nélkül mindig kivágott), látszólag hű tehát az angolszász kabarék hagyományához, saját múltjához – ám Allen filmjeiben az igazi mulatságot nem a poénok nyújtják.

Fehér kezeslábasban, ejtőernyővel a hátukon, maguk mö-

gött hosszú fehér farkat húzva rohannak a spermák. Van köztük egy néger is és egy vörös hajú, szemüveges, aki fél ugrani (*Minden, amit tudni akarsz a szexről...*). Teniszezés után megismerkedik egy férfi és egy nő, rettenetesen zavarban vannak, és nagyon hülyén viselkednek (*Annie Hall*). A főhős kilép a történetből, és odafordul az utcán egy fiatal párhoz, hogy megkérdezze, ők hogy csinálják a szerelmet. A pár valahogy így válaszol: mi szépek vagyunk, fiatalok, jómódúak, nagyon sznobok és rém üresfejűek, úgyhogy nincsenek egymással konfliktusaink (*Annie Hall*). Allen *szituációban* gondolkodik, nála a mulatság mindig a helyzet *keretei* és a belé töltött *tartalom* közötti feszültségből fakad.

Ha az ember elfogadja azt a mulatságos helyzetet, hogy belülről nézze egy férfi „működését" szerelmi akciója közben, akkor először robbanóan furcsának, de végső soron meglepően természetesnek tűnik, hogy az egyik sperma – Woody Allen maga. Tehát nem Woody Allen játssza az egyik spermát, hanem az ő jól körülhatárolt, ismert figurája kerül ebbe a helyzetbe, melyben éppúgy reagál, mint a tenisz utáni ismerkedéskor, vagy amikor meginterjúvolja a járókelőket. Ha az ember kívülről tudja az ismerkedés konvencióit, rettentő jól mulat azon, hogy ez az ismerkedés mennyire meg akar felelni ezeknek a konvencióknak és ez mennyire nem sikerül. Ha a néző elfogadja egy realista film szabályait, megdöbben, hiszen a saját mindenhatóságának kellemes környezetében mint egy lubickoló gyerek Allen, aki, ha akar, átlép ezeken a szabályokon, sőt, azt is megengedheti magának, hogy saját véleményét azokkal mondassa el, akikről lesújtó véleményét kialakította – csiklandós örömhöz juttatva ezzel a nézőt.

Woody Allen – hagyományőrző. Nagyon nagy szeretettel fordul ahhoz a kultúrához, amelyet azok a művelt, sőt túlművelt értelmiségiek, akiknek körébe tartozik, ma átkozni szoktak. A nép mákonyának tartott Mozi például kevésszer jelenik meg egy szabályainak fittyet hányó rendező filmjében ilyen megértő fényben, mint éppen nála. Komolyan veszi ezt a mozikultúrát és ad absurdumig viszi (*Kairó bíbor rózsája*). A szép férfiak és nők, a nagy érzelmek és szép ruhák, a pezsgő és a tánc filmkultúrája azt mondja magáról: nézz a tükrömbe, tulajdonképpen te is ilyen vagy, ilyen *lehetnél!* Ez a filmtípus elfeledteti az emberrel saját szűkös lehetőségeit és kínos ügyetlenségét. Ezekben a filmekben ugyanis a hősöknek még az ügyetlensége is valódi értelmet kap, vagy, s mert százan-ezren-millióan azonosulnak vele – megnemesül. Ezek a filmek a történet *csomópontjait* mutatják, a konfliktust, majd a megoldást, a közte lévő hétköznapian zötyögő időt átugorják, legfeljebb lejelzik. Sűrítenek és ezzel hamisítanak. És bizony ezek a filmek *élet- és magatartásmintát* sugallnak, noha ezek a minták kevéssé használhatók közvetlenül, mert kijőve a moziból, a napfényen elolvadnak, áttételesen mégis segítenek élni-túlélni. Allen nagy toleranciával beszél a mozinak erről a funkciójáról, ám ő maga másképp szerkeszt.

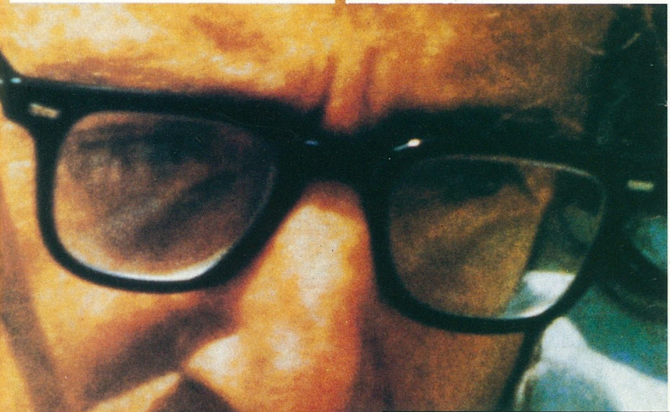
Filmjei ritkán mutatnak csomópontokat, vagy ha igen, ezeket a Nagy Pillanatokat lerángatja a hétköznapba, direkt elügyetlenkedi, ellene fogalmaz – egyszóval a *hétköznapian zötyögő időt* filmezi. Az ő filmjeit nézve a ráismerés – hiszen én is pont ilyen vagyok! – ezért olyan felszabadító. Hiszen mindannyian ebben a hétköznapi időben ülünk nyakig. Meg aztán Woody Allen filmjei nem tukmálják ránk a ráismerést, hanem lenyűgöző természetességgel „csak" önmagukat mutatják. Allen tehát szentesíti a hétköznapit, felment ügyetlenségünk kínzó érzése alól, élet- és magatartásmintát nem kínál, de amit mégis ad, az használható, mert *ismerős*. Ezek a filmek szélesítik a viselkedés lehetőségeinek határait, *toleranciát* követelnek. De nem agresszíven és hidegen, mint az avangárd, nem lázadva és nem felemelt mutatóujjal.

Woody Allen nagyon vonzódik az európai klasszikus irodalomhoz, Shakespeare, Tolsztoj, Flaubert neve bukkan fel minduntalan filmjeiben és nálunk is kiadott humoreszkjeiben, stílusparódiáiban. (Könyve Franciaországban Shakespeare, Isten és én címmel jelent meg.) A háború és békéből forgatta *Szerelem és halál* című filmjét, a Szentivánéji álom volt az alapanyaga a *Szentivánéji szexkomédiának*. Ez a heves irodalmi érdeklődés éppolyan *ragaszkodó és tiszteletlen*, mint Allen önmaga. Ez az ellentét teszi őt oly vonzóvá és oly ismerőssé a közép-európai értelmiségi szemében. Ilyenek vagyunk. Vagy tán ilyenek szeretnénk lenni.

És ha újra fölteszem a kérdést: kié hát voltaképp Woody Allen, úgy látom, éppúgy magáénak vallhatja egy párizsi irodalomtudós, mint egy különc olasz avangárd-színész, vagy egy Humphrey Bogartért rajongó filmőrült idős hölgy. Woody Allent végül is szereti a filmkritikusok és a nézők, az amerikaiak és a magyarok (igaz, a magyarok Kern Andrással *együtt* szeretik, akiről Allen ezt nyilatkozta: szívesen megismerkedne vele, bár kicsit sajnálja, hogy az ő hangját még nem hallották a magyar nézők). Allent szereti, aki a moziba csak röhögni jár, és az is, aki egy közösséggel, hagyománnyal szeret azonosulni a művészetben.

Egyszóval, azt hiszem, Woody Allen *tényleg* mindannyiunké – akárcsak Isten és Shakespeare.

Faragó Zsuzsa

1966	**– What's New Pussycat? (Mi újság, cicus?)**	**– színész**
1967	**– Casino Royale**	**– színész**
1971	**– Play it Again, Sam! (Játszd újra, Sam!)**	**– forgatókönyv – színész**
1976	**– The Front (A strómann)**	**– színész**

Rendezések

1966	**– What's up Tiger Lyli? (Mi újság, Tigris Lili?)**	**– forgatókönyv – színész – rendező**
1969	**– Take the Money and Run! (Fogd a pénzt, és fuss!)**	**– forgatókönyv – társíró – színész – rendező**
1970	**– Bananas (Banánok)**	**– forgatókönyv – színész – rendező**
1972	**– Everything You Always Wanted to Know About Sex but you Were Afraid to Ask... (Minden, amit tudni akarsz a szexről, de nem mered megkérdezni...)**	**– forgatókönyv – színész – rendező**
1973	**– Sleeper (Alvó)**	**– forgatókönyv – társíró – színész – rendező**
1975	**– Love and Death (Szerelem és halál)**	**– forgatókönyv – színész – rendező**
1977	**– Annie Hall**	**– forgatókönyv – társíró – rendező**
1978	**– Interiors (Szobafestők)**	**– forgatókönyv – társíró – rendező**
1979	**– Manhattan**	**– forgatókönyv – társíró – színész – rendező**
1980	**– Stardust Memories (Csillagporos emlékek)**	**– forgatókönyv – színész – rendező**
1982	**– A Midsummer Night's Sex Comedy (Szentivánéji szexkomédia)**	**– forgatókönyv – rendező**
1983	**– Zelig**	**– forgatókönyv – színész – rendező**
1983	**– Broadway Danny Rose**	**– forgatókönyv – színész – rendező**
1984	**– The Purple Rose of Cairo (Kairó bíbor rózsája)**	**– forgatókönyv – rendező**
1985	**– Hannah and Her Sisters (Hanna és nővérei)**	**– forgatókönyv – rendező**
1987	**– Radió Days (A rádió kora)**	**– forgatókönyv – rendező**

Csúcs a csúcson

A lézervideo-lemezt még a videotulajdonosok közül is csak kevesen ismerik hazánkban. Annyit mindenesetre tudunk róla, hogy a kompakt diszkhez hasonló formájú és azt, hogy kiváló képminőséget produkál. Ez utóbbi akkor derül ki, amikor az otthon egy másik videomagnóról átmásolt filmet összehasonlítjuk egy jól menő „fekete" másolóüzem termékével. A színek csillogók, a kontúrok élesek – vagyis a másolat éppen olyan, mint ez eredeti. A képminőséggel csak a készülék és a lemezek ára vetekedhet – Nyugat-Európában is csak kevesen engedhetik meg maguknak, hogy ilyen költséges hobbinak hódoljanak.

A közelmúltban azonban egy olyan készülék jelent meg a piacon, amely minden video- és hifitorony-tulajdonos szívét megdobogtatja. A neve Philips CDV-Kombiplayer, ára 1300–1500 nyugatnémet márka között van, tehát a közepes szolgáltatást nyújtó videokészülékek árkategóriájában helyezkedik el.

Mit tud ez a nagy hírveréssel beharangozott szerkentyű? Az új Philips-„fióka" első villantásra egy nagyméretű audio CD-nek vagyis egy kompakt lemezek lejátszására alkalmas készüléknek tűnik, szolgáltatásai azonban nevéhez méltóan ennél jóval sokoldalúbbak. Gombnyomásra halk zümmögéssel egy kis tányérka nyúlik ki a dobozból – éppen úgy, mint a ma használatos kompakt diszk lejátszóknál. Ezen a tányéron azonban többféle lemez elhelyezésére van lehetőség.

Először is a már „hagyományos", 12 centiméter átmérőjű audio CD-k, vagyis hanglemezek játszhatók le a készüléken. A mai kompakt diszkekre legfeljebb 70 perc körüli műsoridő vehető fel, de a lemezgyárak általában ezt sem használják ki teljesen, megelégszenek 50–60 perc (egy hagyományos hanglemeznyi) zenével.

Második lehetőség az úgynevezett Video Single, ezen hat perc kép és digitális hang hallható és látható kiváló minőségben, de lehetőség van arra is, hogy ezen a korongon csak 20 perc hangot tároljanak kép nélkül.

A harmadik lehetőség a video EP. Az EP, azaz a rövid műsoridejű lemezen 20 perc képanyag és az ezt kísérő digitális hang található, míg a video LP-n, a hosszú műsoridejű lemezen – s ez a negyedik lehetőség – kétszer 60 perc műsoridő helyezhető el képben és hangban – ez utóbbi is digitális!

Végül ötödikként megtalálható ezen a tányérkán egy olyan felület is, ahová a Laser-Vision lemezek (60 perc kép és hang) elhelyezhetők. A hang azonban csak a hagyományos analóg rögzítési eljárással készült – tehát jóval gyengébb minőségben hallható.

Amint ez a fenti sorokból kiderült, a Kombiplayer valóban sokoldalú „csúcskészülék", amely egy dobozban oldja meg a sokféle digitális technikával készült hang- és képlemez lejátszásának gondját. A készüléket a cég hollandiai központjában, Eindhovenben *Gerard Vos* mérnök kutatócsoportja fejlesztette ki. Ez nem csoda, hiszen jó tíz évvel ezelőtt ebben a „fészek"-ben született meg – képlemezkísérletek közben! – a hangrögzítés új technikája: a kompakt diszk, a CD. A legnagyobb gond,

amit a kis kutatócsoportnak meg kellett oldania az a lemezek különböző fordulatszámából fakadt. A legmagasabb fordulatszámon a Video Single forog, percenként 2250 fordulatot megtéve. Az EP és az LP egyaránt 1500, míg a hagyományos kompakt diszk fordulatszáma 200 és 500 között mozog.

A „Kombi" által nyújtott új lehetőségek tárháza ma még közel sem teljes. Kézenfekvő, hogy ilyen kedvező áron azok a diszkótulajdonosok és amatőrök is megvásárolják, akiknek eddig legnagyobb gondjuk az volt, hogy a jó minőségű videokép mellé nem tudtak legalább olyan minőségű hangot is nyújtani. Ha ez az üzleti „vonal" beválik, a videoklipek elsősorban EP-ken és LP-ken fognak majd megjelenni. De ez a készülék árával és sokoldalúságával letörheti a hifi videók ma még irreálisan magas árát is!

A Philips szakértői már egy olyan, körülbelül 700 márkába kerülő, egyszerűsített kivitelt készítenek elő piaci forgalmazásra, amely *csak* az audio CD-k és Video Single-k lejátszására alkalmasak. A „minikombit" a tervek szerint 1988 elején dobják piacra.

Egyelőre még a készülék nem alkalmas olyan CDROM-nak nevezett adatlemezek olvasására, melyek nem zenei információt, hanem például egy lexikon anyagát tartalmazzák (lásd keretes anyagunkat). A „Kombi" összekapcsolható viszont a háztartásban már meglévő hifitoronnyal, videomagnóval, házi számítógéppel és televízióval. A forgalmazók most azon törik a fejüket, hogy miként lehetne megakadályozni azt, hogy a videolemezekről szalagra másolják át a filmeket. Legutóbb arról kaptunk hírt, hogy a DAT, a digitális magnetofon legnagyobb gyártói megegyeztek a lemezgyárakkal és magukkal abban, hogy egy speciális szűrő segítségével lehetetlenné teszik a kompakt diszkek átmásolását digitális magnófelvételre. Ugyanezt fontolgatják most a „kombi" jövendő gyártói, a Sony, a Matsushita és a Yamaha is. Egy dologról azonban elfeledkeznek! Arról, hogy a konkurencián és a „lelkes" amatőrökön ilyen trükkökkel csak egy ideig lehet kifogni…

SZ. P.

Egy közepes méretű szótár 80 ezer szócikket tartalmaz, ez az informatika nyelvén 11 megabájtnak felel meg. A házi számítógépek memóriája 64 vagy 128 kilobájt, ennek tehát csak töredéke. A lézerlemezjátszóval vagyis a kompakt diszkkel és a lézerlemezzel kapcsolatos kísérletek, kutatások „melléktermékeként" született meg a képen látható elektronikus könyv, az úgynevezett CDROM a Philips művek angliai, redhilli laboratóriumában. A kézben könnyen elférő, csillogó lemezen 600 megabájt információ tárolható – szöveg, kép és táblázat tetszés szerint. Ez éppen elég ahhoz, hogy a kár az Encyclopaedia Britannica elférjen egy lemezen. S hogy a már meglevő házi számítógépeket se kelljen kidobni, egy illesztőegység segítségével hozzákapcsolható. Alkalmazási lehetőségei így még jobban megnőnek, hiszen nyomtató, színes monitor, különféle adatrögzítők és hanggenerátorok szolgáltatásai is igénybe vehetők.

ÚJ

BUDAÖRSI VEGYESIPARI SZÖVETKEZET
2040 Budaörs, Csata u. 17.
Telefon: 668-451, 668-479/26.

Problémája van a televíziós vétellel? Szeretné a környező országok televíziós adásait venni?

SEGÍTÜNK ÖNNEK!

Szövetkezetünk kifejlesztette a kábeltelevízió- és a központi vevőantenna-rendszerekhez felhasználható elemeket.

- Antennafejerősítők, tip. AFE
- Közösségi antennaerősítő doboz tápegységgel, tip. KAE 1001
- Csatornaerősítők, tip. CSE
- Csatornakonverterek, tip. CSK
- Sáverősítők, tip. SE
- Szelektív szűrők, tip. SZSZÜ
- Házerősítő, tip. HE 1001
- Koaxiális csillapítók
- Koaxiális csatlakozó aljzatok, tip. KOCSA
- Koaxiális OIRT váltószűrős csatlakozó aljzatok
- Különféle lakáscsatlakozó szerelvények.

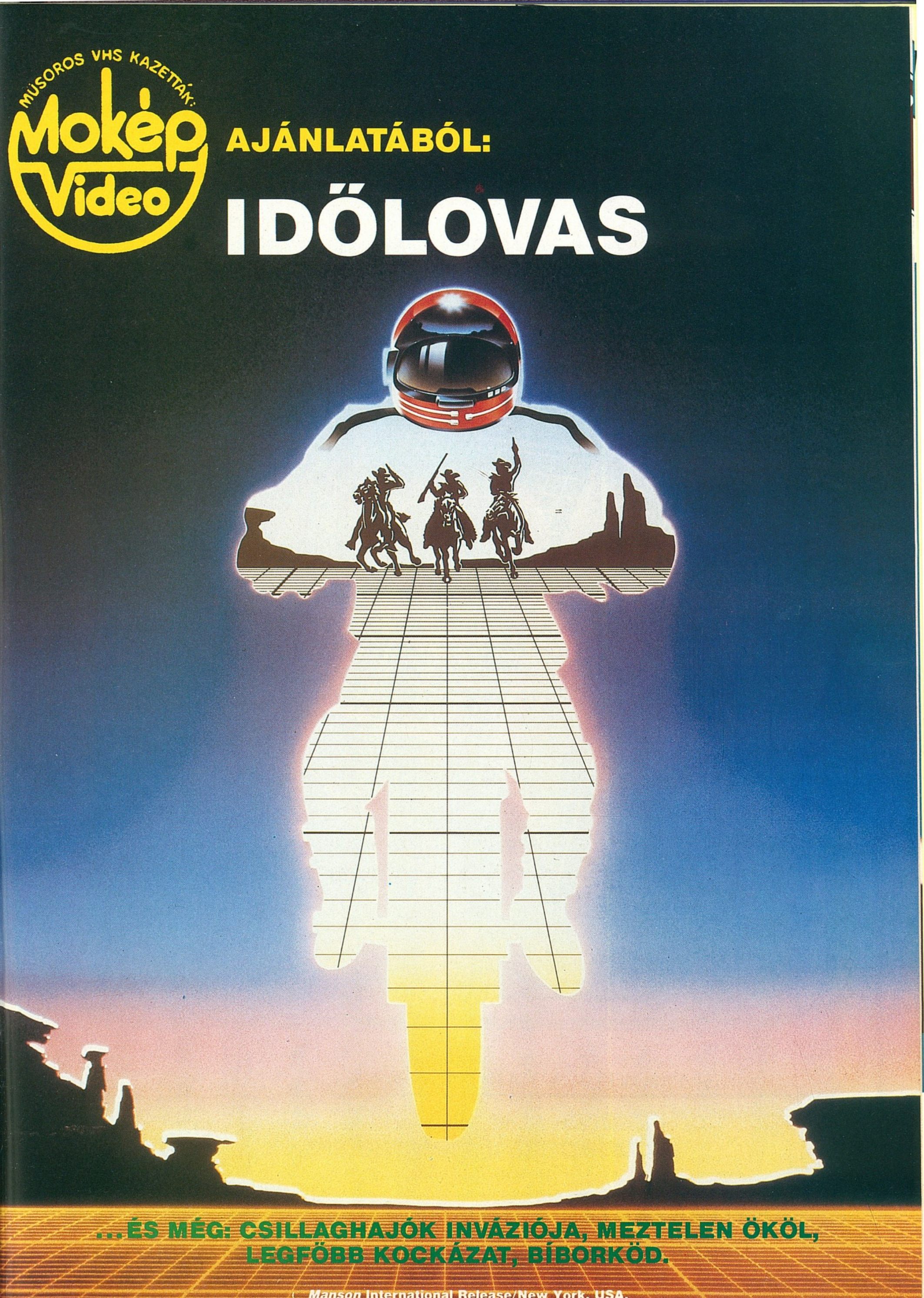
Ezeken kívül fejlesztés alatt:

- Árnyékolt koaxiális leágazók (1–2 leágazással)
- Árnyékolt koaxiális elágazók (teljesítmény hibridek, 2–4 ágra)
- Árnyékolt iránycsatolós leágazók több ágra.

Gyártmányaink alkalmasak a családi háztól a lakótelepi nagyközösségi rendszer tv-vételének biztosítására. Csatlakozó szerelvényeink árnyékolt kivitelben készülnek.
Kifejlesztett gyártmányaink előnye, hogy a műholdas műsorszórás beindulásakor nem kell a szerelvényeket cserélni.
Szövetkezetünk különféle rádió-konverter típusokat is gyárt.

Bővebb felvilágosítás:

BUDAÖRSI VEGYESIPARI SZÖVETKEZET
2040 Budaörs, Csata u. 17.
Telefon: 668-451, 668-479/26.

MŰSOROS VHS KAZETTÁK:
Mokép Video
AJÁNLATÁBÓL:
IDŐLOVAS
...ÉS MÉG: CSILLAGHAJÓK INVÁZIÓJA, MEZTELEN ÖKÖL,
LEGFŐBB KOCKÁZAT, BÍBORKÖD.
Manson International Release/New York, USA.

RAMOVILL
HI-FI ÁRUHÁZ

RAMOVILL A LAKOSSÁG SZOLGÁLATÁBAN..

Új, exkluzív áruházunkban, várjuk kedves vásárlóinkat!

Budapest V., Belgrád rkp. 22.

Telefon: 382-221 382-198

NYITVATARTÁS • Hétfőtől szerdáig: 9.00–17.00
Csütörtök: 9.00–18.00 Péntek: 9.00–16.30